

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

ZAVRŠNO IZVJEŠĆE

SREDNJOROČNO VREDNOVANJE UČINKA PRIORITETNE OSI 5 „Klimatske promjene i upravljanje rizicima“ OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2014.-2020.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Operativni program
KONKURENTNOST
I KOHEZIJA

Europska unija
Zajedno do fondova EU

Sufinancirano sredstvima tehničke pomoći Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“, iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

Vrednovanje učinka Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.

PO5 „Klimatske promjene i upravljanje rizicima“ (Grupa 4)

Završno izvješće u okviru ugovora br. 05-C-U-0777/21-21
prosinac 2022.

Izrada ovog izvješća financira se u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“. Stavovi izneseni u ovom izvješću predstavljaju stavove nezavisnih stručnjaka društva Projekt jednako razvoj d.o.o. i ne nužno službeno mišljenje Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Sadržaj

Popis slika	5
Popis grafikona	5
Popis tablica.....	5
Informacije o dokumentu	6
Podaci o dokumentu.....	6
Autori.....	6
Povijest dokumenta	6
Popis kratica.....	7
Izvršni sažetak.....	8
Executive summary.....	21
1. Uvod	35
1.1. Pozadina vrednovanja.....	35
1.2. Ciljevi vrednovanja.....	38
1.3. Sveobuhvatni kontekst teme vrednovanja u RH	38
1.4. Opseg vrednovanja	41
1.4.1. Analiza trenutne situacije	41
1.4.2. Uvod u prioritetnu os i investicijske prioritete.....	45
1.4.2.1. Institucionalni okvir za Prioritetnu os 5.....	45
1.4.2.2. Korisnici i ključni dionici	48
1.4.3. Kriteriji vrednovanja i pitanja za vrednovanje.....	49
2. Metodološki pristup.....	51
2.1. Postupak prikupljanja podataka i izvori podataka.....	51
2.2. Uvod u metodologiju	51
2.2.1. Kvalitativne metode - Vrednovanje učinaka temeljeno na teoriji.....	53
2.2.2. Kvantitativne metode	54
3. Analiza, nalazi i zaključci provedenog vrednovanja	58
3.1. Teorija promjene	58
3.1.1. Analiza intervencijske logike	58
3.1.2. Analiza dionika	65
3.2. Evaluacijsko pitanje 1.....	68
3.3. Evaluacijsko pitanje 2.....	74
3.4. Evaluacijsko pitanje 3.....	81

3.5.	Evaluacijsko pitanje 4.....	83
3.6.	Evaluacijsko pitanje 5.....	86
3.7.	Evaluacijsko pitanje 6.....	89
3.8.	Evaluacijsko pitanje 7.....	90
3.9.	Studija slučaja – Zaštita od poplava grada Ogulina	93
4.	Sažetak nalaza, zaključaka i preporuka	98
4.1.	Generalni nalazi, zaključci i preporuke.....	98
4.2.	Pregled nalaza, zaključaka i preporuka	102
5.	Prilozi	107
5.1.	Popis literature	107
5.2.	Popis postupaka dodjele na kojim je provedena analiza.....	110
5.3.	Matrica vrednovanja.....	111
5.4.	Metodologija provedbe intervjua	119
5.5.	Metodologija provedbe fokus grupe	123
5.6.	Metodologija provedbe upitnika	125
5.7.	Metodologija provedbe studije slučaja.....	142
5.8.	Metodologija provedbe deskriptivne statistike	143
5.9.	Vrijednost za novac kod završenih projekata u okviru Prioritetne osi 5.....	145
5.10.	Mapiranje ciljeva poziva/programa i usklađenost s relevantnim specifičnim ciljevima	146
5.11.	Iznos utvrđenih financijskih korekcija tijekom provedbe projekata u okviru Prioritetne osi 5	151

Popis slika

Slika 1. Sustav upravljanja i kontrole Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“	47
Slika 2. Prikaz metodološkog pristupa	52
Slika 3: Usklađenost mjera Prioritetne osi 5 u odnosu na strateške dokumente javnih politika	60
Slika 4: Grafički prikaz procjene važnosti dionika Prioritetne osi 5	67

Popis grafikona

Graf 1. Intervencije u okviru Specifičnog cilja 5a1	61
Grafikon 2. Intervencije u okviru Specifičnog cilja 5b1 Jačanje sustava upravljanja katastrofama	62
Grafikon 3. Odgovor na pitanje 55.:Navedite razloge odstupanja od ostvarenih zadanih pokazatelja	69
Grafikon 4.: Odgovor na pitanje 53.: Navedite razloge kašnjenja u provedbi projekta	70
Grafikon 5. Dodijeljena bespovratna sredstva prema sjedištu Korisnika u okviru Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u NUTS II regiji	76
Grafikon 6. Ukupno odobreni troškovi prema sjedištu Korisnika u okviru Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u NUTS II regiji	76
Grafikon 7. Dodijeljena bespovratna sredstva prema lokaciji projektnih aktivnosti u okviru Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u NUTS II regiji	77
<i>Grafikon 8. Ukupno odobreni troškovi prema lokaciji projektnih aktivnosti u okviru Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u NUTS II regiji .....</i>	<i>77</i>
<i>Grafikon 9. Dodijeljena bespovratna sredstva i ukupno odobreni troškovi prema ranjivim sektorima u okviru Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama .....</i>	<i>78</i>
Grafikon 10. Odgovor na pitanje 35.: Navedite pozitivne učinke nakon provedbe projekta, a koji nisu neposredni pokazatelji i rezultati projekta	84
Grafikon 12. Odgovor na pitanje 7.: Navedite prepreke/probleme s kojima ste se kao korisnik suočili prilikom pripreme i prijave projekata do potpisa ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava	87
Grafikon 13. Prepreke/problemi s kojima su se korisnici suočili tijekom provedbe projekata	87
Grafikon 14. Broj prijedloga mjera prema ranjivim sektorima	91
Grafikon 15. Broj prijedloga mjera prema NUTS II regijama	91

Popis tablica

Tablica 1. Prikaz ostvarenja pokazatelja u odnosu na polazišne i ciljne vrijednosti Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014. – 2020.	43
Tablica 2. Pregled postupaka dodjele u okviru Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014. - 2020.	44
Tablica 3. Prikaz tijela u sustavu provedbe Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“	48
Tablica 4. Prikaz završenih projekata u okviru Prioritetne osi 5	57
Tablica 5. Prikaz dionika s procjenom interesa i njihovog utjecaja na razvoj mjera u Prioritetnoj osi 5	65
Tablica 6. Prikaz ostvarenja pokazatelja u odnosu na polazišne i ciljne vrijednosti Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“	79
Tablica 7. Studija slučaja - Zaštita od poplava grada Ogulin	93
Tablica 8. Pregled zaključaka i preporuka	102
Tablica 9. Pregled relevantnih propisa Europske unije i Republike Hrvatske	107
Tablica 10. Provedeni intervjui	120
Tablica 11. Matrica vrednovanja kod provedbe metode intervjua	121

Informacije o dokumentu

Podaci o dokumentu

Projekt	Vrednovanje učinka Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.
Grupa	PO 5 Klimatske promjene i upravljanje rizicima (Grupa 4)
Naziv	Završno izvješće
Naručitelj	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU
Voditelj tima	Ivan Serdarušić
Verzija	3.0
Broj stranica	151
Status	Odobreno

Autori

RB	Ime i prezime	Položaj
1	Ivan Serdarušić	Stručnjak
2	Filip Benjak	Stručnjak
3	Olivera Del Cont	Stručnjakinja
4	Mirela Glavaš	Stručnjakinja
5	Ivana Majer	Stručnjakinja

Povijest dokumenta

#	Datum	Potpisnik	Komentar
1.0	9.9.2022.	Ivan Serdarušić	Prvi nacrt
2.0	14.10.2022.	Ivan Serdarušić	Drugi nacrt
3.0	22.11.2022.	Ivan Serdarušić	Treći nacrt

Popis kratica

DAC	Development Assistance Committee
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
EK	Europska komisija
ETS	Sustav trgovanja emisijskim jedinicama (eng. Emissions Trading System)
EU	Europska unija
EUSAR	Strategija EU-a za jadransku i jonsku regiju
EUSDR	European strategy for Danube Region
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HBOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
KF	Kohezijski fond
MINGOR	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
NVO	Nevladine organizacije
OPKK	Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.
PDP	Poziv za dostavu projektnog/nih prijedlog/a
PO	Prioritetna os
POP	Priručnik o postupanju
PT	Posredničko tijelo
RH	Republika Hrvatska
SAFU	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije
SUK	Sustav upravljanja i kontrole
TC	Tematski cilj
UT	Upravljačko tijelo
ZNP	Zajednička nacionalna pravila
ZNS	Zahtjev za nadoknadom sredstava

Izvršni sažetak

Uvod i ciljevi vrednovanja

Ovaj dokument predstavlja Završno izvješće srednjoročnog vrednovanja djelotvornosti, učinkovitosti i učinka provedbe Prioritetne osi 5 *Klimatske promjene i upravljanje rizicima* Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Republike Hrvatske u programskom razdoblju 2014.-2020.

Naručitelj vrednovanja je Upravljačko tijelo Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“, odnosno Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Vrednovanje je provedeno u razdoblju od listopada 2021. do prosinca 2022. godine od strane društva Projekt jednako razvoj d.o.o. u skladu s Ugovorom o obavljanju usluge Vrednovanja učinka Prioritetne osi 5 *Klimatske promjene i upravljanje rizicima* Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Republike Hrvatske u programskom razdoblju 2014.-2020.

Dva su specifična cilja vrednovanja: a) procjena učinaka financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ u odnosu na zadane ciljeve za razdoblje do kraja 2023. i b) dati preporuke za poboljšanje provedbe Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. te programa u financijskom razdoblju 2021. – 2027.

Opseg vrednovanja obuhvatio je sve specifične ciljeve u okviru Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ sa stanjem u sektoru na dan 31. prosinca 2021. , odnosno ukupno 15 postupaka dodjele bespovratnih sredstava od čega je jedan postupak proveden po modelu otvorenog poziva u okviru Specifičnog cilja 5a1 *Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama* dok su preostalih 14 postupaka dodjele bespovratnih sredstava provedeni kao izravne dodjele. Provedeno je vrednovanje svih postupaka dodjele u okviru svih specifičnih ciljeva Prioritetne osi 5 bez obzira na status provedbe, budući da je na razini osi većina projekata u razdoblju vrednovanja bila još u tijeku.

Ključni dionici u provedbi predmetnog vrednovanja uz neovisne stručnjake za vrednovanje su svakako bila i tijela u Sustavu upravljanja i kontrole Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“, odnosno Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske vode, kao i korisnici bespovratnih sredstava u okviru otvorenog poziva te izravnih dodjela. Riječ je o javnim ustanovama koje se bave klimatskim promjenama i utjecajima (nadležna ministarstva i Državni hidrometeorološki zavod), tijela lokalne vlasti, nevladine organizacije, znanstvene i akademske institucije, kao i državna tijela i organizacije odgovorne za upravljanje rizicima/katastrofama i prikupljanje podataka: Ministarstvo unutarnjih poslova, Državna uprava za zaštitu i spašavanje (sada Ministarstvo unutarnjih poslova – Ravnateljstvo civilne zaštite), Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo poljoprivrede, Državni hidrometeorološki zavod, Seizmološka služba, Državni

zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost, Ured za razminiranje, Hrvatska gorska služba spašavanja, Hrvatska vatrogasna zajednica, Hrvatske vode kao agencija zadužena za upravljanje vodama i upravljanje rizicima od poplava te druge agencije i ministarstva koja su dio Hrvatske platforme za smanjenje rizika od katastrofa.

Završno izvješće sadrži detaljnu analizu i odgovore na evaluacijska pitanja i aspekte definirane u Početnom izvješću. Ujedno, u ovom izvješću prezentirani su nalazi i zaključci o učinku financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 5 u odnosu na ciljeve za razdoblje do kraja 2023. uz pregled naučenih lekcija i detaljnih preporuka proizašlih iz utemeljenih zaključaka vrednovanja.

Opis programa

Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ je jedan od operativnih programa koji se provodi u programskom razdoblju 2014. – 2020. godine u Republici Hrvatskoj, koji se financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda. Njegova ukupna vrijednost je 8,055 milijardi eura od čega 6,86 milijardi eura iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda), a 1,19 milijardi eura iz nacionalnog sufinanciranja (što obuhvaća i javna i privatna sredstva).

Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ se temelji na koncentraciji ulaganja u 10 tematskih ciljeva koji doprinose ostvarenju strategiji Unije za pametan, održiv i uključiv rast – EUROPA 2020, između ostalog i u tematski cilj 5 koji je fokusiran na promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprečavanje rizika i upravljanje njima.

Prioritetna os 5 *Klimatske promjene i upravljanje rizicima* Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.“ provodi se putem dva investicijska prioriteta: Investicijski prioritet 5a *Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu* te Investicijski prioritet 5b *Promicanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama*.

Od ukupno alociranih bespovratnih sredstava Republici Hrvatskoj, u okviru sljedećih specifičnih ciljeva Prioritetne osi 5 alocirano je 4,4 % ukupnog financiranja iz Europskog fonda za regionalni razvoj:

- 5a1 Pобољшanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama
- 5b1 Jačanje sustava upravljanja katastrofama.

Ulaganja u jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta, provođenje edukacija, opremanje i pripremanje stanovništva i stručnih timova te rješavanje određenih prioriternih rizika (potresa, poplava i požara otvorenog tipa), kao i daljnji razvoj sustava za upravljanje katastrofama i rizicima, doprinose unaprjeđenju sustava za praćenje i procjenu utjecaja klimatskih promjena, poboljšanju sustava upravljanja u slučaju katastrofa i velikih nesreća te osiguranju otpornosti i smanjenju rizika od katastrofa.

Metodologija

Proces vrednovanja sastojao se od tri faze:

Početna faza – analiza zatečenog stanja, usuglašavanje konačnih evaluacijskih pitanja iz liste indikativnih pitanja s naručiteljem, razrada metodologije i plana rada.

Faza provedbe vrednovanja – prikupljanje, obrada i stručna analiza svih podataka potrebnih za provedbu vrednovanja primjenom svih predviđenih metoda.

Završna faza – priprema sintetičkog izvješća o vrednovanju.

Metodologija vrednovanja uključivala je različite kvalitativne i kvantitativne metode prikupljanja podataka i analize koje se nadopunjuju, a definirana je na osnovi pitanja za vrednovanje.

Ovo vrednovanje temeljeno na teoriji i podacima započelo je strukturiranjem pristupa vrednovanju, što podrazumijeva analizu pružene potpore i intervencijske logike pod Prioritetnom osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“, pokazatelja i izvora podataka uz definiranje kriterija vrednovanja.

Ključni kriteriji vrednovanja su: relevantnost, djelotvornost, učinkovitost, učinak i održivost financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 5, pri čemu su za ocjenu svakog od kriterija određena pitanja za vrednovanje, kako je niže navedeno:

Kriterij vrednovanja	Pitanja za vrednovanje
Relevantnost eng. <i>Relevance</i>	PITANJE 1: Postoje li određene nedosljednosti/odstupanja od početnih pretpostavki i očekivanih ciljeva, koje su to i koji su čimbenici utjecali na pojavu istih?
Djelotvornost eng. <i>Effectiveness</i>	PITANJE 2: Je li intervencijska logika dobro definirana i jesu li provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?
Učinkovitost eng. <i>Efficiency</i>	PITANJE 3: U kojoj mjeri su troškovi opravdani u odnosu na ostvarene učinke?
Učinak eng. <i>Impact</i>	PITANJE 4: Koji su opaženi učinci i promjene na razini pojedinog specifičnog cilja, Koliko su opaženi učinci rezultat intervencija, a koliko drugih faktora? PITANJE 5: Koje su naučene lekcije po svakom specifičnom cilju za budući razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preduvjeta za provedbu, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta itd.)?
Održivost eng. <i>Sustainability</i>	PITANJE 6: Jesu li učinci intervencija prepoznati od strane ciljnih skupina (korisnici, donosioci odluka) i na koji način? PITANJE 7: Jesu li očekivani/opaženi učinci po svakom specifičnom cilju održivi, jesu li u širem okruženju potrebne promjene koje će podržati učinke intervencija i učiniti ih održivima?

Provedbom vrednovanja dobiveni su odgovori na gore navedenih sedam evaluacijskih pitanja koja su usuglašena s Naručiteljem, a u obzir uzimaju ostvarenje učinaka i ciljeva te utjecaj vanjskih i unutarnjih čimbenika na ostvarenje/odstupanje od istih, intervencijsku logiku, opravdanost troškova u odnosu na ostvarene učinke, održivost intervencija i dr.

U početnoj fazi vrednovanja do travnja 2022., stručni tim evaluatora prikupio je potrebne podatke za *desk* analizu literature i dostupne programske dokumentacije, uključujući izvješća o već provedenim relevantnim vrednovanjima, izvještaje iz baze podataka za praćenje s financijskim podacima i definiranim pokazateljima te ciljnim i ostvarenim vrijednostima pokazatelja. U fazi provedbe vrednovanja u razdoblju lipanj – kolovoz 2022. godine, provedena je detaljna analiza podataka prikupljenih provedbom intervjuja, upitnika i studije slučaja.

Osim *desk* analize sekundarni podaci upotpunili su se primjenom drugih alata za prikupljanje kvalitativnih podataka. Tijekom lipnja i srpnja 2022. godine provedeno je 10 intervjuja s osobama koje su na različite načine bile uključene u provedbu Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“, kao predstavnici tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe za Prioritetnu os 5 ili kao izravni korisnici bespovratnih sredstava. Potom je proveden i upitnik s korisnicima bespovratnih sredstava kod otvorenog postupka dodjele te je izrađena studija slučaja.

Primjenom kvantitativnih metoda obradili su se podaci o pokazateljima (financijskim i nefinancijskim) u okviru Prioritetne osi 5 zaključno na dan 31. prosinca 2021. godine.

U rujnu 2022. godine provedena je fokus grupa s predstavnicima tijela u Sustavu upravljanja i kontrole (Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske vode) u svrhu interpretacije i validacije podataka, koji su proizašli kao rezultati intervjuja i upitnika te ostalih provedenih analiza u fazi vrednovanja učinka Prioritetne osi 5.

Prilikom vrednovanja provedene su sljedeće vrste analiza: analiza primarnih i sekundarnih podataka, analiza dionika, analiza rezultata, analiza intervencijske logike i mapiranje ciljeva i pokazatelja poziva vezano uz specifične ciljeve Prioritetne osi 5 te analiza podataka primjenom metode deskriptivne statistike i analiza vrijednost za novac.

Na temelju dobivenih podataka i informacija provedeno je vrednovanje financijske podrške Prioritetne osi 5 na razini specifičnih ciljeva, a sukladno dobivenim rezultatima vrednovanja svakog specifičnog cilja u okviru Prioritetne osi 5, proizašle su preporuke i zaključci.

Glavni nalazi

Relevantnost

Proces programiranja Prioritetne osi 5 rezultirao je dobro konstruiranom intervencijskom logikom s jasnim poveznicama između ciljeva, investicijskih prioriteta i pokazatelja utemeljenih na ispunjenju okvira postavljenih inicijativom Učinkovitost Resursa strategije Europa 2020, strateškim dokumentima i prijedlozima Europske komisije te nacionalnim strategijama i izvješćima o klimatskim promjenama. Ciljevi Prioritetne osi 5 prikladno su obuhvaćeni Pozivima koji doprinose ostvarivanju pokazatelja.

Jednako tako, dokaz dobro postavljenoj intervencijskoj logici je i velik odaziv prijavitelja na otvoreni postupak dodjele u okviru Specifičnog cilja 5a1 *Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama*.

Ujedno, nakon provedenih intervjua s izravnim korisnicima bespovratnih sredstava u okviru Specifičnog cilja 5b1 *Jačanje sustava upravljanja katastrofama*, može se zaključiti da su izravna ulaganja u jačanje sustava upravljanja katastrofama itekako opravdana, posebice ulaganje u modernizaciju radiokomunikacijske opreme sustava civilne zaštite (koja je osigurala bržu reakciju i odgovore svih službi na pojavu rizika uzrokovanih pojavom pandemije i požara diljem RH u ljetnim mjesecima).

Međutim, analiza je pokazala kako je preostalo još intervencija, prvenstveno usmjerenih na edukacije stanovništva, koje ne utječu na programske pokazatelje. Intervencije bi značajno doprinijele općim ciljevima Specifičnog cilja 5a1 no neće biti izvršene radi nedostatka financijskih sredstava.

Djelotvornost

Analiza pokazuje kako postoji velika vjerojatnost da će većina pokazatelja neposrednih rezultata ostvariti ciljne vrijednosti do kraja 2023. godine.

Pokazatelji koji su izloženi riziku ostvarenja ciljnih vrijednosti su oba pokazatelja iz Specifičnog cilja 5a1 (5a11-R¹ i 5a12-N²) jer izravno ovise o provedbi izravne dodjele (projektu METMONIC) te pokazatelji rezultata 5b11-R³ i 5b12-R⁴ u okviru Specifičnog cilja 5b1. Međutim, temeljem informacija dobivenih provedbom intervjua s izravnim korisnicima, još uvijek je moguće da će ti pokazatelji ostvariti svoje ciljeve nakon što se završe projekti koji im doprinose. Pokazatelji su definirani kao izravna posljedica operacija Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ te će promjena u vrijednosti pokazatelja biti vidljiva provedbom predmetnih operacija.

Najveći rizici koji su utjecali na trenutna ostvarenja u vezi s postavljanjem mjernih postaja u okviru projekta METMONIC su neriješeni imovinskopravni odnosi, ponavljanje postupaka javnih nabava radi povećanja cijena i prekida dobavnih lanaca uzrokovanih zatvaranjem gospodarskih aktivnosti uslijed pojave pandemije i nedostatak radne snage. Ujedno, pandemija i zatvaranja (eng. *lockdown*) utjecali su i na sporiya ostvarenja vrijednosti pokazatelja, kako u prethodno navedenom projektu, tako i u drugim izravnim dodjelama, što su potvrdili i korisnici bespovratnih sredstva dodijeljenih u okviru otvorenog postupka Specifičnog cilja 5a1 putem upitnika i tijekom intervjua.

Naime, od 13 izravnih dodjela samo su dvije uspješno završene, dok je za tri izravne dodjele u vezi s obranom od poplava vrlo vjerojatno da će se njihova provedba produljiti i nakon 2023. godine. Ostali projekti su još uvijek u fazi provedbe s očekivanim završecima sukladno rokovima iz ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

Stoga, temeljem analiza podataka u razdoblju provedbe ovog vrednovanja uz dobivene informacije putem upitnika i intervjua s korisnicima bespovratnih sredstva, kao i s predstavnicima tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5, može se zaključiti da će se ciljne vrijednosti pokazatelja do 2023. ostvariti. Iznimno, potencijalni rizik

---

¹ 5a11R: Teritorij na kojem se provodi stalno praćenje i procjena učinaka klimatskih promjena

² 5a12-N: Broj potpuno automatiziranih površinskih (kopnenih i pomorskih) i visinskih meteoroloških postaja

³ 5b11-R: Sposobnost reakcije u kriznim situacijama

⁴ 5b12-R: Područje podložno potencijalno značajnim rizicima od poplava

neostvarenja pokazatelja neposrednih rezultata 5a12-N i dalje postoji, oko 8 % odstupanja u odnosu na plan radi dugotrajnih postupaka rješavanja imovinskopravnih poslova. Isto ne utječe na ostvarenje pokazatelja Specifičnog cilja 5a1, da se na cijelom području RH postave mjerne postaje i osiguraju redovita mjerenja u cilju poboljšanja praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama.

Promatrajući rezultate analiza, preporučuje se da se u sljedećem razdoblju pažljivo odrede ciljne vrijednosti pokazatelja, uzimajući u obzir vanjske faktore koji su utjecali na kašnjenja u provedbi operacija.

Učinak

Promatrajući ključne faktore koji su utjecali na do sada ostvarene učinke i promjene na razini specifičnih ciljeva, kao primarni razlozi sporijem ostvarenju rezultata i učinaka ili značajnom kašnjenju u ostvarenju su svakako pojava pandemije koronavirusa i otežano rješavanje imovinskopravnih poslova.

Najčešći rizici očituju se u značajnom povećanju cijena građevinskog materijala, prijevoza i energenata, ponavljanju postupaka javne nabave i prekidu dobavnih lanaca tijekom pandemije, što je svakako utjecalo na ostvarenja vrijednosti pokazatelja.

Najznačajniji rizici u oba specifična cilja vezana su za provedbu izravnih dodjela, posebice projekta METMONIC. U slučaju da se projekt ne završi, cijela Prioritetna os 5 bi doživjela značajni podbačaj, a ujedno se ne bi ispunili prioriteti izgradnje kapaciteta za praćenje klimatskih promjena iz Operativnog programa. Jednako tako, već sada su navedeni rizici utjecali na tijek provedbe i značajna kašnjenja u projektima *Zaštita od poplava grada Ogulina*, *VEPAR te Sustav zaštite od poplava Karlovačko-sisačkog područja*, kod kojih se očekuje da će se provedba produljiti nakon završetka programskog razdoblja. Stoga je potrebno pri programiranju voditi računa da ostvarenje pokazatelja na razini specifičnog cilja ne ovisi samo o jednom pozivu, a ako je tako, onda je potrebno povesti računa o tome da taj projekt na kojeg se oslanja u ostvarenju pokazatelja bude u visokoj fazi pripremnosti (ishođene sve potrebne dozvole kako bi se na vrijeme započelo s provedbom i time smanjio rizik od neostvarenja provedbe operacije do kraja programskog razdoblja).

Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole nadležna za provedbu Prioritetne osi 5 (Posredničko tijelo razine 1, Posredničko tijelo razine 2 i Upravljačko tijelo) adresirala su pravovremeno rizike i pokrenuli sastanke s korisnicima na mjesečnoj razini kako bi pratili dinamiku provedbe, te dodatno ažurirali vremenski okvir provedbe pojedinih projektnih aktivnosti tijekom pandemije prema specifičnostima svakog pojedinog projekta.

Temeljem rezultata proizašlih provedbom intervjua i upitnika, Specifični cilj 5a1 bi mogao ostvariti zadane ciljeve do 2023. godine, dok postoji potencijalni rizik za ostvarenje pokazatelja u okviru Specifičnog cilja 5b1 s obzirom na to da se za tri izravne dodjele planira podjela inicijalnih projekata u dvije faze, kako bi se projekti mogli financirati u financijskom razdoblju 2021. – 2027. Dodatno, potrebno je istaknuti da rezultati upućuju na to da je bilo velikih promjena, poput fluktuacije osoblja na projektima, kako kod samih korisnika, tako i kod tijela u

Sustavu upravljanja i kontrole, što dodatno otežava provedbu projekata i utječe na ostvarenje očekivanih učinaka.

Budući da je još uvijek velik broj projekata u provedbi, u ovom trenutku se ne može objektivno odrediti ostvareni učinak te zaključiti je li on rezultat intervencija ili drugih faktora.

Učinkovitost

Budući da je još uvijek velik broj projekata u provedbi, u ovom trenutku se ne može objektivno odrediti ostvarenje opsežnih učinaka, a time ni u kojoj mjeri su troškovi opravdani u odnosu na ostvarene učinke u cjelini.

Međutim, prema ostvarenim učincima u promatranom razdoblju te očekivanim učincima koje će odabrane operacije u okviru Prioritetne osi 5 nakon provedbe ostvariti, može se zaključiti da će troškovi biti opravdani i s aspekta prihvatljivosti i namjene ulaganja koji uzevši u obzir dobro postavljenu intervencijsku logiku, potvrđuju dobro odrađen proces programiranja i adresiranja potreba sukladno javnim politikama i strateškim dokumentima RH.

Održivost

Unatoč velikom broju projekata u provedbi, a koji su dobili potporu iz Prioritetne osi 5, predviđa se da će projekti većinom imati dugoročniji pozitivan učinak na ublažavanje utjecaja klimatskih promjena i bolje nošenje s rizicima od katastrofa. Korisnici smatraju potpore jako korisnima te planiraju aplicirati za dodatna sredstva iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (koja su na raspolaganju do 2026.) i postupaka dodjele koji će se provoditi u financijskoj perspektivi 2021. – 2027.

Promatrajući sustav dodjele bespovratnih sredstva i provedbe Prioritetne osi 5, ključno je za istaknuti da se sustav kontinuirano unaprjeđivao te su preporuke i mišljenja prethodnih vrednovanja uzete u obzir kod raspisivanja postupaka dodjele. Međutim, prema podacima iz baze podataka primjećuje se da su prve izravne dodjele potpisane s korisnicima u listopadu 2017. (što je tri godine nakon početka programskog razdoblja), dok je izravna dodjela za koju je već sada poznato da neće biti izvršena u planiranom opsegu (*Zaštita od poplava grada Ogulina*) potpisana tek krajem studenoga 2019. godine.

U cilju održivosti sustava i ostvarenja rezultata i učinaka, kad je riječ o korisnicima koji su javna tijela na razini države, preporučuje se da se postupci izravne dodjele za programsko razdoblje 2021. – 2027. pokrenu što je ranije moguće kako bi se osigurao vremenski okvir za eventualne prenamjene i produljenja roka provedbe te smanjili rizici vanjskih i unutarnjih čimbenika koji su izravno povezani sa stanjem gospodarstva RH (pa tako i EU) s obzirom na globalnu krizu uzrokovanu pandemijom i ratom u Ukrajini, te s tržištem i kapacitetima građevinskog sektora, ujedno uzimajući u obzir saniranje šteta nakon potresa u Zagrebu i Petrinji.

Jednako tako, potrebno je voditi računa pri odabiru budućih operacija i procjeni kapaciteta samih korisnika i otpornosti na vanjske utjecaje, uzevši u obzir izazove i vanjske faktore koji su u razdoblju 2014. – 2020. najviše utjecali na provedbu operacija, a riječ je o pandemiji i sličnim rizicima globalnih razmjera.

Rezultati intervjua i upitnika upućuju na to da je potrebno smanjiti opseg procedura u Sustavu upravljanja i kontrole u cjelini, ublažiti kriterije uzorkovanja postupaka nabava za ex-post provjeru i smanjenje broja provjera na licu mjesta. Dodatno, potrebne su kontinuirane edukacije korisnika, ali i tijela u Sustavu upravljanja i kontrole o korištenju i primjeni novina, kao što je primjerice primjena pojednostavljenih mogućnosti financiranja u okviru projekata.

Zaključci

Opravdanje svakog ulaganja u prilagodbu klimatskim promjenama očituje se kroz učinke i doprinos smanjenju osjetljivosti prirodnog i gospodarskog sustava RH. Uz izdašniji financijski okvir te uvođenjem dodatnih mjera za prilagodbu javnog i privatnog sektora na klimatske promjene, kao i provedbom mjera na svim razinama vlasti uz istodobno podizanje svijesti samih građana, mogu se očekivati doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama i smanjenju rizika od katastrofa.

U cilju održivosti javnih politika usmjerenih prilagodbi i ublažavanju rizika od klimatskih promjena te upravljanju rizicima od katastrofa, potrebno je osigurati međusektorsko djelovanje i potaknuti mjere na svim razinama vlasti, a kako bi se zadovoljile sve potrebe. Unatoč velikom interesu javnosti i tijela državnih vlasti, kao i fokusu samih politika i strategija EU-a na prilagodbu klimatskim promjenama, pokazalo se za vrijeme energetske krize kao posljedice rata u Ukrajini da fokus javnosti nije bio dovoljan za pokretanje i ubrzanje promjena te da u tom djelu jačanja svijesti svih dionika postoji još velik prostor za unapređenje.

Preporuke

U nastavku slijede glavne preporuke za tijela u Sustavu upravljanja i kontrole Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ nadležna za provedbu Prioritetne osi 5:

Zaključci	Preporuke
Održivost ostvarenja učinka	
Na razini cijele Prioritetne osi 5 utvrđeno je da je s financijske strane bilo potrebno postaviti značajno veći financijski okvir kako bi se zadovoljile sve potrebe za intervencijama. Naime, područje klimatskih promjena je posljednjih nekoliko godina u velikom fokusu javnosti i politika EU-a što pozitivno utječe na proces donošenja javnih politika, no sam fokus javnosti nije dovoljan za pokretanje i ubrzanje promjena te u tom dijelu postoji veliki prostor za unapređenje.	Zadržati sadašnji pristup intervencijske logike i osigurati značajniji financijski okvir za prilagodbu klimatskim promjenama i jačanju sustava za upravljanje rizicima od katastrofa uzevši u obzir aktualnu energetska i gospodarsku krizu uzrokovanu pandemijom i ratom u Ukrajini.

Vrednovanjem je utvrđeno korištenje participativnog pristupa pri razvoju intervencija kako donosioca odluka, tako i potencijalnih korisnika što je garancija izravnog odgovora na potrebe prilagodbi klimatskim promjenama i jačanja sustava za upravljanje katastrofama ostvarenjem zadanih ciljeva i pokazatelja.	U planiranju programa financiranja, razvoju politika i mjera intervencija, potrebno je zadržati participativni pristup i uključenost ministarstva nadležnog za politike klime, međuresornih koordinacijskih tijela i predstavnika izvan javnog sektora.
U programskom razdoblju 2021. – 2027. potrebno je više pozornosti obratiti na dizajn pokazatelja u okviru samih postupaka dodjele, ali i na definiranje samih pokazatelja prioritetne osi, jer je mapiranjem pokazatelja utvrđeno da pokazatelji Prioritetne osi 5 nisu zadovoljavajuće definirani i nisu primjenjivi na 10 postupaka dodjele, dok cjelokupno ostvarenje prioritetne osi ovisi o rezultatima provedbe 5 izravnih dodjela, koji čine 46,74% ukupne alokacije Prioritetne osi 5.	Potrebno je pronaći prikladan omjer u kojem su zastupljeniji pokazatelji definirani na razini specifičnih ciljeva, u odnosu na pokazatelje samih postupaka dodjele, kako bi se umanjio rizik neostvarenja učinka na razini cijele prioritetne osi.
Prema podacima iz baze podataka primjećuje se da su prve izravne dodjele potpisane s korisnicima u listopadu 2017. (što je tri godine nakon početka programskog razdoblja), dok su izravne dodjele za koje je već sada poznato da neće biti izvršene u planiranom opsegu (<i>Zaštita od poplava grada Ogulina i VEPAR</i>) potpisane tek krajem studenoga 2019. godine. Jednako tako, izravna dodjela projektu I faza Karlovačko područje, realizirana tek u veljači 2022.	Dati prvenstvo izravnim dodjelama, posebice kad o njihovom ostvarenju učinka i rezultata ovisi ostvarenje cijele prioritetne osi, ali uzimajući u obzir zrelost, spremnost i održivost projekta. Kako bi se pritom spriječili rizici u provedbi operacija (nemogućnost provedbe projekata u zadanim rokovima), predlaže se izrada indikativne liste potencijalnih izravnih dodjela odnosno potencijalnih strateških projekata te provedba prethodne evaluacije zrelosti, spremnosti i održivosti potencijalnih projekata od strane PT1 (u kojoj je fazi moguće potvrditi dostatnost financijskih i provedbenih kapaciteta potencijalnih korisnika izravnih dodjela).
Analizama je utvrđena potreba za podrškom u vidu poboljšanja mjera za infrastrukturna ulaganja i edukaciju stanovništva te civilnog stanovništva na lokalnoj razini	Usmjeriti financijsku podršku mjerama na lokalnoj razini za infrastrukturna ulaganja, koja bi trebala biti popraćena i nadopunjena edukativnim aktivnostima stanovništva te civilnog društva za prilagodbu klimatskim promjenama. Primjerice, ulaganja u suvremeno osposobljavanje žurnih službi nadogradnjom ili izgradnjom vježbališta, spremišta, vatrogasnih domova, centara te opremanje i ulaganje u digitalizaciju sustava za upravljanje katastrofama, uz edukacije i

	treninge radi podizanje svijesti stanovništva i razvoja specifičnih vještina i znanja operativnih službi odnosno ulaganja sukladno identificiranim potrebama definiranim u Strategiji upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine.
U razdoblju 2021. – 2027. potrebno je radi održivosti učinaka razvijene prijedloge mjera za prilagodbu klimatskim promjenama u okviru postupka dodjele KK.05.1.1.02 Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama, staviti u primjenu pružanjem financijske podrške privatnom sektoru, a kako bi se u razdoblju 2021. – 2027. mogli povezati stvarni učinci i promjene u danoj financijskoj podršci prilagodbi i jačanju otpornosti ranjivih sektora u Republici Hrvatskoj.	Uključiti privatni sektor u prilagodbu klimatskim promjenama putem financiranja inovacija te primijenjenih znanstvenih i razvojnih istraživanja, pilot i demonstracijskih projekata. Dodatno, predlaže se napraviti ograničeni postupak dodjele bespovratnih sredstava s unaprijed poznatima korisnicima za daljnji razvoj mjera za prilagodbu klimatskim promjenama koje su rezultat projekata financiranih u okviru postupka dodjele KK.05.1.1.02. Na taj način bi se 142 potencijalnih prijedloga mjera koje će rezultirati trenutnom provedbom projekata u okviru postupka dodjele KK.05.1.1.02, stavilo u primjenu.
Mjere u okviru Specifičnog cilja 5a1, koje su usmjerene na edukaciju i podizanje svijesti stanovništva o klimatskim promjenama, nisu provedene u okviru Prioritetne osi radi nedostataka sredstava. Radi jačanja sustava prevencije od katastrofa, ali i osviještenosti građana o klimatskim promjenama, potrebno je u razdoblju 2021. – 2027. usmjeriti ulaganja u edukaciju i podizanje svijesti stanovništva o klimatskim promjenama.	Usmjeriti ulaganja u edukaciju i podizanje svijesti stanovništva o klimatskim promjenama od najranije dobi kroz sustav predškolskog i osnovnog obrazovanja do visokog obrazovanja, uz podršku provedbi dodatnih aktivnosti organizacija civilnog društva i znanstvenih organizacija. Predlaže se postupak dodjele za JLP(R)S u partnerstvu s civilnim društvom i ustanovama predškolskog i školskog i visokog obrazovanja za provedbu različitih edukativnih aktivnosti i obuka građana kako bi se ojačao sustav prevencije od katastrofa i podigla svijest o klimatskim promjenama.
Održivost Sustava upravljanja i kontrole provedbe Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“	
Vrednovanjem je utvrđeno da se najveći izazovi u fazi pripreme projekata odnose na pripremu opsežne i zahtjevne dokumentacije, dok u fazi provedbe korisnici izazove povezuju s predugim vremenskim razdobljem do nadoknade potraživanog iznosa prihvatljivih troškova i nejasnim uputama za izvještavanje. Jednako tako,	Budući da u programskom razdoblju 2021. – 2027. postoje dodatne obveze za uvođenje novih kriterija dodjele i kontrole provedbe (DNSH načela i tehničkih smjernica za potvrđivanje klimatskih prilagodbi kod infrastrukturnih projekata), predlaže se da se na razini Sustava maksimalno pojednostavi, ubrza i smanji postojeći opseg procedura

stupanjem na snagu Uredbe o EU taksonomiji uvode se značajne promjene u postupak dodjele bespovratnih sredstava i provedbu operacija što izravno utječe na složenost kriterija dodjele, ali i kontrole provedbe operacija.

(Zahtjevi za nadoknadom sredstava, Priručnici o postupanju te pripadajući prilozi, kontrolne liste i dr.), a kako novine ne bih dodatno usporile cjelokupan sustav dodjele bespovratnih sredstava, kao i provedbe projekata. Predlaže se smanjenje uzorkovanja ex-post nabava i kontrola na licu mjesta što bi uz dodatno skraćivanje rokova za obradu i prihvaćanje malih i velikih izmjena ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, značajno ubrzalo procese provedbe. Nadalje, predlaže se:

- Određivanje uvjeta poziva koji su jasni, određeni, nužni, kvantificirani i vezani na pozitivne propise. Predlaže se izbjegavati kriterije i uvjete koji su nepotrebni ili nisu određeni pozitivnim propisima, time arbitrarni i koji unose pravnu nesigurnost.
- Određivanje kriterija odabira koji nisu diskriminirajući, koji su vezani uz poziv, koji su kvantificirani i koji određuju vrijednost za novac. Kriteriji ne smiju dozvoliti subjektivnost ocjenjivačima.
- Planove objave poziva objaviti s projekcijama do kraja programskog razdoblja kako bi se osiguralo što kvalitetnije planiranje projekata na svim razinama
- Ubrzati proces evaluacije projektnih prijava kako bi se izbjegla kašnjenja, pogreške u planiranju i nerazmjerno veći troškovi provedbe zbog velikog proteka vremena od podnošenja projektne prijave do provedbe aktivnosti ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.
- Urediti ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava koji osiguravaju transparentnost vezano uz odredbe izvršenja (poglavito vezano uz manje i veće izmjene ugovora te dozvoljene i nedozvoljene izmjene) te striktno pridržavanje odredbi i rokova unutar ugovora (za odobrenje izvještaja i izmjena unutar projekata)
- Po podnesenom ZNS-u osigurati model isplate 75% potraživanog iznosa vezanog

uz nabavu koja je predmet ex-post kontrole i to u propisanom roku za odobrenje i isplatu ZNS-a jer iskustvo pokazuje kako utvrđene financijske korekcije uglavnom ne prelaze 25% te ne postoji opravdan razlog za zadržavanje cjelokupnih potraživanih iznosa do završetka ex-post kontrole.

- Osigurati kontrole u provedbi koje ne predstavljaju neopravdane administrativne, vremenske i financijske obveze za korisnike (izbjeći dodatna i neopravdana izvještavanja, nepotrebno velik broj provjera na licu mjesta, dostavljanje dvostruke dokumentacije i sl.)
- U kontroli javne nabave, predlaže se slijediti pozitivne propise i prakse nadležnih tijela (MGOR, DKOM), a izbjegavati subjektivne ocjene ispravnosti postupaka (u praksi pregleda predlaže se kopirati praksu DKOM)

Utvrđena je potreba za kontinuiranim osnovnim i naprednim edukacijama izravnih korisnika, posebice ako je riječ o tijelima javne vlasti koji su izravni korisnici (nadležna ministarstva i agencije), ali i tijela u Sustavu upravljanja i kontrole, o korištenju i primjeni novina, kao što je primjerice primjena pojednostavljenih mogućnosti financiranja u okviru projekata, primjena DNSH načela te tehničkih smjernica za obvezu klimatskog potvrđivanja i druge novine.

Zadržati sustav obveznog usavršavanja i osposobljavanja osoblja tijela u Sustavu kao bi se brže prilagodili novinama u provedbi te ulagati i nagrađivati osoblje kako bi se umanjila fluktuacija ljudi i time osigurao nesmetani tijek procesa provedbe postupaka dodjele i kontrole provedbe samih operacija. Dodatno, usmjeriti edukacije i podizanje svijesti djelatnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole, a kako bi se poboljšali kriteriji odabira projekata i kako bi se učinkovito implementiralo klimatsko potvrđivanje s naglaskom na prilagodbu na klimatske promjene u odnosu na obaveznu primjenu DNSH načela i obvezu klimatskog potvrđivanja za sve infrastrukturne projekte. Dodatno informirati korisnike te uvesti kontinuirane treninge i radionice u vezi s upravljanjem rizicima na projektu i održivosti projekata i njegovih rezultata. Dodatno predlaže se formiranje jedinice u okviru državne/javne uprave koja bi pružala administrativnu podršku javnim korisnicima izravnih dodjela u vlasništvu države ili JLP(R)S

u provedbi projekata, a kako bi se premostio jaz od početka provedbe projekta do ugovaranja vanjske podrške i ostalih postupaka nabava. Naime, regionalne agencije još uvijek ne raspolažu dovoljnim kapacitetima da pokrivaju projekte svih javnih tijela u vlasništvu države i jedinica lokalne i regionalne samouprave sa područja u kojem djeluju.

Executive summary

Introduction and objectives of the evaluation

This document represents the Final Report on the Mid-Term Evaluation of the Effectiveness, Efficiency and Impact of the Implementation of Priority Axis 5 Climate Change and Risk Management of the Operational Program Competitiveness and Cohesion of the Republic of Croatia in the 2014-2020 programming period.

The institution ordering the evaluation is the Managing Authority (MA) of the OPCC, i.e. the Ministry of Regional Development and European Union Funds (MRDEUF).

The evaluation was carried out in the period from October 2021 to December 2022 by the company Projekt jednako razvoj Ltd. in accordance with the Agreement to evaluate the performance of Priority Axis 5 *Climate Change and Risk Management* of the Operational Program "Competitiveness and Cohesion" of the Republic of Croatia in the programming period 2014-2020.

There are two specific objectives of the evaluation: a) to assess the effects of the financial support provided under PO5 OPCC in relation to the targets set for the period until the end of 2023, and b) to provide recommendations for improving the implementation of the existing and future program.

The scope of evaluation includes state of play under all specific objectives within PA5 OPCC with the cut-off date 31/12/2021. It includes a total of 15 grant procedures, one of which was conducted under the open call model under the Specific Objective 5a1 *Improvement of climate change monitoring, forecasting and planning of adaptation measures*, while the remaining 14 grant procedures were implemented as direct award procedures. Although at the axis level, most of the projects in the evaluation period were still ongoing, the evaluation was carried out in relation to all grant procedures within the framework of all specific objectives of Priority axis 5.

Key stakeholders in the implementation of the evaluation, along with independent evaluation experts, are certainly some of the bodies in the OPCC Management and Control System 2014-2020 that is, Ministry of Regional Development and European Union Funds, Ministry of Economy and Sustainable Development, Environmental Protection and Energy Efficiency Fund, Croatian Waters, as well as grant beneficiaries. These are public institutions dealing with climate change and its impacts (competent ministries and Croatian Meteorological and Hydrological Service), local authorities, non-governmental organizations, scientific and academic institutions, as well as state bodies and organizations responsible for risk/disaster management and data collection: Ministry of the Interior, National Protection and Rescue Directorate (now the Ministry of the Interior - Civil Protection Directorate), Ministry of Physical Planning, Construction and State Assets, Ministry of the Sea, Transport and Infrastructure, Ministry of Economy and Sustainable Development, Ministry of Health, Ministry of Agriculture,

Croatian Meteorological and Hydrological Service, Seismological Service, State Office for Radiological and Nuclear Safety, Croatian Mine Action Centre, Croatian Mountain Rescue Service, Croatian Fire Brigade, Croatian Waters as an agency in charge of water management and flood risk management and other agencies and ministries that are part of the Croatian National Platform for Disaster Risk Reduction.

The Final Report contains a detailed analysis and answers to the evaluation questions and aspects defined in the Inception Report. At the same time, this report presents findings and conclusions about the effect of financial support provided within Priority Axis 5 in relation to the goals for the period until the end of 2023, with an overview of the lessons learned and detailed recommendations derived from the well-founded evaluation conclusions.

Description of the program

Operational Program "Competitiveness and Cohesion" is one of the operational programs implemented in the programming period 2014-2020 in the Republic of Croatia. The total allocation of the Operational Program is 8.055 billion euros, of which 6.86 billion euros from European structural and investment funds (the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund), and 1.19 billion euros from national co-financing (which includes both public and private funds).

The Operational Program "Competitiveness and Cohesion" is based on investments in 10 thematic objectives that contribute to the Union strategy for smart, sustainable and inclusive growth - EUROPE 2020. One of the thematic objectives is Thematic Objective 5, which is focused on promoting climate change adaptation, risk prevention and management.

Priority Axis 5 *Climate Change and Risk Management* of the Operational Program "Competitiveness and Cohesion 2014 - 2020" is implemented through two investment priorities:

- Investment Priority 5a *Supporting investment for adaptation to climate change, including ecosystem-based approaches, and*
- Investment Priority 5b *Promoting investment to address specific risks, ensuring disaster resilience and developing disaster management systems.*

Under Priority axis 5, 4.4% of the European Regional Development Fund was allocated to Thematic Objective 5 with focus on achieving following specific objectives:

- 5a1 Improvement of climate change monitoring, forecasting and planning of adaptation measures
- 5b1 Enhancement of the national disaster management systems.

Investments in strengthening administrative and technical capacities, educating, equipping and preparing population and rescue teams, and addressing certain priority risks (earthquakes, floods and open fires), as well as the further development of the disaster and risk management system, contribute to the improvement of climate change monitoring, improving the

management system in the event of disasters and major accidents and ensuring resilience and reducing the risk of disasters.

Methodology

The evaluation process consisted of three phases:

Initial phase – analysis of the current situation, coordination of the final evaluation questions from the list of indicative questions with the client, elaboration of the methodology and work plan.

Evaluation implementation phase – collection, processing and professional analysis of all data necessary for the implementation of the evaluation using all the provided methods.

The final stage – preparation of a synthetic evaluation report.

The evaluation methodology included different qualitative and quantitative methods of data collection and analysis that complement each other and was defined on the basis of the evaluation questions.

This evaluation, which is based on theory and data, began by structuring the evaluation approach, meaning structuring an analysis of the support provided and the intervention logic within the OPCC Priority Axis 5, its indicators and other data sources with the evaluation criteria.

The key evaluation criteria are relevance, effectiveness, efficiency, impact and sustainability of financial support provided under Priority Axis 5. The following questions have been identified for the assessment of each of the criteria:

<i>Evaluation criterion</i>	<i>Evaluation questions</i>
<i>Relevance</i>	QUESTION 1: Are there certain inconsistencies / deviations from the initial assumptions and expected goals, what are they and what factors influenced their appearance?
<i>Effectiveness</i>	QUESTION 2: Is the intervention logic well defined and have the implementation instruments provided the expected change in terms of identified objectives / results and addressing identified shortcomings / problems? If not, what are the reasons?
<i>Efficiency</i>	QUESTION 3: To what extent are the costs justified in relation to the effects achieved?
<i>Impact</i>	QUESTION 4: What are the observed effects and changes at the level of each specific goal, how many observed effects are the result of interventions, and how many other factors?
	QUESTION 5: What lessons have been learned for each SO for the future development of public policies and for the implementation of future interventions (in terms of providing all the necessary preconditions for implementation, reviewing internal capacities, etc.)?
<i>Sustainability</i>	QUESTION 6: Are the effects of the intervention recognized by the target groups (beneficiaries, final recipients, decision makers) and in what way?
	QUESTION 7: Are the expected / observed effects for each specific objective sustainable, are changes needed in the wider environment to support the effects of the intervention and make them sustainable?

The evaluation will answer the above mentioned seven evaluation questions agreed with the Client, taking into account the achievement of effects and objectives and the impact of external and internal factors on the achievement / deviation from them, intervention logic, justification of costs in relation to the achieved effects, the sustainability of interventions, etc.

In the initial evaluation phase until April 2022, an expert team of evaluators collected the necessary data for a desk analysis of the literature and available program documentation, including reports on already conducted relevant evaluations, reports from the monitoring database with financial data and defined indicators and target and achieved indicator values. During the implementation phase in the period June - August 2022, a detailed analysis of the data collected through interviews, questionnaires and case studies was carried out.

In addition to desk analysis, secondary data were completed using other tools for collecting qualitative data. During June and July 2022, 10 interviews were conducted with people who were in various ways involved in the implementation of Priority Axis 5 of the Operational Program "Competitiveness and Cohesion", as representatives of bodies in the Management and Implementation Control System for Priority Axis 5 or as direct grants beneficiaries. Surveys were then conducted with beneficiaries in open award procedure and a case study was made.

As of December 31, 2021, data on indicators (financial and non-financial) within Priority Axis 5 were processed using quantitative methods.

In September 2022, a focus group was held with representatives of bodies in the Management and Control System (Ministry of Regional Development and Funds of the European Union, Ministry of Economy and Sustainable Development, Fund for Environmental Protection and Energy Efficiency, Croatian Waters) for the purpose of data interpretation and validation, which emerged as the results of interviews and questionnaires and other analyses carried out in the phase of evaluating the performance of Priority Axis 5.

During the evaluation, the following types of analysis were carried out: analysis of primary and secondary data, stakeholder analysis, analysis of the intervention logic, mapping of objectives, and analysis of the result and output indicators related to the specific objectives of Priority Axis 5 and data analysis using the method of descriptive statistics and value for money analysis.

Based on the obtained data and information, an evaluation of the financial support of Priority Axis 5 was carried out at the level of specific objectives, and in accordance with the obtained evaluation results of each specific objective within Priority Axis 5, recommendations and conclusions were drawn.

Main findings

Relevance

The programming process of Priority Axis 5 resulted in a well-constructed intervention logic with clear links between goals, investment priorities and indicators based on the fulfilment of the framework set by the Europe 2020 Strategy Resource Efficiency initiative, strategic documents and proposals of the European Commission, and national strategies and reports on climate change. The objectives of Priority Axis 5 are appropriately included in the Calls, so they contribute to the achievement of the indicators.

Equally, evidence of a well-placed intervention logic can be seen due to the large number of applicants to the open award procedure within the framework of Specific Objective 5a1 *Improvement of monitoring, forecasting and planning of adaptation measures to climate change*.

At the same time, after conducting interviews with direct grant beneficiaries within the framework of Specific Objective 5b1 *Strengthening the disaster management system*, it can be concluded that direct investments in strengthening the disaster management system are well justified, especially the investment in the modernization of the radio communication equipment of the civil protection system (which ensured a faster response of all services to the occurrence of risks caused by the pandemic and fires throughout the Republic of Croatia in the summer months).

However, the analysis showed that there are still interventions left, primarily aimed at educating the population, which do not affect program indicators. The interventions would significantly contribute to the general goals of Specific Objective 5a1 but will not be implemented due to a lack of financial resources.

Effectiveness

The analysis shows that there is a high probability that most output indicators will achieve their target values by the end of 2023.

The indicators that are at the risk of not achieving their target values include indicators from Specific Objective 5a1 (5a11-R⁵ and 5a12-N⁶) because their achievement depends on the implementation of the direct award procedure (METMONIC project), as well as result indicators 5b11-R⁷ and 5b12-R⁸ under Specific Objective 5b1. However, based on the information obtained from conducting interviews with direct users, it is still possible that these indicators will achieve their goals after the projects that contribute to them are completed. The indicators are defined as a direct consequence of the operations of the Operational Program

---

⁵ 5a11-R: Percentage of the Territory covered by regular monitoring and evaluation of climate change impacts

⁶ 5a12-N: Number of completely automatic surface weather stations (land and marine), and ground-based upper-air stations

⁷ 5b11-R: Disaster response capability (%)

⁸ 5b12-R: Area subject to potentially significant flood risks (km²)

"Competitiveness and Cohesion", and the change in the value of the indicators will be visible through the implementation of the relevant operations.

The biggest risks that have affected the current achievements related to the installation of measuring stations within the METMONIC project include unresolved property rights, repetition of public procurement procedures to increase prices, and disruption of supply chains caused by the closure of economic activities due to the onset of the pandemic and lack of labour. At the same time, the pandemic and lockdown had an impact on the slower achievement of the indicator values, both in the previously mentioned project and in other direct award procedures which was confirmed by the grant beneficiaries within the open calls for proposals of Specific Objective 5a1 through questionnaires and during interview.

Therefore, when programming, it is necessary to take care that the achievement of indicators at the level of a specific goal does not depend only on one call, and if so, then it is necessary to take care that the project relied on in the achievement of the indicators is in a high stage of preparation (achieved all the necessary permits in order to start the implementation on time and thereby reduce the risk of not implementing the operation by the end of the program period).

Namely, out of 13 direct award procedures, only two have been successfully completed, while for the three direct award procedures related to flood defence, it is very likely that their implementation will be extended beyond 2023. Other projects are still in the implementation phase with expected completion in accordance with the grant agreement deadlines.

Therefore, based on the analysis of data during the implementation period of this evaluation along with the information obtained through questionnaires and interviews with grant beneficiaries, as well as with representatives of bodies in the Management and Control System of Priority Axis 5, it can be concluded that the target values of the indicators will be achieved by 2023. Exceptionally, the potential risk of not achieving the target value of the output indicator 5a12-N still exists, with a potential 8% deviation from the plan due to long-term procedures for resolving property law matters. The same does not affect the achievement of the indicators of the Specific Objective 5a1, to set up measuring stations throughout the territory of the Republic of Croatia and to ensure regular measurements to improve monitoring, forecasting, and planning of climate change adaptation measures.

Observing the results of the analyses, it is recommended that in the next programming period the target values of the indicators are carefully determined, considering the external factors that influenced the delays in the implementation of operations.

Effect

Looking at the key factors that have influenced the effects achieved so far and changes at the level of specific objectives, the primary reasons for the slower achievement of results and effects or a significant delay in the achievement are certainly the emergence of the coronavirus pandemic and the difficulty of resolving property law matters.

The most common risks are manifested in a significant increase in the prices of construction materials, transport, and energy, repeated public procurement procedures and disruption of supply chains during the pandemic, which certainly affected the achievement of the indicator values.

The most significant risks in both specific objectives are related to the implementation of direct award procedures, especially the METMONIC project. In case the project will not be completed, the entire Priority Axis 5 would experience a significant failure, and at the same time, the priorities of building capacities for climate change monitoring from the Operational Program would not be fulfilled. Likewise, the aforementioned risks have already affected implementation and created significant delays in the Flood Protection of the City of Ogulin and Karlovac-Sisak area as well as VEPAR project, the implementation which is expected to be prolonged after the end of the programming period 2014-2020.

The bodies in the Management and Control System responsible for the implementation of Priority Axis 5 (Level 1 Intermediary Body, Level 2 Intermediary Body and Management Body) addressed risks in a timely manner and started meetings with users on a monthly basis to monitor the implementation, and additionally updated the timeline of individual project activities during the pandemic according to the specifics of each individual project.

Based on the results of interviews and questionnaires, Specific Objective 5a1 could reach the set goals by 2023, while there is a potential risk for the achievement of indicators within Specific Objective 5b1, considering that in two direct award procedures, in agreement with the European Commission, changes will be made to project activities so that the projects could continue its implementation in the financial period 2021 - 2027. Additionally, it should be pointed out that the results indicate there were major changes, such as staff turnover on the projects, both among the beneficiaries themselves and among the authorities in the Management System and control, which further complicates project implementation and affects the realization of the expected effects.

Since many projects are still being implemented, at this moment it is not possible to objectively determine the extent of the effect and conclude whether they are the result of the specific interventions or other factors.

Efficiency

Since many projects are still being implemented, at this moment it is not possible to objectively determine the realization of extensive effects, and thus to no extent are the costs justified in relation to the effects achieved as a whole.

However, according to the achieved effects in the observed period and the expected effects that the selected operations within Priority Axis 5 will achieve after implementation, it can be concluded that the costs will be justified from the aspect of acceptability and the purpose of the investment, which, taking into account the well-laid intervention logic, confirms a well-executed programming process and addressing needs in accordance with public policies and strategic documents of the Republic of Croatia.

Sustainability

Despite the large number of projects being implemented, which received support from Priority Axis 5, it is predicted that most of the projects will have a longer-term positive effect on mitigating the impact of climate change and better coping with disaster risks. The beneficiaries consider the grants very useful and plan to apply for additional funds from the National Recovery and Resilience Plan (which are available until 2026) and the award procedures that will be implemented in the financial perspective 2021-2027.

Observing the grant award system and the implementation of Priority Axis 5, it is crucial to emphasize that the system was continuously improved and that the recommendations and opinions of previous evaluations were taken into account when announcing the allocation procedures. However, according to the data from the database, it is noted that the first direct award procedures were signed with the beneficiaries in October 2017 (which is three years after the start of the programming period), while the direct award procedure, for which it is already known that it will not be carried out in the planned scope (*Flood protection of the city of Ogulin*), is signed only at the end of November 2019.

In order to ensure the sustainability of the system and the achievement of results and effects, when it comes to beneficiaries who are public bodies at the state level, it is recommended that the direct award procedures for the program period 2021-2027 be launched as early as possible in order to ensure a time frame for eventual repurposing and extension of the implementation deadline, and reduced the risks of external and internal factors that are directly related to the state of the economy of the Republic of Croatia (including the EU) with regard to the global crisis caused by the pandemic and the war in Ukraine, and to the market and capacities of the construction sector, at the same time taking into account the remediation of damages after the earthquakes in Zagreb and Petrinja.

Equally important, it is necessary to carefully choose future operations and assess users' capacities and their resistance to external influences, taking into account the challenges and external factors that most affected the implementation of operations in programming period 2014-2020, namely the pandemic and similar risks of a global scale.

The results of interviews and questionnaires indicate that it is necessary to reduce the scope of procedures in the Management and Control System as a whole, to relax the sampling criteria of procurement procedures for ex-post verification and to reduce the number of on the spot checks. In addition, there is a need for continuous education of users, as well as bodies in the Management and Control System, for example, the application of simplified financing options within the framework of projects.

Conclusions

The justification of any investment in climate change adaptation is manifested through the effects and contribution to reducing the sensitivity of the natural and economic system of the Republic of Croatia. With a more generous financial framework and the introduction of additional measures for the public and private sector adaptation to climate change, as well as

with the implementation of further measures at all government levels, while simultaneously raising the awareness of the citizens themselves, contributions to climate change adaptation and disaster risk reduction can be expected.

The justification of any investment in climate change adaptation is manifested through the effects and contribution to reducing the sensitivity of the natural and economic system of the Republic of Croatia. With a more generous financial framework and the introduction of public and private sector adaptations and the implementation of further measures at all levels of government and a change in the awareness of the citizens themselves, contributions to climate change adaptation and disaster risk reduction can be expected.

In order to sustain public policies aimed at adaptation and mitigating climate change risks and disaster risk management, it is necessary to ensure cross-sectoral action and encourage measures at all levels of government, in order to meet all needs. Despite the great interest of the public and state authorities, as well as the focus of EU policies and strategies on adapting to climate change, it was shown during the energy crisis as a consequence of the war in Ukraine that the public's focus was not sufficient to initiate and accelerate changes and that there is still a lot of room for improvement in the work of strengthening stakeholder awareness.

Recommendations

Below are the main recommendations for bodies in the Management and Control System of the Operational Program "Competitiveness and Cohesion" responsible for the implementation of Priority Axis 5:

Conclusions	Recommendations
Sustainability of the impacts achieved	
At the level of the entire Priority Axis 5, it was determined that, on the financial side, it was necessary to set up a much larger financial framework in order to meet all the needs for interventions. Namely, the area of climate change has been in the focus of the public and EU politics for the last few years, which has a positive effect on the process of adopting public policies, but the public's focus alone is not enough to initiate and accelerate changes, and there is a lot of room for improvement in this area.	Maintain the current intervention logic approach and provide a more significant financial framework for adaptation to climate change and strengthening the disaster risk management system, taking into account the current energy and economic crisis caused by the pandemic and the war in Ukraine.
The evaluation determined the use of a participatory approach in the development of interventions by both decision makers and potential beneficiaries, which is a guarantee of a direct response to the needs of adaptation to climate change and the	In planning financing programs, developing policies and intervention measures, it is necessary to maintain a participatory approach and involvement of the ministry responsible for climate policies, interdepartmental coordinating bodies and

strengthening of the disaster management system by achieving set goals and indicators.	representatives from outside the public sector.
In the programming period 2021 - 2027, more attention should be paid to the design of the indicators within the calls for proposals, but also to the definition of the priority axis' indicators, because the indicator mapping determined that the indicators of Priority Axis 5 are not satisfactorily defined and are not applicable to 10 call for proposals , while the overall realization of the priority axis depends on the results of the implementation of 5 direct award procedures, which make up 46,74% of the total allocation of Priority Axis 5.	It is necessary to find suitable ratio in which the programme indicators are incorporated in the Award procedures in order to reduce the risk of not achieving the effect at the level of the entire priority axis.
According to the data from the database, it is noted that the first direct award procedures were signed with the beneficiaries in October 2017 (which is three years after the start of the programming period), while the direct award procedure for which it is already known that it will not be carried out in the planned scope (<i>Protection from flood of the town of Ogulin and VEPAR project</i>) was signed at the end of November 2019. Likewise, the direct award procedure to the Karlovac Region I phase project was realized only in February 2022.	Give priority to direct award procedures, especially when the realization of the entire priority axis depends on their realization, but take into account the maturity, readiness and sustainability of the project. In order to prevent risks in the implementation of operations (impossibility to implement projects within the given deadlines), it is suggested to create an indicative list of potential direct award procedures i.e. potential strategic projects, and to perform preliminary evaluation of the maturity, readiness and sustainability by Intermediate Body level 1 (where financial and implementation capacities of potential beneficiaries of direct award procedures could be verified in advance).
The analysis determined the need for support in the form of improvement of measures for infrastructure investments and education of the population and the civilian population at the local level.	Direct financial support with measures at the local level for infrastructural investments which should be accompanied and supplemented by educational activities of the population and civil society for climate change adaptation. For example, investments in the modern training of emergency services by upgrading or building training areas, storage facilities, fire stations, centres as well as equipping and investing in the digitization of disaster risk management systems, by education and training in order to raise the awareness of the population and the development of specific

	skills and knowledge of operational services, i.e. investments in accordance with identified needs defined in the Disaster Risk Management Strategy until 2030.
In the period 2021 - 2027, for the sustainability of the effects, it is necessary to implement the proposals for climate change adaptation measures developed as part of the award procedure KK.05.1.1.02 Scheme for strengthening applied research for climate change adaptation measures, by providing financial support to the private sector, and how in the period 2021 - 2027, the real effects and changes in the given financial support for adaptation and strengthening the resilience of vulnerable sectors in the Republic of Croatia could be linked.	Involve the private sector in climate change adaptation through the financing of innovation and applied scientific and development research, pilot and demonstration projects. In addition, it is proposed to create a restricted call for proposals for the allocation of grants with previously known beneficiaries for the further development of climate change adaptation measures that are the result of projects financed within the open call KK.05.1.1.02. In this way, 142 potential proposals of climate change adaptation measures as the result of projects financed within the open call KK.05.1.1.02, would be put into practice.
Measures within the framework of Specific Objective 5a1, which are aimed at educating and raising the population's awareness of climate change, were not implemented due to a lack of funds. In order to strengthen the disaster prevention system, but also to raise citizens' awareness of climate change, it is necessary to support direct investments in education for raising the population's awareness of climate change in the period 2021-2027.	Investments should be directed towards education and raising the population's awareness of climate change from an early age through the system of preschool and primary education up to higher education, with support for the implementation of additional activities of civil society organizations and scientific organizations. An allocation procedure is proposed for local and regional self-governments in partnership with civil society and institutions of preschool, school and higher education for the implementation of various educational activities and training of citizens in order to strengthen the disaster prevention system and raise awareness of climate change.
Sustainability of the Management and Control System for the Implementation of the Operational Program "Competitiveness and Cohesion"	
The evaluation established that the biggest challenges in the project preparation phase are related to the preparation of extensive and demanding documentation, while in the implementation phase, users associate the challenges with an excessively lengthy period of time until reimbursement of the claimed amount of eligible expenditures, and unclear	Since in the program period 2021 - 2027 there are additional obligations for the introduction of new criteria for allocation and control of implementation (DNSH principles and technical guidelines for confirming climate adaptation in infrastructure projects), at the level of the System it is proposed to maximally simplify, speed up

reporting instructions. Just as well, the entry into force of the EU Taxonomy Regulation introduces significant changes to the procedure for awarding grants and the implementation of operations, which directly affects the complexity of the award criteria, as well as the control of the implementation of operations.

and reduce the existing scope of procedures (Requests for reimbursement of funds, Procedure Manuals and associated attachments, checklists, etc.), and so that the new obligations would not further slowdown the entire granting award process, as well as the implementation of projects. It is proposed to reduce ex-post procurement and on-site controls sampling, which, in addition with the shortening the deadlines for processing and accepting small and large changes to grant contracts, would significantly speed up the implementation process. Furthermore, it is suggested:

- Determination of call conditions that are clear, specific, necessary, quantified and linked to positive regulations. It is suggested to avoid criteria and conditions that are unnecessary or not determined by positive regulations, thus arbitrary and that introduce legal uncertainty.
- Determination of non-discriminatory, call-related, quantified and value-for-money selection criteria. The criteria must not allow the subjectivity of the evaluators
- Publish the call announcement plans with projections until the end of the program period in order to ensure the best possible planning of projects at all levels
- Speed up the evaluation process of project applications in order to avoid delays, errors in planning and disproportionately higher implementation costs due to the big time difference between the submission of the project application and the implementation of the grant contract activities.
- Arrange grant contracts that ensure transparency regarding the provisions of execution (mainly related to minor and major changes to the contract and permitted and unauthorized changes) and strict adherence to the provisions and deadlines within the contract (for approval of reports and changes within projects)
- After AFR submission, ensure a payment model of 75% of the claimed amount related

to the procurement that is subject to ex-post control, within the prescribed period for the approval and payment of the AFR, due to the experience that shows that the established financial corrections generally do not exceed 25% and there is no justified reason for withholding the entire amount claimed until the end of the ex-post control.

- Ensure implementation controls that do not represent unjustified administrative, time and financial obligations for users (avoid additional and unjustified reports, an unnecessarily large number of on-site checks, submission of double documentation, etc.)

- In the control of public procurement, it is suggested to follow the positive regulations and practices of competent authorities (Ministry of economy and sustainable development, The State Commission for Supervision of Public Procurement Procedures), and avoid subjective evaluations of the correctness of the procedures (in the review practice, it is suggested to copy the practice of the State Commission for Supervision of Public Procurement Procedures).

The need for continuous basic and advanced education has been determined for beneficiaries as well as public authorities (competent ministries and agencies) but also for the Management and control system bodies which should implement simplified cost options on the project level to a greater extent, apply the DNSH principles and technical guidelines for the obligation of climate verification, and other novelties.

Maintain the system of mandatory training and training of the personnel of the bodies in the MCS in order to adapt more quickly to the novelties in implementation, and to invest and reward personnel in order to reduce the employee turnover and thereby ensure the smooth implementation of the calls for proposals and the implementation of the operations control. In addition, direct training and awareness-raising of body employees in the Management and Control System, in order to improve project selection criteria and to effectively implement climate verification with an emphasis on adaptation to climate change in relation to the mandatory application of DNSH principles and the obligation of climate verification for all infrastructure projects

Additionally inform users and introduce continuous trainings and workshops

regarding project risk management and the sustainability of projects and their results. In addition, it is proposed to form a unit within the state/public administration that would provide administrative support to public users of direct award procedures owned by the state or regional and local self-government units in the implementation of projects, and in order to bridge the gap from the start of project implementation to the contracting of external support and other public procurement procedures. Namely, regional agencies still do not have sufficient capacity to cover the projects of all public bodies owned by the state and local and regional self-government units in the area in which they operate.

1. Uvod

Ovaj dokument predstavlja nalaze srednjoročnog vrednovanja djelotvornosti, učinkovitosti i učinka provedbe prioritetne osi 5 *Klimatske promjene i upravljanje rizicima* Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Republike Hrvatske u programskom razdoblju 2014. – 2020.

Završno izvješće sadrži detaljnu analizu i odgovore na evaluacijska pitanja i aspekte definirane u Početnom izvješću. Ujedno, u ovom izvješću prezentirani su nalazi i zaključci o učinku financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 5 u odnosu na ciljeve za razdoblje do kraja 2023. godine uz pregled naučenih lekcija i detaljnih preporuka proizašlih iz utemeljenih zaključaka vrednovanja.

1.1. Pozadina vrednovanja

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Upravljačko je tijelo Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Republike Hrvatske u programskom razdoblju 2014. – 2020., koji je odobren od strane Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije dana 12. prosinca 2014. godine.

Člankom 9. i 92 b) Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 te dopunom predmetnog članka odredbama iz Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 definirani su tematski ciljevi Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) koji pridonose ostvarenju strategije Unije za pametan, održiv i uključiv rast, kako slijede:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija;
2. Poboljšanje pristupa informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te njezine uporabe i kvalitete;
3. Jačanje konkurentnosti MSP-ova, poljoprivrednog sektora (u sklopu Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj) te sektora ribarstva i akvakulture (u sklopu Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo);
4. Podrška prelasku na ekonomiju s niskom razinom emisije CO₂ u svim sektorima;
5. **Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprečavanje rizika i upravljanje njima;**
6. Očuvanje i zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa;
7. Promicanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža;
8. Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage;

9. Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije;
10. Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje;
11. Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave;
12. Sanacija krize u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 i njezinih socijalnih posljedica te priprema zelenog, digitalnog i otpornog oporavka gospodarstva,

dok je člankom 96. definiran sadržaj, usvajanje i izmjena operativnih programa u okviru cilja „Ulaganje za rast i radna mjesta”, odnosno sadržaj i način definiranja prioritetnih osi.

Sukladno spomenutoj Uredbi, Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ je sadržavao 10 prioritetnih osi. S obzirom na sanaciju krize u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 i njezinih socijalnih posljedica te pripreme za zeleni, digitalni i otporni oporavak gospodarstva Republike Hrvatske, kao i sanaciju šteta od potresa koji su pogodili područja više županija Republike Hrvatske u 2020. godini, u Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ se ugrađuju dodatne dvije prioritetne osi. Verzija 10.0 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ usvojena je 3. lipnja 2021. godine i sadrži 12 prioritetnih osi temeljenih na tematskim ciljevima koje doprinose cilju Ulaganje za rast i radna mjesta:

- PO1 „Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija“
- PO2 „Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije“
- PO3 „Poslovna konkurentnost“
- PO4 „Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije“
- **PO5 „Klimatske promjene i upravljanje rizicima“**
- PO6 „Zaštita okoliša i održivost resursa“
- PO7 „Povezanost i mobilnost“
- PO8 „Socijalno uključivanje i zdravlje“
- PO9 „Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje“
- PO10 „Tehnička pomoć“
- PO11 „Jačanje oporavka od krize u kontekstu pandemije COVID-19 i priprema za zeleni, digitalni i otporni oporavak gospodarstva“
- PO12 „Sanacija šteta od potresa“.

Dodatno, metodologija za izračun potpore Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda i Kohezijskog fonda ciljevima u području klimatskih promjena, sukladno odredbama Provedbene Uredbe Komisije (EU) br. 215/2014 od 7. ožujka 2014. o utvrđivanju pravila u skladu s Uredbom (EU) br. 1303/2013, primijenjena je i kod definiranja Prioritetne osi 5 i izračuna potpora Prioritetne osi 5 *Klimatske promjene i upravljanje rizicima* Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ sukladno Prilogu I spomenute Uredbe i definiranim koeficijentima iz članka 1. za izračun potpore ciljevima klimatskih promjena.

Nadalje, pravni okvir za provedbu vrednovanja Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ definiran je Uredbom (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. godine o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu

za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju van snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 od 11. srpnja 2006. godine (SL L 347, 20.12.2013.), posebice u člancima 54., 56. i 114.

Člankom 114. Uredbe (EU) br. 1303/2013 i njenim dopunama i izmjenama definirano je da se vrednovanje provodi sukladno Planu vrednovanja koje izrađuje Upravljačko tijelo ili država članica u cilju provedbe vrednovanja radi poboljšanja kvalitete izrade i provedbe programa kao i radi vrednovanja njihove djelotvornosti, učinkovitosti i učinka. Plan vrednovanja definira plan provedbe te način upravljanja i koordiniranja procesom vrednovanja i služi kao temeljni dokument nezavisnim vanjskim stručnjacima u razradi metodologije vrednovanja i načina komunikacije s Upravljačkim tijelom i drugim relevantnim tijelima.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, kao Upravljačko tijelo, izrađuje i provodi Plan vrednovanja Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“, koji je usvojen od Odbora za praćenje Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“ u siječnju 2016. godine, a ažuriran u studenom 2017. te u veljači 2020. godine. Vrednovanja se provode najmanje jednom tijekom programskog razdoblja radi poboljšanja kvalitete izrade i provedbe operativnih programa kao i radi vrednovanja njihove djelotvornosti, učinkovitosti i učinka odnosno procjenjuje se na koji je način potpora iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova doprinijela ostvarenju ciljeva svakog prioriteta. U programskom razdoblju tijekom 2018. i 2019. godine provedena su sljedeća vrednovanja Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“:

1. Vrednovanje sustava odabira projekta, primjene kriterija odabira i poštivanje horizontalnih načela, uključujući postupke izravne dodjele bespovratnih sredstava koje je obuhvatilo sve Prioritetne osi Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“
2. Vrednovanje učinka Prioritetne osi 3 *Poslovna konkurentnost* Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“
3. *Ad-hoc* vrednovanje: Višekriterijska analiza za Prioritetnu os 4 *Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije* Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“
4. Vrednovanje pet intervencijskih planova i Programa fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima
5. Srednjoročno vrednovanje Strategije pametne specijalizacije (S3).

Budući da sukladno Uredbi (EU) br. 1303/2013 vrednovanje provode nezavisni stručnjaci, proveden je postupak javne nabave za uslugu vrednovanja za Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u cilju procjene ostvarenih učinaka Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“, među ostalim i u okviru Prioritetne osi 5, te je dana 6. listopada 2021. godine potpisan Ugovor o usluzi vrednovanja učinka prioriteta osi 5 *Klimatske promjene i upravljanje rizicima* između Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (Naručitelj) i društva Projekt jednako razvoj d.o.o. (Izvršitelj).

1.2. Ciljevi vrednovanja

Cilj vrednovanja jest procjena učinaka financijske podrške pružene specifičnim ciljevima koji se provode u okviru Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ i koji doprinose tematskom cilju *Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencije i upravljanja rizicima* za razdoblje do kraja 2023.

Svrha vrednovanja jest procijeniti učinkovitost, djelotvornost i učinak alociranih sredstava utrošenih u okviru Prioritetne osi 5 koja promiče ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene te ulaganja koja se odnose na upravljanje i povećanje otpornosti na katastrofe.

Rezultati vrednovanja doprinijeli su dodatnim spoznajama o svim čimbenicima koji su, uz financijsku podršku, imali utjecaj na provedbu aktivnosti unutar ove osi i na taj način omogućili kvalitetnije planiranje aktivnosti vezanih uz prilagodbu na klimatske promjene i upravljanje katastrofama u budućem financijskom razdoblju, ali i unapređenju sustava provedbe Prioritetne osi 5.

1.3. Sveobuhvatni kontekst teme vrednovanja u RH

Republika Hrvatska je ulaskom u članstvo Europske unije uskladila svoj zakonodavni okvir s pravnom stečevinom Europske unije, uključujući i zakonodavstvo koje definira područje energetike i klime, a koje se odnosi na postizanje 20-postotnog udjela obnovljivih izvora energije u bruto konačnoj potrošnji energije, 20-postotnog smanjenja primarne potrošnje energije i 20-postotnog smanjenja emisije stakleničkih plinova zadano Strategijom Europa 2020 i Energija 2020 – strategijom za konkurentnu, održivu i sigurnu energiju. U sklopu vodeće inicijative „Učinkovito iskorištavanje resursa u Europi“ istaknuta je potreba uspostave vizije o strukturnim i tehnološkim promjenama koje su potrebne kako bi se potaknuo prijelaz na ekonomiju koja je niskouglijčna, učinkovita i otporna na klimatske promjene do 2050. godine.

Navedeno uključuje mjere prilagodbe klimatskim promjenama, prvenstveno kroz učinkovitije korištenje resursa. Jedan od ciljeva je i poticanje istraživanja i razvoja te jačanje kapaciteta za istraživanje i razvoj u svim sektorima gospodarstva kao doprinos borbi protiv klimatskih promjena. Ujedno inicijativa „Unija inovacija“ usmjerava politike istraživanja i razvoja te inovacija na izazove s kojima se naše društvo susreće, kao što su klimatske promjene, energetska i resursna učinkovitost, zdravlje i demografske promjene.

Europskom strategijom prilagodbe klimatskim promjenama⁹ određena su tri glavna cilja:

1. Poticanje država članica u izgradnji nacionalnih kapaciteta za prilagodbu klimatskim promjenama
2. Donošenje odluka potkrijepljenih činjenicama kojima se potiče daljnji razvoj znanja o prilagodbi klimatskim promjenama
3. Promicanje prilagodbe u ključnim ranjivim sektorima u kojoj se naglašava integracija prilagodbe klimatskim promjenama u sve sektore (npr. poljoprivreda, ribarstvo i dr.),

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0216&from=EN>

sve u svrhu jačanja sposobnosti društva za nošenje s utjecajima klimatskih promjena.

U 2021. godini donesena je **nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama**¹⁰ koja utvrđuje kako se Europska unija može prilagoditi neizbježnim utjecajima klimatskih promjena i postati otporna na nadolazeće promjene do 2050. Utjecaj klimatskih promjena toliko je raširen da naš odgovor na njih mora biti sustavan. Otpornosti na klimatske promjene podrazumijeva aktivno uključivanje svih dionika u sva relevantna područja politike koja se odnose i na javni i na privatni sektor. Europska komisija podupirat će daljnju doradu i, najvažnije od svega, provedbu strategija i planova prilagodbe na svim razinama upravljanja. U tom sustavnom pristupu postoje tri međusektorska prioriteta:

1. uključivanje prilagodbe u makro-fiskalnu politiku
2. provedba prilagodbe uz rješenja temeljena na prirodi (eng. *Nature-based Solutions - NbS*) i
3. provedba mjera prilagodbe na lokalnoj razini.

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama RH do kraja 2040. i 2070.¹¹ osvještava važnost i prijetnje klimatskih promjena za društvo te nužnost integracije koncepta prilagodbe klimatskim promjenama u postojeće i nove politike kako bi se smanjila ranjivost okoliša, gospodarstva i društva uzrokovana klimatskim promjenama. Jednako tako, cilj je potaknuti znanstvena istraživanja kako bi se bolje shvatila kompleksnost utjecaja klimatskih promjena i smanjio stupanj neizvjesnosti vezan uz učinke klimatskih promjena.

Predmetnom Strategijom istaknuto je osam ključnih sektora ranjivih na klimatske promjene (vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo, bioraznolikost, energetika, turizam i zdravlje) i dva međusektorska tematska područja (prostorno planiranje i uređenje te upravljanje rizicima). Za njih su navedene 83 mjere prilagodbe klimatskim promjenama koje su raspodijeljene u pet skupina i za koje su istaknute procjene potrebnih iznosa i izvora financiranja prema sektorima.

Opravdanost ulaganja u odabrani tematski cilj 5 i definiranu Prioritetnu os 5, koja je predmet vrednovanja, očituje se upravo u doprinosu ostvarenja ciljeva predmetne strategije, kao i onih vezanih za ispunjenje glavnih ciljeva Strategije Europa 2020 u pogledu osiguranja otpornosti na klimatske promjene. U nastavku se nalazi objašnjenje opravdanosti ulaganja odnosno opravdanje odabira pojedinih specifičnih ciljeva Prioritetne osi 5 u procesu programiranja Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“.¹²:

¹⁰ Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0082&from=HR>

¹¹ Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_04_46_921.html

¹² OPKK <https://struktturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2017/05/OPKK-2014.-2020.-tehn%C4%8Dke-izmjene.pdf>

5a - Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu

Opravdavanje odabira

Zbog osjetljivosti njezinoga prirodnog i gospodarskog sustava, Hrvatska mora poduzeti aktivne mjere u smislu prilagodbe klimatskim promjenama, što je jedna od mjera utvrđenih unutar glavne („*flagship*“) inicijative Učinkovitost Resursa strategije Europa 2020. Ovo je također u skladu s Prijedlogom Europske komisije za pripremu i prioritete programskih dokumenta koji propisuje, s jedne strane, potporu pripremi i provedbi mjera prilagodbe i, s druge strane, podizanje svijesti i aktivnosti izgradnje kapaciteta kao prioriteta koji će biti podržani Europskim strukturnim i investicijskim fondovima. Stoga, Hrvatska se za početak treba fokusirati na jačanje kapaciteta za mjere prilagodbe klimatskim promjenama, daljnje istraživanje i razumijevanje posljedica klimatskih promjena i, slijedom toga, na provedbu ulaganja koja se odnose na najhitnije potrebe prilagodbe. Ovaj će investicijski prioritet doprinijeti ostvarenju prioriteta II., Prioritetne osi 5 Strategije Europske unije za dunavsku regiju (EUSDR).

5b - Promicanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama

Opravdavanje odabira

Strategija Europa 2020 propisuje potrebu za povećanjem otpornosti gospodarstava na klimatske rizike i kapaciteta za smanjenje rizika od katastrofa. Relevantne sektorske strategije (Nacionalni Plan zaštite i spašavanja, Strategija gospodarenja vodama, Prethodna procjena rizika od poplava) određuju mjere i ciljeve koji su u skladu s prethodno spomenutim ciljem na razini EU-a. Ti ciljevi su potpuno usklađeni s Prijedlogom Europske komisije, koji propisuje upravljanje sustavom navodnjavanja, sušama, požarima i vodama (poplavama) te drugim utvrđenim glavnim rizicima kao prioritetima koje treba podržati sredstvima iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova, uključujući i borbu protiv poplava mora. Ovaj će investicijski prioritet doprinijeti ostvarenju prioriteta II., Prioritetne osi 5 Strategije Europske unije za dunavsku regiju.

1.4. Opseg vrednovanja

Predmet ovog vrednovanja je srednjoročno vrednovanje djelotvornosti, učinkovitosti i učinka provedbe prioritetne osi 5 *Klimatske promjene i upravljanje rizicima* Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Republike Hrvatske u programskom razdoblju 2014. – 2020.

Dva su specifična cilja vrednovanja: a) procjena učinaka financijske podrške pružene unutar Prioritetne 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ u odnosu na zadane ciljeve za razdoblje do kraja 2023. i b) dati preporuke za poboljšanje provedbe postojećeg i budućeg programa.

Vrednovanje je rezultiralo preporukama koje mogu poslužiti za poboljšanje kvalitete, dizajna, provedbe i održivosti operacija u okviru Prioritetne osi 5.

Kako bi se ostvarili očekivani rezultati vrednovanja, definirani su ključni kriteriji vrednovanja: relevantnost, djelotvornost, učinkovitost, učinak i održivost financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 5, pri čemu su za ocjenu svakog od kriterija određena pitanja za vrednovanje.

Opseg vrednovanja obuhvaća sve specifične ciljeve u okviru Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ sa stanjem u sektoru na dan 31. prosinca 2021. , odnosno obuhvaća ukupno 15 postupaka dodjele bespovratnih sredstava od čega je jedan postupak proveden po modelu otvorenog poziva u okviru Specifičnog cilja 5a1 *Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama* dok su preostalih 14 postupaka dodjele bespovratnih sredstava provedeni kao izravne dodjele. Predloženo je vrednovanje svih postupaka dodjele u okviru svih specifičnih ciljeva Prioritetne osi 5 bez obzira na status provedbe, budući da je na razini osi većina projekata još u tijeku.

1.4.1. Analiza trenutne situacije

Europska komisija je utvrdila jedanaest tematskih ciljeva koji su zamišljeni kao osnova za daljnje planiranje razvoja na nivou zemalja članica te kao temelj za utvrđivanje investicijskih prioriteta na nivou svake od zemalja što je nadalje temelj za korištenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Nakon nastupa svjetske pandemije, EK Uredbom o izmjeni Uredbe (EU) br. 1303/2013 uvodi novi tematski cilj i utvrđuje pravila i provedbene mehanizme u pogledu dodatnih sredstava koja se osiguravaju kao Pomoć za oporavak za koheziju i europska područja („REACT-EU“) radi pružanja pomoći u sanaciji krize u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 i njezinih socijalnih posljedica te u pripremi zelenog, digitalnog i otpornog oporavka gospodarstva.

Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ se temelji na koncentraciji ulaganja u 10 tematskih ciljeva Zajedničkog strateškog okvira koji definira sveobuhvatnu strategiju i investicijski okvir za ulaganja iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova te sadrži prijedloge učinkovite primjene sredstava Europske unije u postizanju ciljeva Strategije Europa 2020. Jedan od tematskih ciljeva je *Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprečavanje rizika i upravljanje njima*.

U okviru Prioritetne osi 5 glavni prioriteti financiranja iz Europskog fonda za regionalni razvoj Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ su sljedeći:

- poboljšanje sustava za praćenje i procjenu klimatskih promjena;
- poboljšanje sustava upravljanja u kriznim situacijama;
- rješavanje pitanja koja se odnose na prioritetne rizike ponajprije povezane s poplavama.

Analizom izvješća, programskih dokumenata i podataka iz internih evidencija tijela Sustava upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5, utvrđeno je da u programskom razdoblju 2014. - 2020. ukupna vrijednost Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“¹³ iznosi 8,055 milijardi eura, od čega 6,86 milijardi eura europskih strukturnih i investicijskih fondova (Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond), a 1,19 milijardi eura nacionalno sufinanciranje. Sredstva alocirana za provedbu Prioritetne osi 5 iznose oko 4,4% sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Ukupna alokacija iz Europskog fonda za regionalni razvoj za provedbu dva specifična cilja u okviru Prioritetne osi 5 iznosi 209.131.628 eura. Do 31. prosinca 2021. godine je u okviru Prioritetne osi 5 sklopljeno 39 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava ukupnog iznosa 2.600.134.196 kuna (ukupni prihvatljivi izdaci operacija).

Dodatno, utvrđeno je da je do dana 31. prosinca 2021. godine pokrenuto ukupno 15 postupaka dodjele bespovratnih sredstava od čega je jedan postupak proveden po modelu otvorenog poziva u okviru Specifičnog cilja 5a1 *Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama*, dok su preostalih 14 postupaka dodjele bespovratnih sredstava provedeni kao izravne dodjele.

U nastavku je pregled postupaka dodjele i pokazatelji te njihove polazišne i ostvarene vrijednosti.

---

¹³ Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.verzija 10.0 od lipnja 2021.

Tablica 1. Prikaz ostvarenja pokazatelja u odnosu na polazišne i ciljane vrijednosti Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014. – 2020.

SC	Šifra pokazatelja	Naziv pokazatelja	Mjerna jedinica	Polazišna vrijednost	Ciljana vrijednost za 2023.	Ostvarena Vrijednost za 2021.
5a1	5a11-R	Teritorij na kojem se provodi stalno praćenje i procjena učinaka klimatskih promjena	%	20	100	20
	5a12-N	Broj potpuno automatiziranih površinskih (kopnenih i pomorskih) i visinskih meteoroloških postaja	Broj	0	450	2
	5b11-R	Sposobnost reakcije u kriznim situacijama	%	10	50	10
5b1	5b12-R	Područje podložno potencijalno značajnim rizicima od poplava	km ²	30.000	27.000	0
	5b13-N	Obuka/edukativne aktivnosti (za osoblje organizacija odgovornih za upravljanje rizicima i katastrofama)	Broj	0	10	0
	CO20-N	Sprečavanje rizika i upravljanje rizikom: Broj stanovnika koji imaju korist od mjera zaštite od poplava	Osobe	0	10.000,00	85.026

Izvor: Polugodišnje izvješće o provedbi Godišnjeg plana obaveza, stanje na dan 31. prosinca 2021. godine

- Za polazišne i ciljane vrijednosti pokazatelja neposrednih rezultata (N) i pokazatelja rezultata (R) vrijednosti su preuzete iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014. - 2020. v.10. od lipnja 2021. godine. Ostvarene vrijednosti pokazatelja neposrednih rezultata (N) preuzete su iz Polugodišnjeg izvješća o provedbi Godišnjeg plana obaveza
- Za ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata (R) izvor je Objedinjeni izvještaj sa stanjem na dan 31. prosinca 2021.

Tablica 2. Pregled postupaka dodjele u okviru Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014 .- 2020.

Oznaka specifičnog cilja	Naziv specifičnog cilja	Kod postupka	Naziv postupka dodjele	Vrsta postupka dodjele	Bespovratna sredstva (HRK)	Bespovratna sredstva - Ugovori o dodjeli (HRK)	Ciljne skupine i korisnici
5a1	Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama	KK.05.1.1.01	Projekt modernizacije meteorološke motriteljske mreže u RH - METMONIC	Izravna dodjela	292.327.330,52	292.327.330,52	Javne ustanove koje se bave klimatskim promjenama i utjecajima (nadležna ministarstva, DHMZ), Hrvatske vode, tijela lokalne vlasti, OECD-ovi, znanstvene i akademske institucije.
		KK.05.1.1.02	Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama	Otvoreni (trajni)	75.000.000,00	69.022.334,07	
5b1	Jačanje sustava upravljanja katastrofama	KK.05.2.1.01	Priprema studijske dokumentacije za projekte upravljanja rizicima od poplava	Izravna dodjela	32.384.468,75	32.384.468,75	Državna tijela i organizacije odgovorne za upravljanje rizicima/katastrofama i prikupljanje podataka (Ministarstvo unutarnjih poslova, Državni hidrometeorološki zavod, druga nadležna ministarstva i agencije itd.), Hrvatske vode kao agencija zadužena za upravljanje vodama i upravljanje rizicima od poplava te regionalna (županijska) i lokalna tijela vlasti.
		KK.05.2.1.02	Opremanje i osposobljavanje intervencijskih postrojbi Državne uprave za zaštitu i spašavanje	Izravna dodjela	55.511.924,39	55.511.924,39	
		KK.05.2.1.03	Na putu do smanjenja rizika od katastrofa (SROK)	Izravna dodjela	12.330.929,91	12.330.929,91	
		KK.05.2.1.04	Modernizacija radiokomunikacijske opreme sustava civilne zaštite	Izravna dodjela	31.577.500,00	31.577.500,00	
		KK.05.2.1.05	Modernizacija vozila vatrogasnih postrojbi RH	Izravna dodjela	217.821.000,00	217.821.000,00	
		KK.05.2.1.06	Modernizacija lijevoobalnih savskih nasipa od Račinovaca do Nove Gradiške	Izravna dodjela	314.282.421,37	314.282.421,37	
		KK.05.2.1.07	Projekt unaprjeđenja negrađevinskih mjera upravljanja rizicima od poplava u Republici Hrvatskoj - VEPAR	Izravna dodjela	212.585.463,25	212.585.463,23	
		KK.05.2.1.08	Jačanje kapaciteta HGSS-a-SIGURNA.HR	Izravna dodjela	25.404.026,98	25.404.026,97	
		KK.05.2.1.09	Zaštita od poplava grada Ogulina	Izravna dodjela	158.263.438,85	158.263.438,85	
		KK.05.2.1.10	Multisenzorsko zračno snimanje RH za potrebe procjene smanjenja rizika od katastrofa	Izravna dodjela	114.788.973,93	114.788.973,93	
		KK.05.2.1.11	Sustav za rano upozoravanje i upravljanje krizama (SRUUK)	Izravna dodjela	53.550.000,00	53.550.000,00	
		KK.05.2.1.12	Helikopterska potpora sustavu civilne zaštite	Izravna dodjela	161.500.000,00	161.500.000,00	
		KK.05.2.1.13	Sustav zaštite od poplava Karlovačko-sisačkog područja, 1. Faza- Karlovačko Područje	Izravna dodjela	458.764.254,25	458.764.254,25	
UKUPNO					2.216.091.732,20	2.210.114.066,24	

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Strukturni fondovi-popis projekata Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“

1.4.2. Uvod u prioritetnu os i investicijske prioritete

1.4.2.1. Instrukcionalni okvir za Prioritetnu os 5

Zakonom o uspostavi instrukcionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. – 2020. (NN 92/14) i Uredbom o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole korištenja Europskog socijalnog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, u vezi s ciljem „Ulaganje za rast i radna mjesta“ (107/2014, 23/15, 129/15, 15/17, 18/17 – ispravak, 46/21, 49/21 - ispravak) definirana su tijela u Sustavima upravljanja i kontrole Europskih strukturnih i investicijskih fondova u RH, odnosno institucije koje obavljaju funkcije Koordinacijskog tijela, Upravljačkog tijela za pojedini operativni program, Posredničkih tijela za upravljanje Europskim strukturnim i investicijskim fondovima, Tijela za ovjeravanje i Tijela za reviziju te njihove funkcije i odgovornosti.

Sukladno spomenutim propisima, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije obavlja funkciju Upravljačkog tijela za Operativni program „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“ Za provedbu operacija tehničke pomoći i financijskih instrumenata te pojedine prioritetne osi/specifične ciljeve (PO1: SC1b1, PO2, PO6: SC6c1, SC6c2, PO8, PO9 i PO12), Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije nije delegirao svoje funkcije Posredničkom tijelu razine 1, a pored Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije tu funkciju obavljaju još 4 institucije:

- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture.

Funkciju Posredničkog tijela razine 2 obavljaju:

- Hrvatske vode
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
- Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije.

U odnosu na Europske strukturne i investicijske fondove, funkciju Tijela za ovjeravanje obavlja Ministarstvo financija, funkciju Tijela za reviziju obavlja Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije dok funkciju Koordinacijskog tijela obavlja Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Integrirana teritorijalna ulaganja predstavljaju novi mehanizam Europske unije za razdoblje 2014. – 2020. godine koji se, sukladno članku 36. Uredbe (EU) br. 1303/2013, provodi kada strategija urbanog razvoja ili neka druga teritorijalna strategija ili teritorijalni pakt zahtijevaju integrirani pristup koji uključuje investicije iz Europskog socijalnog fonda, Europskog fonda za

regionalni razvoj ili Kohezijskog fonda u okviru više od jedne prioritetne osi jednog ili više operativnih programa. U RH on se provodi s ciljem jačanja uloge gradova kao pokretača gospodarskog razvoja, a sastoji se od skupa aktivnosti koje se u gradovima mogu financirati iz tri različita fonda: Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda te Europskog socijalnog fonda. Integrirani skup aktivnosti koje se provode u urbanim područjima pripadaju različitim specifičnim ciljevima Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ i Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Upravljačko tijelo za Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ koordinira provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja na nacionalnoj razini.

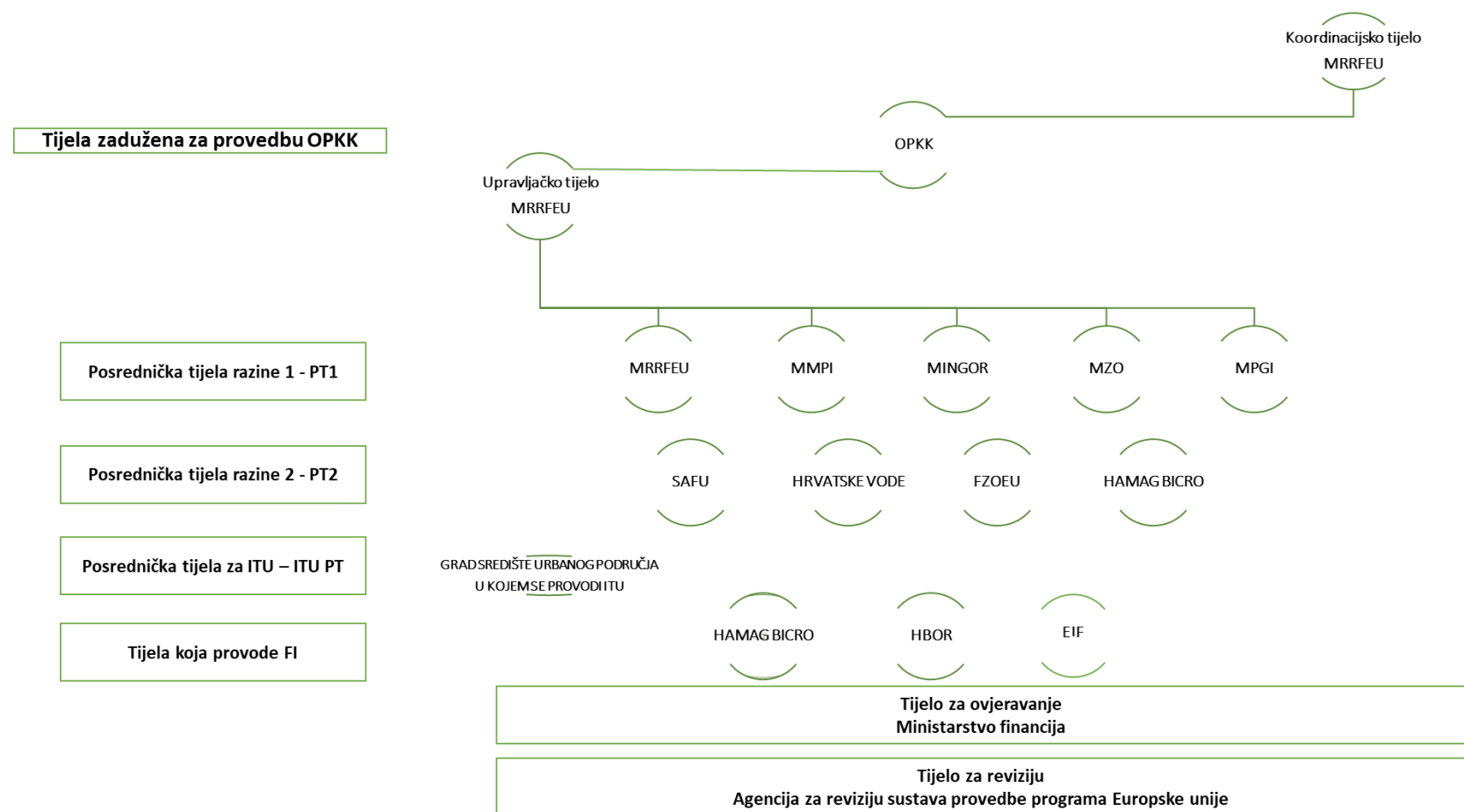
Funkciju Posredničkog tijela razine 2 obavlja Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije.

Funkciju Posredničkih tijela integriranih teritorijalnih ulaganja obavljaju gradovi središta urbanih područja u kojem se provode integrirana teritorijalna ulaganja - gradovi Osijek, Pula, Rijeka, Slavonski Brod, Split, Zadar, Zagreb i Karlovac.

Sukladno sporazumima o delegiranim funkcijama Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja i Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, kao tijela sa sektorskom nadležnošću u relevantnom području, daju podršku Upravljačkom tijelu u dijelu u kojem se određeni specifični cilj Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ provodi kao integrirano teritorijalno ulaganje.

Navedena struktura odnosi se na Operativni program „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“.

Slika 1. Sustav upravljanja i kontrole Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“

Izvor: Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije, obrada autora

U Tablici 3. nalazi se pregled Posredničkih tijela za Prioritetnu os 5 sukladno Uredbi o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole korištenja Europskog socijalnog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, u vezi s ciljem „Ulaganje za rast i radna mjesta“.

Tablica 3. Prikaz tijela u sustavu provedbe Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“

Prioritetna os	Izabrani investicijski prioritet	Oznaka specifičnog cilja	Naziv specifičnog cilja	Posredničko tijelo razine 1	Posredničko tijelo razine 2
5. Klimatske promjene i upravljanje rizicima	Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu	5a1	Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
	Promicanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama	5b1	Jačanje sustava upravljanja katastrofama		Hrvatske vode

Izvor: Uredba o izmjenama Uredbe o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole korištenja Europskog socijalnog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, u vezi s ciljem »Ulaganje za rast i radna mjesta«(NN 46/21)

1.4.2.2. Korisnici i ključni dionici

Korisnik rezultata i preporuka vrednovanja je prije svega Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije kao Upravljačko tijelo koje provodi Plan vrednovanja, a koje će koristiti kao osnovu za unapređenje provedbe Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“ kao i provedbe Programa „Konkurentnost i kohezija“ 2021. - 2027. u dijelu procjene potreba i kapaciteta tijela u Sustavu upravljanja i kontrole operativnih programa , a jednako tako u procjeni potreba korisnika bespovratnih sredstava u programskom razdoblju 2021. – 2027., na temelju već ostvarenog doprinosa pokazateljima Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“, odnosno doprinosa strateškim ciljevima RH.

Ujedno, ključni dionici u procesu vrednovanja, kao i korisnici rezultata vrednovanja su i ostala tijela u Sustavu upravljanja i kontrole Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ za Prioritetnu os 5, a riječ je o posredničkim tijelima razine 1 i 2, kojima će preporuke proizašle iz vrednovanja poslužiti u procesu odlučivanja u provedbi operativnih programa , kao i u budućem kreiranju javnih politika iz područja klimatskih promjena i upravljanja rizicima.

Dionici u procesu vrednovanja Prioritetne osi 5 su jednim djelom i sami korisnici bespovratnih sredstava. Riječ je o jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, javnim ustanovama koje se bave klimatskim promjenama i utjecajima (nadležna ministarstva i Državni hidrometeorološki zavod), nevladinim organizacijama, znanstvenim i akademskim

institucijama, kao i državnim tijelima odgovornima za upravljanje rizicima/katastrofama i prikupljanje podataka (Državna uprava za zaštitu i spašavanje¹⁴ (sada u okviru Ministarstva unutarnjih poslova), Državni hidrometeorološki zavod, druga nadležna ministarstva i agencije itd.), Hrvatskim vodama kao agenciji zaduženoj za upravljanje vodama i rizicima od poplava.

1.4.3. Kriteriji vrednovanja i pitanja za vrednovanje

Vrednovanje je provedeno na temelju standardnih DAC kriterija (*Development Assistance Committee*), pri čemu su za ocjenu svakog od kriterija određena ključna pitanja, kako je niže navedeno:

Kriterij vrednovanja	Pitanja za vrednovanje	Odgovor na ključna pitanja
Relevantnost eng. <i>Relevance</i>	PITANJE 1: Postoje li određene nedosljednosti/odstupanja od početnih pretpostavki i očekivanih ciljeva, koje su to i koji su čimbenici utjecali na pojavu istih?	odgovara na ključna pitanja: ➤ U kojoj mjeri ciljevi programa još uvijek vrijede? ➤ Jesu li aktivnosti i rezultati programa sukladni s općim ciljem i nacionalnim politikama? ➤ Jesu li aktivnosti i rezultati programa sukladni s planiranim utjecajima i učincima? odnosno: Da ne postoji da li bi (to) trebalo izmisliti? / If this didn't exist, would we need to invent it? Relevantnost razmatra odnos između potreba i problema u društvu i ciljeve intervencije.
Djelotvornost eng. <i>Effectiveness</i>	PITANJE 2: Je li intervjenska logika dobro definirana i jesu li provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?	odgovara na ključna pitanja: ➤ U kojoj mjeri su/će ciljevi biti postignuti? ➤ Koji su glavni čimbenici koji su utjecali na (ne)postizanje ciljeva? odnosno: Funkcionira li? / Did this work?
Učinkovitost eng. <i>Efficiency</i>	PITANJE 3: U kojoj mjeri su troškovi opravdani u odnosu na ostvarene učinke?	odgovara na ključna pitanja: ➤ Jesu li aktivnosti bile troškovno učinkovite? ➤ Jesu li ciljevi postignuti na vrijeme? ➤ Je li program proveden na najučinkovitiji način u usporedbi s alternativama? odnosno: Je li (to) osiguralo vrijednost za novac (ne samo novac programa, već vrijeme, utrošenu energiju)? / Did this provide value for money (not only money of programme, but time, energy spent)? Učinkovitost uzima u obzir odnos između sredstava koja se koriste intervencijom i promjene nastale intervencijom (koje mogu biti pozitivne ili negativne).
Učinak eng. <i>Impact</i>	PITANJE 4: Koji su opaženi učinci i promjene na razini pojedinog specifičnog cilja, koliko su opaženi učinci rezultat intervencija, a koliko drugih faktora?	odgovara na ključna pitanja: ➤ Što se dogodilo kao rezultat programa ili projekta? ➤ Koju je stvarnu razliku program postigao kod korisnika? ➤ Na koliko je ljudi program utjecao (pozitivno i negativno)?

¹⁴ Zaključkom Vlade RH od 02. kolovoza 2019. godine o smanjenju broja agencija, zavoda, fondova, instituta, zaklada, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima između ostalim ukinuta je Državna uprava za zaštitu i spašavanje te je postala sastavni dio Ministarstva unutarnjih poslova.

Održivost eng. Sustainability	PITANJE 5: Koje su naučene lekcije po svakom specifičnom cilju za budući razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preuvjeta za provedbu, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta itd.)?	odgovara na ključna pitanja: ➤ U kojoj su se mjeri rezultati programa ili projekta nastavili koristiti nakon prestanka financiranja? ➤ Koji su glavni čimbenici koji su utjecali na (ne)postizanje održivosti programa ili projekta? odnosno: Hoće li (to) imati trajni utjecaj? / Will this make a lasting impact? Često se pretpostavlja da su promjene uzrokovane intervencijom trajne. Ovo očekivanje važno je testirati za intervencije koje imaju određeno trajanje, kao što su operativni programi.
	PITANJE 6: Jesu li učinci intervencija prepoznati od strane ciljnih skupina (korisnici, donosioci odluka) i na koji način?	
	PITANJE 7: Jesu li očekivani/opaženi učinci po svakom specifičnom cilju održivi, jesu li u širem okruženju potrebne promjene koje će podržati učinke intervencija i učiniti ih održivima?/ Jesu li očekivani učinci održivi?	

Prilikom odabira pitanja za vrednovanje u odnosu na definirana Opća pitanja u Opisu posla i Planu vrednovanja Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“, vodilo se računa da ostvaruju definirane rezultate vrednovanja učinka financijske podrške Prioritetne osi 5, odnosno da doprinose pripremi konačnog i ostalih relevantnih izvješća o provedbi Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ te dodatnim spoznajama o svim čimbenicima koji su, uz financijsku podršku, imali utjecaj na provedbu aktivnosti unutar ove osi i na taj način omogućili kvalitetnije planiranje vezano uz prilagodbu na klimatske promjene i upravljanje katastrofama kao i unapređenju sustava provedbe Prioritetne osi 5.

Odgovori na ova pitanja za vrednovanje omogućili su kvalitetnu i cjelovitu procjenu učinaka financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 5 u odnosu na zadane ciljeve za razdoblje do kraja 2023. godine.

2. Metodološki pristup

2.1. Postupak prikupljanja podataka i izvori podataka

Podaci s kojima raspolaže Upravljačko tijelo Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ dostavljeni su Izvršitelju za potrebe strukturiranja metodološkog pristupa vrednovanja i same provedbe vrednovanja: Zajednička nacionalna pravila i Priručnik o postupanju, relevantne upute, izvješća o već provedenim relevantnim vrednovanjima, tablice iz internih baza za praćenje s financijskim podacima i vrijednostima pokazatelja u vremenskim rokovima potrebnim za provedbu analiza.

Izvršitelj je ujedno u početnoj fazi prikupio i javno dostupnu relevantnu dokumentaciju zakonskog i strateškog okvira, kao i programsku dokumentaciju, zapisnike s Odbora za praćenje, relevantne studije i analize te Godišnja izvješća o provedbi Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ sa službenih stranica tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5 (eFondovi, Strukturni fondovi i dr.), kao i sektorski nadležnih tijela (primjerice podaci Državnog zavoda za statistiku i Eurostata).

Tijekom faze vrednovanja dodatni podaci su prikupljeni za provedbu studije slučaja od Korisnika izravne dodjele (Hrvatske vode). Jednako tako, prikupljeni su podaci putem upitnika i intervjua provedenih s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole Prioritetne osi 5 te korisnicima bespovratnih sredstva.

Izvori prikupljenih podataka iz baza podataka kao dio desk istraživanja su:

- Državni zavod za statistiku
- EUROSTAT
- ESIF MIS
- Sustav eFondovi
- Registar ugovora
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
- Hrvatske vode
- Državna uprava za zaštitu i spašavanje (sada Ministarstvo unutarnjih poslova)
- Državni hidrometeorološki zavod.

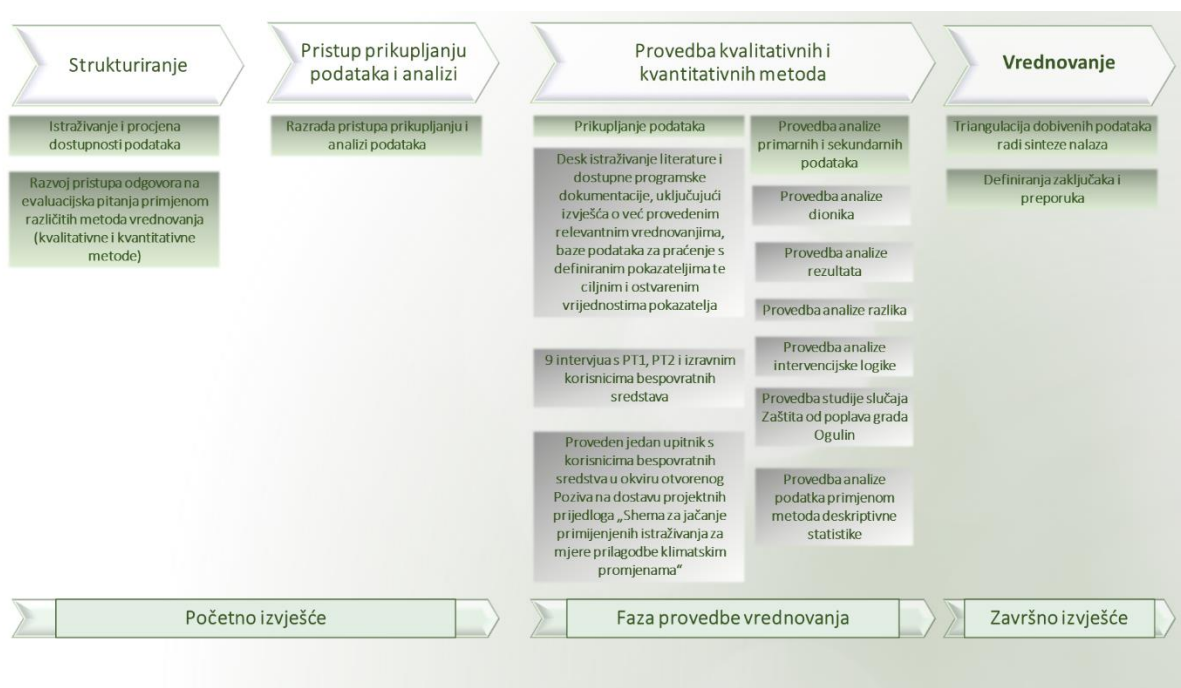
2.2. Uvod u metodologiju

Pristup u provedbi vrednovanja zasnovan je na zahtjevima definiranim u Opisu posla i navedenim pitanjima za vrednovanje, očekivanjima i potrebama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije te predstavnika tematske podskupine za vrednovanje učinka Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ koji su izraženi na početnom sastanku, održanom 6. prosinca 2021., te na iskustvu i stručnosti tima za vrednovanje.

Vrednovanje je provedeno kroz četiri faze:

1. **Strukturiranje** – istraživanje i procjena dostupnosti podataka i razvoj pristupa odgovora na evaluacijska pitanja primjenom različitih metoda vrednovanja (kvalitativne i kvantitativne metode) povezanih s određenim tehnikama i alatima uzimajući u obzir cilj predmetnog vrednovanja.
2. **Pristup prikupljanja podataka i analiza** – razrada pristupa prikupljanju i analiza podataka.
3. **Provedba kvalitativnih i kvantitativnih metoda** – prikupljanje podataka primjenom sljedećih alata (desk istraživanje, intervjui, upitnik i studija slučaja), pregled zakonodavnog i strateškog okvira EU-a i RH, programskih dokumenata, programskih pokazatelja i financijskih podataka iz baza podataka Upravljačkog tijela, provedba vrednovanja učinka temeljenog na teoriji promjene i kvantitativnih metoda primjenom analize primarnih i sekundarnih podataka, analize dionika, analize rezultata, analize intervencijske logike i mapiranja ciljeva i pokazatelja te analize razlika i studije slučaja te analize podataka primjenom metoda deskriptivne statistike.
4. **Vrednovanje** - triangulacija dobivenih podataka radi sinteze nalaza te definiranja zaključaka i preporuka.

Slika 2. Prikaz metodološkog pristupa

Izvor: Autor

Primjena ovoga koncepta istraživanja, imajući na umu različite vidove procjene, metode i tehnike istraživanja, izvore podataka i faze izrade, omogućila je davanje sveobuhvatnih odgovora na glavna pitanja ove studije.

Metodologija vrednovanja uključuje različite kvalitativne i kvantitativne metode prikupljanja podataka i analize koje se nadopunjuju, a definirana je na osnovi pitanja za vrednovanje.

2.2.1. Kvalitativne metode - Vrednovanje učinaka temeljeno na teoriji

Uzimajući u obzir ciljeve i obuhvat vrednovanja, najrašireniji pristup procesu vrednovanja Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ temelji se na teoriji koja omogućuje stjecanje znanja o tome zašto je određena intervencija proizvela određene učinke, uzimajući u obzir kontekst njezine provedbe (vrednovanje temeljeno na teoriji; eng. *theory based evaluation*). Ujedno, zbog prirode operacija u okviru Prioritetne osi 5, gdje je velik broj izravnih dodjela, koje same po sebi imaju obilježja pozitivnog učinka, te samo jednog otvorenog postupka dodjele na razini prioritetne osi u okviru kojeg niti jedan projekt do *cut off* datuma provedbe vrednovanja nije završio s provedbom odnosno nisu ostvareni učinci temeljem kojih bi se mogla provesti protučinjenična analiza, stavljen je naglasak na vrednovanje temeljeno na teoriji.

Teorija promjene razvijena je na temelju postojećeg Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“, verzija 10.0, uključujući dokumentaciju postupaka dodjele, upute za prijavitelje, strateški okvir i profil korisnika bespovratnih sredstava. Razvijanjem teorije promjene utvrdit će se uzročno-posljedične veze prioriteta ulaganja i prihvatljivih aktivnosti u odnosu na potrebe i ostvarene rezultate.

Sekundarni izvori podataka kao što su ESIF MIS, eFondovi, Registar ugovora, EUROSTAT i dr., uz analizu dostupnih programskih i strateških dokumenata, izvješća i već provedenih vrednovanja bit će dopunjeni primarnim izvorima podataka kao što je provedba intervjua s ključnim dionicima, upitnik i studija slučaja za Specifični cilj 5b1.

Vrednovanje učinaka temeljno na teoriji obuhvaća:

1. **Razvoj „teorije promjene“** = opis procesa koji su trebali dovesti do učinaka na rast povezanosti, gospodarstva i zaposlenosti na područjima gdje su trebale biti provedene intervencije
2. **Prikupljanje, obradu i analiza podataka**
  - Prikupljanje postojećih dokumenata (EU i RH regulativa)
  - Obrada i analiza postojećih dokumenata (EU i RH regulativa)
  - Prikupljanje statističkih i financijskih podataka
  - Obrada statističkih i financijskih podataka
  - Analiza rezultata dobivenih obradom podataka i donošenje zaključaka
3. **Upitnik i razgovore s ključnim korisnicima, tijelima u sustavu i/ili stručnjacima**
  - Strukturiranje upitnika
  - Strukturiranje intervjua
  - Provođenje upitnika
  - Provođenje intervjua
  - Obrada podataka
  - Analiza dobivenih podataka i donošenje zaključaka

4. Analizu slučaja

- Odabir korisnika koji će biti predmet studija slučaja (pripremna faza)
- Posjete i intervjui s predstavnicima korisnika (terenska faza)
- Organizacija i analiza prikupljenih informacija (analitička faza)
- Donošenje zaključaka na osnovu rezultata analize.

Također, na početku vrednovanja provedena je analiza dionika i analiza intervencijske logike s mapiranjem ciljeva i pokazatelja.

Ova vrsta vrednovanja učinka primijenila se u odgovoru na sva evaluacijska pitanja pri procjeni učinka, djelotvornosti, održivosti, učinkovitosti i relevantnosti intervencija u okviru svih specifičnih ciljeva Prioritetne osi 5.

2.2.2. Kvantitativne metode

Primjenom kvantitativnih metoda nastojalo se dati odgovor na pitanje je li razlika uočena u učinku nakon provedbe intervencija u okviru specifičnih ciljeva Prioritetne osi 5 uzrokovana samom intervencijom ili drugim faktorima.

Kvantitativne metode vrednovanja obuhvaćaju:

a) Prikupljanje, obradu i analizu podataka

- Prikupljanje postojećih dokumenata (EU i RH regulativa)
- Obrada i analiza postojećih dokumenata (EU i RH regulativa)
- Prikupljanje statističkih i financijskih podataka

b) Deskriptivnu statistiku

- Definiranje zadatka, cilja i predmeta istraživanja, tj. statističkog skupa
- Promatranje i analiza prikupljenih podataka
- Grupiranje, tabelarno i grafičko prikazivanje podataka
- Deskriptivna analiza statističkog skupa
- Interpretacija rezultata i zaključci provedene analize

Vrednovanje je započeto analizom podataka iz internih baza tijela Sustava upravljanja i kontrole te analizom statističkih podataka, a početne teze i zaključci upotpunili su se sa zaključcima provedene studije slučaja, a potvrdili s rezultatima provedenih *on-line* upitnika.

Kvantitativne metode primijenile su se pri procjeni djelotvornosti i učinka intervencija u okviru Specifičnog cilja 5a1.

Kod otvorenog postupka dodjele KK.05.1.1.02 *Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama* u okviru Specifičnog cilja 5a1, podržavaju se aktivnosti koje se odnose na različita područja, od prilagodbe elektroenergetskog sustava

klimatskim promjenama, prilagodbe mjera kontrole populacije komaraca klimatskim promjenama do prilagodbe povrtnih kultura novim agrometeorološkim uvjetima stoga se kod provedbe kvantitativne metode vrednovanja postupka dodjele KK.05.1.1.02 u okviru Specifičnog cilja 5a1 primijenila analiza podataka primjenom metoda deskriptivne statistike. Ostali pozivi za dostavu projektnih prijedloga su izravne dodjele kod kojih je evidentno da intervencija iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ ima obilježja pozitivnog učinka i da se bez tih intervencija ne bi ostvarili ciljevi do 2023.

U Prilogu 5.3 je prikazana matrica vrednovanja koja sadrži objedinjeni pregled kriterija vrednovanja, evaluacijskih pitanja, pojašnjenja kriterija i evaluacijskih pitanja, kao i metodološki pristup vrednovanju, provedene metode te korištene alate i izvore prikupljenih podataka, kao i ciljne skupine s kojima su provedene pojedine aktivnosti vrednovanja.

U nastavku slijedi kratki opis metoda prikupljanja podataka i njihove analize, dok se detaljan opis nalazi u odgovarajućim priložima.

Analiza dionika

Tijekom izrade Početnog izvješća, provedena je analiza dionika radi mapiranja istih i njihovih uloga u vrednovanju, kao i u procesu razvoja javnih politika i provedbe intervencija. Analiza dionika korištena je i pri procjeni održivosti Prioritetne osi 5.

Desk istraživanje

U početnoj fazi vrednovanja, stručni tim evaluatora prikupio je potrebne podatke za desk analizu što uključuje prije svega pregled literature i dostupne programske dokumentacije, uključujući izvješća o već provedenim relevantnim vrednovanjima, baze podataka za praćenje financijskih podataka i definiranim pokazateljima te ciljnim i ostvarenim vrijednostima pokazatelja. U fazi provedbe vrednovanja u razdoblju lipanj – kolovoz 2022., izvršena je detaljna analiza podataka prikupljenih provedbom intervjua, upitnika i studije slučaja. Ova analiza korištena je u svrhu procjene učinka, djelotvornosti, održivosti, učinkovitosti te relevantnosti intervencija u okviru Prioritetne osi 5.

Analiza rezultata

Nakon detaljne analize svih relevantnih programskih dokumenata i izvješća izvršena je analiza ostvarenih rezultata radi vrednovanja napretka financijske podrške i ostvarenih rezultata u okviru Prioritetne osi 5 prema *cut-off* datumu iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ (kontrolna točka za 2018.), kao i projekcija ostvarenja do 2023., odnosno pri procjeni učinka, djelotvornosti i učinkovitosti intervencija u odnosu na zadane ciljeve do 2023. Također, provedena je i analiza trenutnog ostvarenja rezultata do *cut-off* datuma predmetnog vrednovanja odnosno do 31. prosinca 2021. godine, radi usporedbe ostvarene provedbe u odnosu na ciljne vrijednosti pokazatelja.

Intervjui

Provedeno je 10 intervjua s ključnim dionicima radi procjene učinka, djelotvornosti, održivosti, učinkovitosti i relevantnosti intervencija za sve specifične ciljeve u okviru Prioritetne osi 5. U

početnoj fazi pripremljen je polustrukturirani tip intervjua u suradnji s Ministarstvom regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i tematskom podskupinom za vrednovanje Prioritetne osi 5. Intervjui su provedeni s Posredničkim tijelom razine 1 (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja), Posredničkim tijelima razine 2 (Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i Hrvatske vode) i izravnim korisnicima bespovratnih sredstava u okviru oba specifična cilja Prioritetne osi 5 (Hrvatske vode, Državni hidrometeorološki zavod, Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska gorska služba spašavanja i Državna geodetska uprava).

Analiza intervencijske logike

Analiza intervencijske logike provedena je u cilju mapiranja ciljeva i pokazatelja, kao i radi procjene učinka, djelotvornosti, održivosti, učinkovitosti te relevantnosti intervencija u okviru Prioritetne osi 5. Nakon uspješno provedene desk analize i intervjua, izvršena je rekonstrukcija intervencijske logike te su analizirane uzročno-posljedične veze između intervencija u odnosu na planirane/očekivane učinke, da bi se utvrdilo u kojoj mjeri su do sada postupci dodjele adresirali specifične ciljeve Prioritetne osi 5.

Upitnik

Istraživanje mišljenja korisnika bespovratnih sredstava provedeno je putem upitnika o otvorenom Pozivu na dostavu projektnih prijedloga „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“. Upitnik je proveden unatoč tome što do *cut-off* datuma vrednovanja odnosno do 31. prosinca 2021. niti jedan projekt nije završio s provedbom, kako bi se rezultati upitnika mogli koristiti u procjeni učinka, djelotvornosti, održivosti, učinkovitosti te relevantnosti intervencija u okviru Prioritetne osi 5.

Nakon provedbe upitnika u srpnju 2022. i uspostave *call* centra u kolovozu 2022. godine, od 25 korisnika bespovratnih sredstava, odgovorilo je njih 52 % u odnosu na planiranih 66 %.

Jedan od izazova pri prikupljanju mišljenja korisnika bespovratnih sredstava je taj da su kontakti uvedeni u sustav, najčešće kontakti odgovornih osoba, a ne osoba koje su operativno provodile projekt. Također, jedan od razloga slabijeg odaziva od očekivanog je činjenica da je vrednovanje započelo tijekom ljetnih mjeseci kada je većina potencijalnih sudionika bila na godišnjim odmorima, no imajući u vidu da je ovo istraživanje obuhvatilo 52% ispitanika, a rezultirao time da su odgovorili upravo korisnici bespovratnih sredstava iz sve četiri NUTS II (Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku) regije, uzorak se može smatrati relevantnim.

Analiza podataka - deskriptivna statistika

Analiza podataka primjenom metoda deskriptivne statistike obuhvatila je korisnike bespovratnih sredstava u okviru postupka dodjele KK.05.1.1.02 *Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama* u okviru Specifičnog cilja 5a1. Statistički skupovi definirani su pojmovno, prostorno i vremenski. Pojmovno radi specifičnosti poziva i provedbe osnovne aktivnosti organizacije i provedbe primijenjenog istraživanja za klimatske promjene, a statističke skupove čine korisnici bespovratnih sredstava prema

odabranim ranjivim i/ili transverzalnim sektorima iz Sedmog nacionalnog izvješća¹⁵. Prostorno su određeni prema NUTS II regijama, a vremenski su obuhvaćeni svi korisnici bespovratnih sredstava, budući da niti jedan projekt nije bio završen s provedbom do trenutka *cut-off* datuma vrednovanja odnosno do 31. prosinca 2021. Ova analiza upotpunjena je rezultatima upitnika i intervjua s korisnicima i predstavnicima tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5, kao i nadležnim tijelima za provedbu mjera prilagodbe klimatskim promjenama, radi procjene učinka financijske podrške u okviru Prioritetne osi 5.

Studija slučaja

Provedena je studija slučaja u okviru Specifičnog cilja 5b1 na izravnoj dodjeli odnosno na pozivu KK.05.2.1.09 *Zaštita od poplava grada Ogulina* radi procjene djelotvornosti financijske podrške u Prioritetnoj osi 5.

Analiza *Value for money* – Vrijednost za novac

Tijekom srpnja je provedena analiza *Vrijednost za novac* radi procjene djelotvornosti i učinkovitosti financijske podrške u okviru specifičnih ciljeva na 2 završena projekta u okviru 5b1. Bitno je istaknuti da niti jedan završeni projekt ne doprinosi izravno ostvarenju ciljnih vrijednosti pokazatelja rezultata i zajedničkog pokazatelja neposrednih rezultata u okviru Specifičnog cilja 5b1, već samo ostvarenju pokazatelja poziva i općim ciljevima 5b1. Analiza je provedena s ciljem procjene koliki je kvantificirani omjer doprinosa intervencije na razini pojedine izravne dodjele ostvarenim ciljnim vrijednostima pokazatelja rezultata uzimajući u obzir podatke sa stanjem na dan 31. prosinca 2021. , utvrđenih na razini postupka dodjele. Riječ je o sljedećim izravnim dodjelama:

Tablica 4. Prikaz završenih projekata u okviru Prioritetne osi 5

Prijavitelj naziv	Šifra projekta	Datum potpisa ugovora	Ugovor status	Šifra pokazatelja	Naziv pokazatelja
Hrvatske vode	KK.05.2.1.01.0001	16.10.2017	Provedba završena	KK.05.2.1.01-01.	Broj izrađenih studija izvodljivosti za projekte upravljanja rizicima od poplava
					Nabavljena TETRA nadzorna konzola
Ministarstvo unutarnjih poslova	KK.05.2.1.04.0001	10.09.2018	Provedba završena	/	Nabavljene bazne stanice s baznim radiom
					Nabavljeni prijenosni uređaji gateway repetitor
					Nabavljeni radio uređaji
					Nabavljeni software za programiranje s pripadajućim kablovima

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije *Objedinjeni izvještaj*

¹⁵<https://mingor.gov.hr/UserDocImages/KLIMA/SZOR/7%20Nacionalno%20izvje%C5%A1%C4%87e%20prema%20UNFCCC.pdf>

Fokus grupe

U rujnu 2022. provedena je fokus grupa s predstavnicima Posredničkih tijela razine 1 i 2 u svrhu interpretacije i validacije podataka koji su proizašli kao rezultati intervjua i upitnika te ostalih provedenih analiza u fazi vrednovanja učinka Prioritetne osi 5.

Pri vrednovanju je uzeto u obzir stajalište predstavnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5, korisnika bespovratnih sredstava te stručnjaka koji provode vrednovanje, no informacije su potvrđene triangulacijom dobivenih podataka s ciljem osiguravanja konzistentnosti i utemeljenosti nalaza i zaključaka.

3. Analiza, nalazi i zaključci provedenog vrednovanja

3.1. Teorija promjene

3.1.1. Analiza intervencijske logike

Prioritetna os 5 *Klimatske promjene i upravljanje rizicima* Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.“ provodi se putem dva investicijska prioriteta: Investicijski prioritet 5a *Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu* te Investicijski prioritet 5b *Promicanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama*.

U okviru Prioritetne osi 5 glavni prioriteti financiranja iz Europskog fonda za regionalni razvoj za Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ su sljedeći:

- poboljšanje sustava za praćenje i procjenu klimatskih promjena;
- poboljšanje sustava upravljanja u kriznim situacijama;
- rješavanje pitanja koja se odnose na prioritetne rizike ponajprije povezane s poplavama.

Od ukupno alociranih bespovratnih sredstava Republici Hrvatskoj, u okviru sljedećih specifičnih ciljeva Prioritetne osi 5 alocirano je 4,4 % ukupnog doprinosa iz Europskog fonda za regionalni razvoj:

- 5a1 *Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama*
- 5b1 *Jačanje sustava upravljanja katastrofama*.

Analizom izvješća, programskih dokumenta i podataka iz internih evidencija tijela u Sustavu upravljanja i kontrole, utvrđeno je da u programskom razdoblju 2014. – 2020., ukupna vrijednost Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“¹⁶ iznosi 8,055 milijardi eura, od čega 6,86 milijardi eura iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova (Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond), a 1,19 milijardi eura predstavlja nacionalno sufinanciranje. Ukupna alokacija iz Europskog fonda za regionalni razvoj za provedbu 2 specifična cilja u okviru Prioritetne osi 5 iznosi 209.131.628 eura. Do 31. prosinca 2021. godine je u okviru Prioritetne osi 5 sklopljeno 39 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava ukupnog iznosa 2.600.134.196 kuna (ukupni prihvatljivi izdaci operacija).

Dodatno, utvrđeno je da je do dana 31. prosinca 2021. pokrenuto ukupno 15 postupaka dodjele bespovratnih sredstava od čega je jedan postupak je proveden po modelu otvorenog poziva u okviru Specifičnog cilja 5a1 *Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama*, dok su preostalih 14 postupaka dodjele bespovratnih sredstava, provedeni kao izravne dodjele.

Stručni tim evaluatora prilikom provedbe analize intervencijske logike proveo je i mapiranje ciljeva te utvrdio usklađenost postupaka dodjele s ciljevima i definiranim pokazateljima u okviru Prioritetne osi 5.

U ovom poglavlju prezentirana je intervencijska logika te usklađenost mjera u odnosu na strateške dokumente javnih politika (Slika 3).

---

¹⁶ OPKK verzija 12.0 od srpanj 2022.

Slika 3. Usklađenost mjera Prioritetne osi 5 u odnosu na strateške dokumente javnih politika

Prioritna os 5 – Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprežavanje rizika i upravljanje njima											
Investicijski prioritet	Specifični cilj	Mjere/aktivnosti	Ciljne vrijednosti	Proračun	Ciljne skupine i korisnici	Opravdanje ulaganja	Ciljevi strateških dokumenata				
							Strategija Europa 2020	Europska strategija prilagodbe klimatskim promjenama	Nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama	Strategija prilagodbe klimatskim promjenama RH do kraja 2040. i 2070.	
5a – Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu	5a1 – Poboljšanje procjena, prevođenja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama	Pokazatelj rezultata	100%	209.131.628 €	Javne ustanove koje se bave klimatskim promjenama i utjecajima (nadležna ministarstva, DHMZ), Hrvatske vode, tijela lokalne vlasti, OCD-ovi, znanstvene i akademske institucije	Zbog osjetljivosti njezinoga prirodnog i gospodarskog sustava, Hrvatska mora poduzeti aktivne mjere u smislu prilagodbe klimatskim promjenama, što je jedna od mjera utvrdjenih unutar glavne („flagship“) inicijative Učinkovitost Resursa strategije Europa 2020. Ovo je također u skladu s Prijedlogom Europske komisije za pripremu i prioritete programskih dokumenta koji propisuje, s jedne strane, potporu pripremi i provedbi mjera prilagodbe i, s druge strane, podizanje svijesti i aktivnosti izgradnje kapaciteta kao prioriteta koji će biti podržani ESI fondovima. Stoga, Hrvatska se za početak treba fokusirati na jačanje kapaciteta za mjere prilagodbe klimatskim promjenama, daljnje istraživanje i razumijevanje posljedica klimatskih promjena i, slijedom toga, na provedbu ulaganja koja se odnose na najhitnije potrebe prilagodbe. Ovakve IP doprinijeti ostvarenju stupa III., teme 7., stupa IV, teme 9. i 10. Strategije EU za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR) kao i prioriteta I., PO3 i prioriteta II., PO6 Strategije Europske unije za dunavsku regiju (EUSDR).	Učinkovito iskorištavanje resursa u Europi Smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 20%, povećanje udjela obnovljivih energija na 20% i povećanje energetske učinkovitosti za 20%;	Tri opća cilja Jesu: 1. Bočicanje država članica u izgradnji nacionalnih kapaciteta za prilagodbu klimatskim promjenama 2. Donošenje odluka potkrepljeno činjenicama u kojem se potiče daljnji razvoj znanja o prilagodbi klimatskim promjenama 3. Promicanje prilagodbe u ključnim ranjivim sektorima u kojem se naglašava integracija prilagodbe klimatskim promjenama u sve sektore (npr. poljoprivreda, ribarstvo i dr.)	Opći cilj jest osvjestiti važnost utjecaja klimatskih promjena na društvo, ukazati na prijetnje te nužnost integracije koncepta prilagodbe klimatskim promjenama u postojeće i nove politike, strateške i planske dokumente, programe i ostale aktivnosti koje se provode na svim razinama upravljanja		
		Zajednički pokazatelji neposrednih rezultata	450 postaja							5a12-R. Teritorij na kojem se provodi statično procjena i procjena učinka klimatskih promjena	1. Mjere za poboljšanje kvalitete i raspoloživosti podataka u svrhu praćenja klime, prikupljanja podataka, modeliranja, analize i predviđanja informacija vezanih uz klimu, uključujući sustav upozoravanja kao ključnog preduvjeta za odgovarajuće planiranje i provedbu adaptacijskih mjera. To uključuje primijenjena istraživanja vezana uz utjecaje klimatskih promjena i potrebe prilagodbe. 2. Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta javnih ustanova koje se bave klimatskim promjenama (primarno osposobljavanje administrativnih službenika s ciljem povećanja stručnosti). 3. Izgrađivanje svijesti o utjecaju klimatskih promjena na nacionalnoj i lokalnoj razini, čime se omogućava efikasnije uvođenje mjera prilagodbe. To će uključivati komunikacijske strategije, radionice i javne događaje, pripremu i dijeljenje edukacijskih materijala, savjetovanje stanovništva, interetske informacijske portale itd. 4. Integracija klimatskih promjena u postupak planiranja pripremanjem akcijskih planova za prilagodbu klimatskim promjenama na lokalnim razinama, integracijom mjera prilagodbe u sve strateške i razvojne dokumente, razvoj planova za sprječavanje učinka klimatskih promjena u sektorima koji su osjetljivi na klimatske promjene i razvoj metoda i normi za provedbu mjera prilagodbe.
5b – Promicanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama	5b1 – Jačanje sustava upravljanja katastrofama	Pokazatelj rezultata	50%	209.131.628 €	Državna tijela i organizacije odgovorne za upravljanje rizicima/katastrofama i prikupljanje podataka Ministarstvo unutarnjih poslova, Državni hidrometeorološki zavod, druga nadležna ministarstva i agencije itd.), Hrvatske vode kao agencija zadužena za upravljanje vodama i upravljanje rizicima od poplava te regionalna (županijska) i lokalna tijela vlasti.	Strategija Europa 2020. propisuje potrebu za povećanjem otpornosti gospodarstava na klimatske rizike i kapaciteta za smanjenje rizika od katastrofa. Relevantne sektorske strategije (Nacionalni Plan zaštite i spašavanja, Strategija gospodarenja vodama, Prethodna procjena rizika od poplava) određuju mjere i ciljeve koji su u skladu s prethodno spomenutim ciljem na razini EU-a. Ti ciljevi su potpuno usklađeni s Prijedlogom Europske komisije, koji propisuje upravljanje sustavom navodnjavanja, sušama, požarima i vodama (poplavama) te drugim utvrdjenim glavnim rizicima kao prioritetima koje treba podržati sredstvima iz ESI fondova, uključujući i borbu protiv poplava mora. Ovakve investicijski prioritet doprinijeti ostvarenju stupa III., teme 7., stupa IV, teme 9. i 10. EUSAIR-a kao i prioriteta I., PO3 i prioriteta II., PO6 EUSDR-a.					
		Zajednički pokazatelji neposrednih rezultata	27000 km						5b11-R. Spособnost reakcije u kritičnim situacijama	Mjere prevencije, pripravnosti i odgovora na katastrofe Mjere za upravljanje rizicima od poplava (razvrstane prema kategorijama mjera koje su određene Državnim planom obrane od poplava	
		Zajednički pokazatelji neposrednih rezultata	10 obuka						5b12-R. Iznadnje podložno značajnim rizicima od poplava		
		Zajednički pokazatelji neposrednih rezultata	10.000 osoba						5b13-N. Obuka/edukativne aktivnosti (za osoblje organizacija odgovornih za upravljanje rizicima i katastrofama)		

Izvor: Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ 10.0, Autor

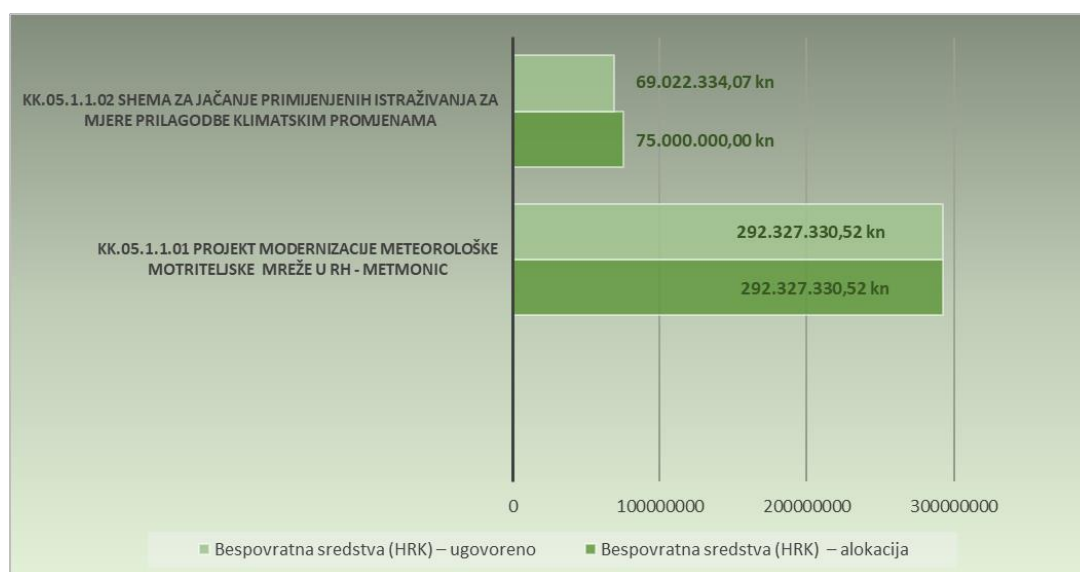
Mjere se provede s ciljem ostvarenja dvaju specifičnih ciljeva u okviru Prioritetne osi 5:

5a1 Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama

Djelovanjem u okviru ovog specifičnog cilja teži se uspostavi redovitog praćenja i procjeni utjecaja klimatskih promjena, kao i postizanje dostupnosti alata za modeliranje procjene utjecaja klimatskih promjena i učinaka potencijalnih mjera prilagodbe.

Očekivani rezultati postići će se modernizacijom meteorološke mreže kojom će se osigurati da se na 100 % teritorija Republike Hrvatske provode redovita mjerenja, te ulaganjem u jačanje primijenjenih istraživanja o mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama radi poticanja poboljšanja kvalitete i raspoloživosti podataka iz područja klime.

Graf 1. Intervencije u okviru Specifičnog cilja 5a1

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Strukturni fondovi-popis projekata Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“; obrada autor

5b1 Jačanje sustava upravljanja katastrofama

Djelovanjem u okviru ovog specifičnog cilja teži se maksimalnom smanjenju šteta uzrokovanih nepovoljnim vremenskim uvjetima i drugih opasnosti i to

- daljnjim razvojem sustava upravljanja u slučaju katastrofa i
- rješavanjem određenih prioritarnih rizika.

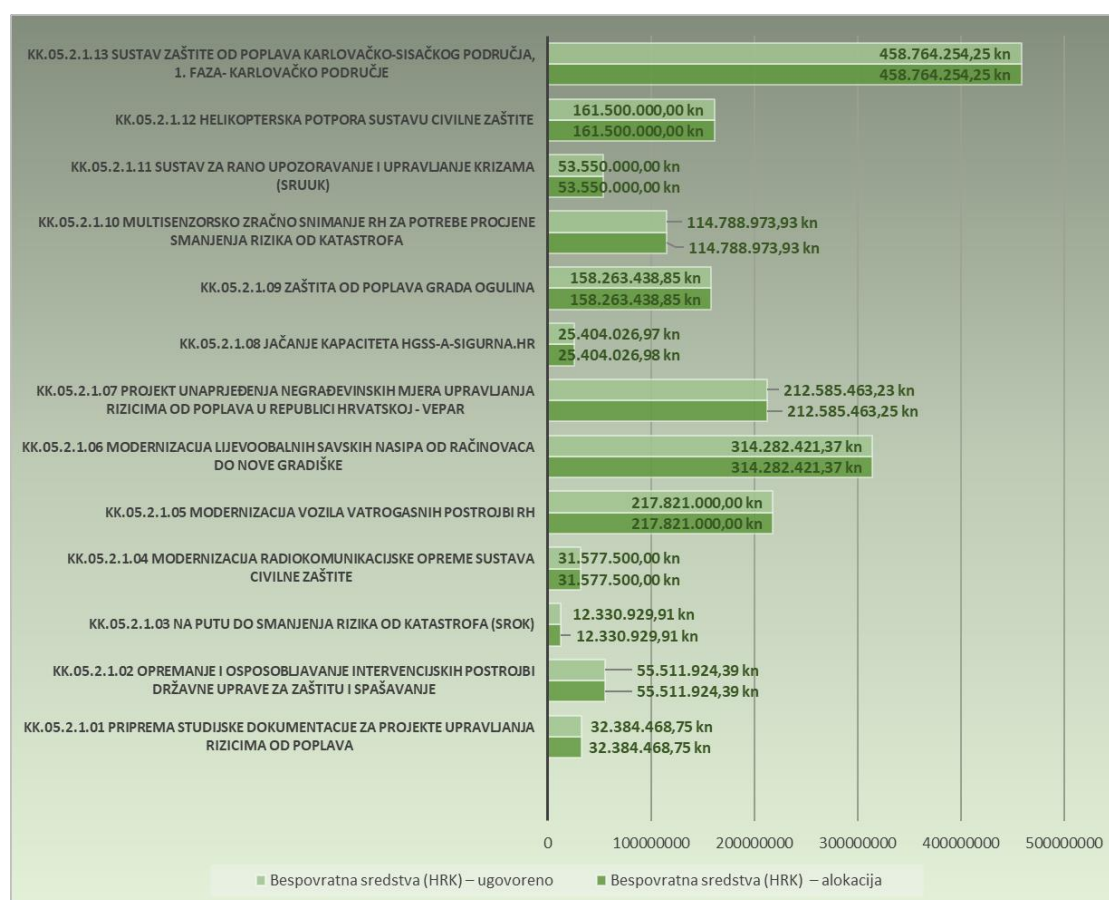
Razvoj sustava upravljanja u kriznim situacijama postići će se jačanjem administrativnih i tehničkih kapaciteta te podizanjem svijesti, educiranjem, opremanjem i pripremanjem stanovništva i spasilačkih timova, kao i težnjom ka održivom razvoju.

Obukom osoba u sustavu upravljanja katastrofama osigurat će se 200 odgovarajuće osposobljenih članova tima koji će raspolagati nizom provjerenih vještina i opremom u skladu s unaprijed definiranim potrebama (u skladu s Odlukom o osnivanju Interventnih specijalističkih postrojbi civilne zaštite koju je izdala Državna uprava za zaštitu i spašavanje (sada Ministarstvo unutarnjih poslova) i postojećim opasnostima (prema Procjeni opasnosti).

Uzimajući u obzir potrebe za ulaganjem u mjere obrane od poplava koje su određene Strategijom za upravljanje vodama iz 2008. godine, procjenjuje se da se provedbom mjera iz ovog Specifičnog cilja ukupno područje potencijalno značajnih rizika od poplava (APSFR) definirano Prethodnom procjenom rizika od poplava (PFRA) koje čini 53 % ukupne površine Republike Hrvatske, tj. oko 30 000 km² može smanjiti za 10 %. Glavni rezultat koji se namjerava ostvariti ovim mjerama u području upravljanja i zaštite od rizika poplava je smanjenje ukupnog područja koje je podložno potencijalno značajnim rizicima od poplava s 30 000 km² na 27 000 km². Značajan rizik odnosi se na učinke koje elementarne nepogode imaju na ljudsko zdravlje, okoliš, kulturnu baštinu i gospodarsku aktivnost.

Grafikon 2. Intervencije u okviru Specifičnog cilja 5b1 Jačanje sustava upravljanja katastrofama

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Strukturni fondovi-popis projekata Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“; obrada autor

Stručni tim evaluatora rekonstruirao je intervencijsku logiku temeljem programske dokumentacije (Operativni program „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“, verzija 10.0) kako bi se utvrdila relevantnost mjera u okviru Prioritetne osi 5 te eventualne nedosljednosti/odstupanja od početnih pretpostavki i očekivanih ciljeva, kao i čimbenici koji su utjecali na pojavu istih.

Potrebe za poboljšanjem praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama

Mapiranje ciljeva i pokazatelja te intervjui koje je stručni tim proveo za potrebe vrednovanja pokazali su da postoje intervencije koje ne utječu na programske pokazatelje, ali bi značajno doprinijele općim ciljevima Specifičnog cilja 5a1. Iste nisu provedene u sklopu OPKK-a radi nedostatka sredstava. Riječ je o potrebi za ulaganjem u izgradnju svijesti o utjecaju klimatskih promjena na nacionalnoj i lokalnoj razini, čime se omogućava efikasnije uvođenje mjera prilagodbe klimatskim promjenama, što uključuje komunikacijske strategije, radionice i javne događaje, pripremu i dijeljenje edukacijskih materijala, savjetovanje stanovništva, internetske informacijske portale itd.

Moguće je konstatirati da operacije usmjerene modernizaciji meteorološke mreže kojom će se osigurati da se na 100 % teritorija Republike Hrvatske provode redovita mjerenja, te ulaganja u jačanje primijenjenih istraživanja o mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama, odgovaraju potrebama za poboljšanjem kvalitete i raspoloživosti podataka u svrhu praćenja klime, prikupljanjem podataka, modeliranjem, analizom i predviđanjem informacija vezanih uz klimu, uključujući planiranje i provedbu adaptacijskih mjera.

Kako bi se poboljšao učinak i osigurala održivost učinka provedenih operacija prilagodbi klimatskim promjenama, u okviru programskom razdoblja 2021. - 2027. i dalje postoji potreba za financiranjem mjera na lokalnoj razini te potreba za uključivanjem privatnog sektora koji s financijskom podrškom inovacijama i znanstvenim istraživanjima mogu doprinijeti bržoj prilagodbi klimatskim promjenama.

Potrebe za jačanjem sustava upravljanja katastrofama

U Sedmom nacionalnom izvješću i trećem dvogodišnjem izvješću Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC), za sektor upravljanja rizicima naglašava se da je jedan od osam sektora u Republici Hrvatskoj za koji se procjenjuje visoka ranjivost na klimatske promjene. Spremnost sustava civilne zaštite na području reagiranja ocijenjena je kao visoka, dok se spremnost na području preventive ocjenjuje kao niska, što je i u skladu sa stvarnim stanjem s obzirom na nedovoljan opseg ulaganja.

U Hrvatskoj posebnu ranjivost sustava upravljanja rizicima predstavlja nedostatna potpora u provedbi međunarodno prepoznatih smjernica, prioriteta djelovanja u upravljanju rizicima i održivom razvoju s aktivnim uključanjem i partnerstvom svih dionika sukladno Sendai okviru za smanjenje rizika od katastrofa 2015. – 2030.

Slijedom navedenog, glavni očekivani utjecaji klimatskih promjena koji uzrokuju visoku ranjivost u području upravljanja rizicima od katastrofa u Hrvatskoj su kako slijedi:

- požari otvorenog tipa zbog produženih razdoblja visokog sunčanog zračenja i produženih razdoblja visoke temperature zraka
- epidemije i pandemije zbog utjecaja na način prijenosa bolesti ili odlike uzročnika bolesti zbog promjena količine oborina, vlažnosti i isparavanja
- povećanje opsega zdravstvenog i socioekonomskog opterećenja zajednice zbog kontaminacije okoliša nakon rizika poput poplava ili klizišta.

Uzevši u obzir ranjivost sektora upravljanja rizicima te rezultate provedenih analiza i intervjua s izravnim korisnicima, moguće je utvrditi da je intervencijska logika mjera Specifičnog cilja 5b1 u skladu s potrebama sustava upravljanja katastrofama i one svakako predstavljaju značajno uvećanje ulaganja u jačanje sustava upravljanja katastrofama u RH.

Naime, ostvareni rezultati pojedinih provedenih operacija su u prethodne dvije godine u primjeni, budući da je stanovništvo RH u tom razdoblju bilo suočeno s katastrofama velikih razmjera (potresi, požari i pandemija). Riječ je o opremanju civilne zaštite, Hrvatske gorske službe spašavanja i vatrogasaca. S druge strane, očekivane promjene nakon provedbe intervencija u području obrane od poplava i jačanja i osposobljavanja kapaciteta sustava za upravljanje rizicima, jednako će potvrditi opravdanost financijske podrške u okviru Specifičnog cilja 5b1.

Specifičnost mjera Prioritetne osi 5

Pregled mjera Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ ukazuje na sljedeće specifičnosti:

- pokrivaju potrebe Republike Hrvatske za bržu prilagodbu klimatskim promjenama i odgovaraju na potrebe za upravljanje katastrofama
- omogućuju značajnije uvećavanje ulaganja u poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama te jačanje sustava upravljanja katastrofama
- predstavljaju značajan doprinos ostvarenju javnih politika RH i EU ka osiguranju otpornosti sustava na klimatske promjene.

Moguće je kao dodanu vrijednost mjera Prioritetne osi 5 istaknuti sljedeće:

- odgovaraju na potrebe cjelokupnog sustava koji se bavi klimatskim promjenama i upravljanjem rizicima od katastrofa
- odgovaraju na potrebe na cijelom teritoriju RH
- odgovaraju na potrebe koje su razrađene prema vrstama rizika (potres, požari, poplave i druge katastrofe)
- geografski obuhvat ulaganja u jačanje primijenjenih istraživanja o mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama, pa su tako sve organizacije za istraživanje i širenje znanja na teritoriju RH imale priliku natjecati se za bespovratna sredstva pod istim uvjetima
- kombinacija mjera Prioritetne osi 5 i komplementarnih mjera na nacionalnoj i lokalnoj razini imaju jači učinak i brže ostvaruju ciljeve javnih politika prilagodbi klimatskim promjenama.

3.1.2. Analiza dionika

Stručni tim evaluatora proveo je analizu dionika kojom su mapirani dionici i njihova pozicija u odnosu na mjere Prioritetne osi 5. Postupak mapiranja dionika sastojao se od sljedećih koraka:

- analiza dokumentacije (Operativni program „Konkurentnost i kohezija“, pozivi na dostavu projektnih prijedloga, Zajednička nacionalna pravila, provedeni postupci dodjele do 31. prosinca 2021. i dr.),
- razmatranje dionika izvan Sustava za upravljanje i kontrolu provedbe Prioritetne osi 5, a koji imaju potencijalni utjecaj na razvoj mjera i koristi od samih mjera intervencija, te
- ocjenjivanje utjecaja na razvoj mjera i koristi koje dionik ima od provedbe mjera intervencije temeljem procjene stručnog tima Izvršitelja, a upotpunjen je podacima nakon provedenih intervjua s tijelima iz Sustava za upravljanje i kontrolu provedbe Prioritetne osi 5 i rezultatima provedenog upitnika s korisnicima.

Pored dionika koji su definirani Uredbom o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ 2014. - 2020. , uključeni su i dionici koji su sudjelovali u provedbi upitnika, intervjua i fokus grupa.

Tablica 5. Prikaz dionika s procjenom interesa i njihovog utjecaja na razvoj mjera u Prioritetnoj osi 5

Dionik	Uloga	Interes	Utjecaj na razvoj mjera
Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe PO5			
Ministarstvo financija	Tijelo za ovjeravanje	srednji	slab
Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	Koordinacijsko tijelo za upravljanje Europskim strukturnim i investicijskim fondovima	jak	jak
	Upravljačko tijelo		
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	Posredničko tijelo razine 1	jak	jak
Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	Posredničko tijelo razine 2	srednji	srednji
Hrvatske vode	Posredničko tijelo razine 2	srednji	srednji
Neovisna tijela			
Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije	Tijelo za reviziju	srednji	jak
Znanstveno - istraživački sektor			
Organizacije za istraživanje i širenje znanja (subjekti kao što su sveučilišta ili istraživački instituti, agencije za prijenos tehnologije, posrednici u inovaciji, fizički ili virtualni subjekti usmjereni na istraživanje), bez obzira na njegov pravni status (ustrojstvo na temelju javnog ili	Korisnici mjere 5a1	jak	srednji

privatnog prava) odnosno način financiranja, čiji je prvenstveni cilj nezavisno provoditi temeljno istraživanje, industrijsko istraživanje ili eksperimentalni razvoj ili s rezultatima tih djelatnosti upoznati široku javnost, putem predavanja, objavljivanja ili prijenosa znanja			
Javna tijela koje se bave klimatskim promjenama i utjecajima			
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	Nadležno ministarstvo za klimu	jak	jak
Državni hidrometeorološki zavod	Korisnik mjere 5a1 - izravni korisnik	jak	jak
Državna tijela i organizacije odgovorne za upravljanje rizicima/katastrofama i prikupljanje podataka			
Ministarstvo unutarnjih poslova	Korisnik mjere 5b1 - izravni korisnik	jak	jak
Hrvatske vode kao agencija zadužena za upravljanje vodama i upravljanje rizicima od poplava te regionalna (županijska) i lokalna tijela vlasti.	Korisnik mjere 5b1 - izravni korisnik	jak	jak
Državna geodetska uprava	Korisnik mjere 5b1 - izravni korisnik	jak	jak
Državni hidrometeorološki zavod	Korisnik mjere 5b1 - izravni korisnik	jak	jak
Hrvatska gorska služba spašavanja	Korisnik mjere 5b1 - izravni korisnik	jak	jak
Grad Zagreb	Korisnik mjere 5b1 - partner na izravnoj dodjeli	jak	srednji
Agencije, odbori i druge organizacije			
Odbor za praćenje Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.“		srednji	jak

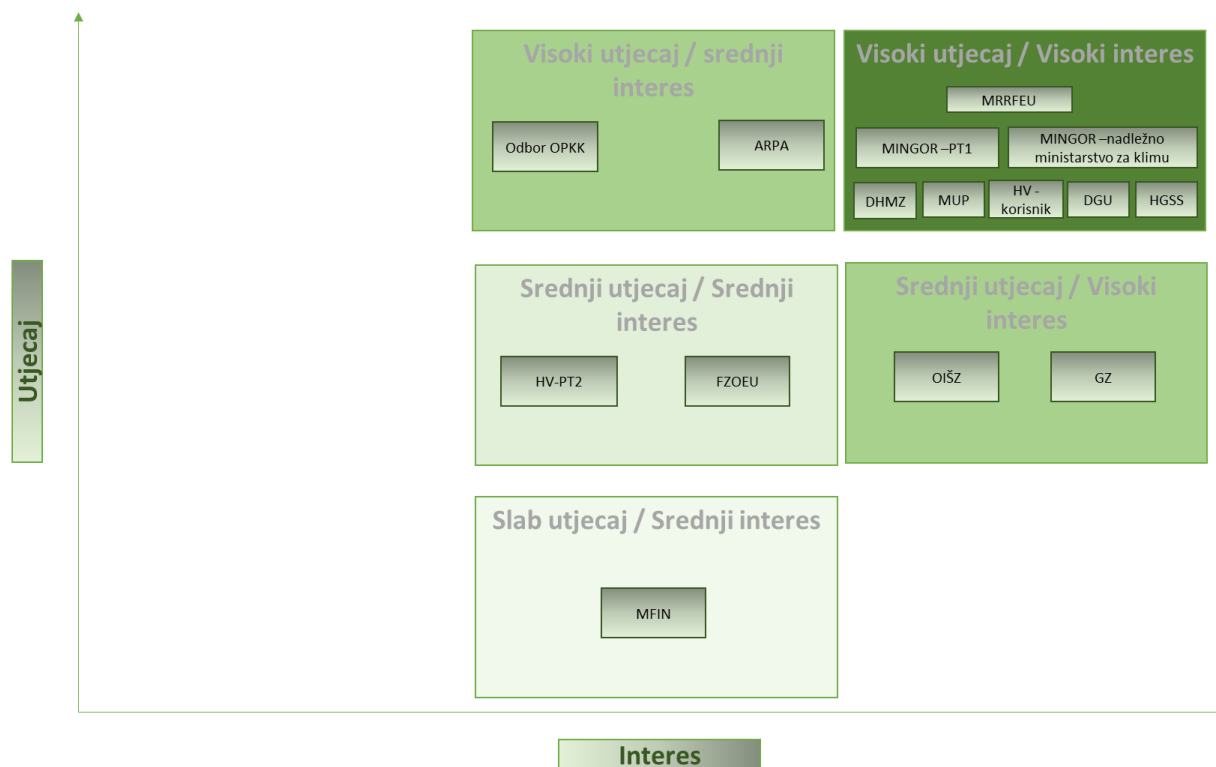
Izvor: Uredba o tijelima u Sustavu, Operativni program „Konkurentnost i kohezija“, Autor

Prepoznato je šest različitih grupa dionika, odnosno ukupno 16 dionika koji imaju interes za mjere Prioritetne osi 5 ili neku vrstu utjecaja na razvoj tih mjera.

Nadalje, svakome su dioniku za spomenute elemente dodjeljivane ocjene od 1 (slab) do 3 (jak), ovisno o intenzitetu interesa i utjecaja. Svrha je ovoga postupka i njegovih rezultata u tome da se dobije uvid u važnost dionika i njihov utjecaj na ciljeve i mjere u okviru Prioritetne osi 5.

Interes dionika je definiran prema stupnju interesa dionika za aktivnosti koje se provode u okviru Prioritetne osi 5. Uz pregled interesa dionika, prikazana je i različita razina utjecaja u postizanju ciljeva Prioritetne osi 5. Utjecaj dionika je definiran prema snazi djelovanja kojom zainteresirana strana nastoji postići cilj, što pokazuje namjeru dionika u usmjeravanju odluka i razvoj mjera. Dionici su također rangirani i prema važnosti njihovih potreba i inicijativa da zadovolje te potrebe. Prilikom ocjene važnosti uzeta je u obzir i struktura procesa odlučivanja u tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole, nadležnost nad područjem klime, znanje, međuovisnost dionika, društveni, ekonomski i politički utjecaj. Dodatno su korištene informacije s intervjua s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5 i izravnim korisnicima.

Slika 4. Grafički prikaz procjene važnosti dionika Prioritetne osi 5

Izvor: Autor

Zaključno, bitno je istaknuti da je participativan pristup uključivanja različitih dionika bio uključen pri razvoju mjera intervencija u okviru Prioritetne osi 5, a šira zainteresirana javnost bila je uključena tijekom procesa javnog savjetovanja putem platforme e- Savjetovanje.

3.2. Evaluacijsko pitanje 1

RELEVANTNOST

Pitanje 1. Postoje li određene nedosljednosti/odstupanja od početnih pretpostavki i očekivanih ciljeva, koje su to i koji su čimbenici utjecali na pojavu istih?

Korišteni alati i metode

Za potrebe vrednovanja relevantnosti financijske podrške u okviru Prioritetne osi 5, korišteni su alati za prikupljanje podataka: *desk* istraživanje sekundarnih podataka iz programskih dokumenata i baze podataka. Zatim je proveden upitnik s korisnicima u okviru otvorenog postupka dodjele bespovratnih sredstava „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“. Provedeno je 10 intervjua s 11 predstavnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole te izravnim korisnicima. Na kraju vrednovanja, a prije predaje prvog nacrtu Završnog izvješća proveden je sastanak fokus skupine s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole radi prezentacije nalaza i validacije podataka.

U početnoj fazi vrednovanja provedena je analiza intervencijske logike i mapiranje ciljeva i pokazatelja, te analiza rezultata. Dodatno je korištena statistička analiza pri obradi podataka dobivenih putem upitnika.

Analiza

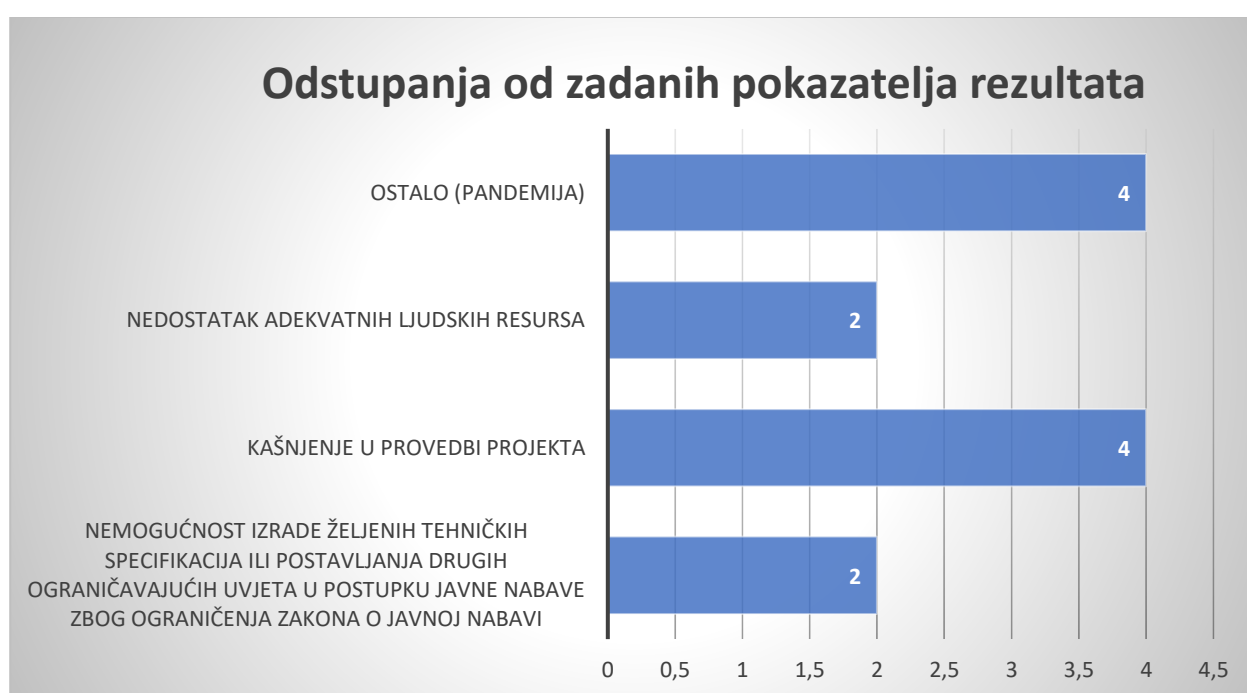
U ovom se poglavlju daju sažeti rezultati mapiranja ciljeva i pokazatelja te analize dionika i intervencijske logike, dok su detaljni nalazi i rezultati prikazani u poglavljima 3.1.1. i 3.1.2. i prilogu 10 ovog Izvješća.

Vidljivo je iz rezultata analiza da od 15 provedenih postupaka dodjele njih 9 nema izravan utjecaj na doprinos pokazateljima rezultata/pokazateljima neposrednih rezultata, iz čega proizlazi zaključak da se u procesu programiranja treba dodatno fokusirati na definiranje pokazatelja i voditi računa da ostvarenje prioritetne osi ne ovisi samo o pojedinim postupcima dodjele odnosno o 5 izravnih dodjela, koji u ovom slučaju čine 46,74 % ukupne alokacije prioritetne osi. S druge strane, 56,26 % sredstava koja su dodijeljena putem jednog otvorenog postupka dodjele i 9 izravnih dodjela doprinose isključivo definiranim pokazateljima Poziva. Međutim, ako promatramo isključivo potrebe i definirane specifične ciljeve prioritetne osi, svih 15 postupaka dodjele značajno doprinose potrebama i definiranim općim ciljevima Prioritetne osi 5. Rezultati sekundarnih podataka analizom programskih dokumenata i politika na razini RH i EU potvrđuju usklađenost i doprinos provedbe Prioritetne osi 5 politikama prilagodbe klimatskim promjenama na razini RH i EU.

Dodatno, rezultati upitnika pokazuju da su mjere relevantne u pogledu pokrivanja potreba gdje su obuhvaćeni ispitanici dali ocjenu 4,22 za usklađenost prihvatljivih aktivnosti s pokazateljima neposrednih rezultata definiranim u okviru otvorenog postupka dodjele bespovratnih sredstava „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“ temeljem odgovora na pitanje 56 upitnika: *Ocijenite na ljestvici od 1 (najlošije) do 5 (najbolje) koliko su prihvatljive aktivnosti u okviru poziva odgovarale pokazateljima koje je trebalo ostvariti?*

Iz rezultata provedenih intervjuja i upitnika također je vidljivo da odstupanja od početnih pretpostavki i očekivanih ciljeva, možemo u najvećoj mjeri povezati s pandemijom koronavirusa i kašnjenja u provedbi koja su povezana s kašnjenjima početka postupaka nabave u odnosu na planirani početak.

Grafikon 3. Odgovor na pitanje 55.:Navedite razloge odstupanja od ostvarenih zadanih pokazatelja

Izvor: Upitnik; autor

Od ukupnog broja obuhvaćenih ispitanika (13) njih 53,84% je odgovorilo na pitanje 53. Upitnika, dok njih 42,85 % kašnjenja u provedbi projekta povezuju s postupcima nabava zbog kašnjenja s početkom njihove provedbe u odnosu na planirani početak i zbog kašnjenja u samoj provedbi postupaka nabave. Bez obzira na mali uzorak i dalje je riječ o velikom postotku korisnika koji i dalje kašnjenja i odstupanja od ostvarenja pokazatelja povezuju s postupcima javne nabave.

Grafikon 4.: Odgovor na pitanje 53.: Navedite razloge kašnjenja u provedbi projekta

Izvor: Upitnik; autor

Budući da je riječ o ispitanicima odnosno korisnicima bespovratnih sredstava čija provedba projekta s *cut-off* datumom (31. prosinca 2021. godine) vrednovanja nije završila, možemo samo iz provedenih intervjua s predstavnicima tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe prioritetne osi 5, zaključiti da su na razini otvorenog postupka dodjele „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“, korisnici imali odstupanja tijekom pandemije, no prema trenutnim informacijama isti će ostvariti pokazatelje Poziva do kraja razdoblja provedbe projekta odnosno do kraja 2023. godine.

Dodatno, odstupanja od očekivanih rezultata tijekom provedbe povezana s kašnjenjem provedbe ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, ali i utjecaja pandemije, tijekom intervjua s izravnim korisnicima navedeni su rizici kao što su neriješeni imovinskopravni odnosi, ponavljanje postupaka javnih nabava radi povećanja cijena i prekida dobavnih lanaca uzrokovanih zatvaranjem gospodarskih aktivnosti uslijed pojave pandemije i nedostatak radne snage.

Uzevši u obzir rezultate svih provedenih analiza, potrebno je u procesu programiranja, ali i u provedbi Programa „Konkurentnost i Kohezija“ više voditi računa o definiranju pokazatelja rezultata/pokazatelja neposrednih rezultata te povezanosti njihova doprinosa u postupcima dodjele u odnosu na definirane pokazatelje specifičnih ciljeva, a kako bi se svaki trošak projekta odnosno odobreni iznos bespovratnih sredstava nakon provedbe projekta mogao izravno povezati

kao doprinos ostvarenju programskih ciljeva, ali i vrednovati izravan učinak financijske podrške u okviru prioritete osi koja doprinosi prilagodbi i jačanju otpornosti na klimatske promjene.

Premda inicijalnom metodologijom nije bilo predviđeno korištenje rezultata sastanaka fokus skupine s tijelima iz Sustava upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5, na sastancima su iznesene korisne informacije koje predstavljaju dodanu vrijednost u interpretaciji nalaza.

Budući da su predstavnicima tijela iz Sustava upravljanja i kontrole za Prioritetnu os 5 evaluatori prezentirali rezultate provedenog upitnika i provedenih intervjua s izravnim korisnicima bespovratnih sredstava, ključno je istaknuti da su predstavnici tijela u Sustavu upravljanja i kontrole potvrdili rezultate i usuglasili se:

- da su rezultati analize upitnika i mišljenja korisnika zadovoljavajući i očekivani u odnosu na svu prethodnu komunikaciju o potrebama korisnika i izazove tijekom provedbe njihovih projekata
- da su dionici, posebice izravni korisnici, značajno utjecali na određivanje postupaka dodjele sukladno svojim potrebama
- da je potrebno odrediti veću alokaciju za prilagodbu klimatskim promjenama, s obzirom na sve nove inicijative, strategije i odlučnost Europske unije u jačanju otpornosti na klimatske promjene.

Dodatna odstupanja od početnih pretpostavki vezana su za određene financijske korekcije tijekom provedbe projekata. Analizom sekundarnih podataka iz baza Sustava upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5 do *cut-off* datuma vrednovanja, financijske korekcije na razini prioritetne osi iznose 40.070.269 HRK (5.272.403 EUR). Riječ je o utvrđenim nepravilnostima tijekom provedbe projekata sukladno Pravilima o financijskim korekcijama, od čega 98,81 % čine financijske korekcije određene na projektima u okviru postupaka dodjele Specifičnog cilja 5b1, a samo 1,19 % čine financijske korekcije određene na projektima u okviru postupaka dodjele Specifičnog cilja 5a1.

Važno je naglasiti da na jedinom otvorenom postupku „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“ do *cut-off* datuma provedbe vrednovanja niti na jednom projektu nije bilo utvrđenih nepravilnosti, odnosno nisu određene financijske korekcije.

Budući da je do *cut-off* datuma provedbe vrednovanja, riječ o svega 1,81% utvrđenih nepravilnosti od ukupno ugovorenih bespovratnih sredstava, ovo odstupanje od početnih pretpostavki ima zanemariv utjecaj na ostvarenje ciljeva.

Sinteza nalaza i odgovor na pitanje za vrednovanje 1 - RELEVATNOST

U nastavku je navedena sinteza nalaza i odgovora na pitanje vrednovanja relevantnosti mjera financiranih u okviru Prioritetne osi 5.

Mjere u okviru Prioritetne osi 5	Rezultati
5a1	
Mjere za poboljšanje kvalitete i raspoloživosti podataka u svrhu praćenja klime, prikupljanja podataka, modeliranja, analize i predviđanja informacija vezanih uz klimu, uključujući sustav upozoravanja kao ključnog preduvjeta za odgovarajuće planiranje i provedbu adaptacijskih mjera. To uključuje primijenjena istraživanja vezana uz utjecaje klimatskih promjena i potrebe prilagodbe.	Provedbom projekta METMONIC te projekata u okviru otvorenog postupka Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama ova mjera će se ostvariti do kraja 2023. godine. Kada promatramo odstupanja od početnih pretpostavki na razini otvorenog postupka „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“, potrebno je istaknuti značajnu zainteresiranost dionika za provedbu te vrste mjera te je jedino značajno odstupanje do <i>cut-off</i> datuma vrednovanja povezano s povećanjem alokacije na pozivu. Odstupanja od očekivanih ciljeva i početnih pretpostavki do <i>cut-off</i> datuma vrednovanja povezana su i s pandemijom koronavirusa i njenim utjecajem na rast cijena, dobavne lance, dostupnost radne snage i druge gospodarske aktivnosti, što je utjecalo na nužnu potrebu za realokacijom sredstava, a što je posljedično onemogućilo istodobnu provedbu drugih mjera radi nedostatka alokacija.
Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta javnih ustanova koje se bave klimatskim promjenama (primarno osposobljavanje administrativnih službenika s ciljem povećanja stručnosti).	Ova mjera se provodi i odgovara potrebama sustava. Odstupanja od očekivanih pretpostavki nisu utvrđena, te će provedba mjere rezultirati s 200 odgovarajuće osposobljenih članova tima koji će raspolagati nizom provjerenih vještina i opremom u skladu s unaprijed definiranim potrebama (u skladu s Odlukom o osnivanju Interventnih specijalističkih postrojbi civilne zaštite koju je izdala Državna uprava za zaštitu i spašavanje - sada Ministarstvo unutarnjih poslova) i postojećim opasnostima (prema Procjeni opasnosti).
Izgrađivanje svijesti o utjecaju klimatskih promjena na nacionalnoj i lokalnoj razini, čime se omogućava efikasnije uvođenje mjera prilagodbe. To će uključivati komunikacijske	Radi nedostatka alokacije u okviru Specifičnog cilja 5a1 mjere nisu provedene u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“, već putem nacionalnih sredstva

strategije, radionice i javne događaje, pripremu i dijeljenje edukacijskih materijala, savjetovanje stanovništva, internetske informacijske portale itd.	Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u 2021., odnosno u 2022. godini kroz više poziva i natječaja:
Integracija klimatskih promjena u postupak planiranja pripremanjem akcijskih planova za prilagodbu klimatskim promjenama na lokalnim razinama, integracijom mjera prilagodbe u sve strateške i razvojne dokumente, razvoj planova za sprječavanje učinaka klimatskih promjena u sektorima koji su osjetljivi na klimatske promjene i razvoj metoda i normi za provedbu mjera prilagodbe.	• Javni poziv (ZO-6/2021) - Program i Akcijski plan energetske i klimatske održivosti (SECAP) • Javni poziv za neposredno sufinanciranje radnih podloga za izradu Programa ublažavanja, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja ili radnih podloga za izradu akcijskih planova energetske održivosti i prilagodbe klimatskim promjenama (Akcijski planovi za energetske i klimatske održivi razvoj - SECAP) i/ili izvješća o njihovoj provedbi. Javni poziv namijenjen je jedinicama lokalne i područne samouprave • Javni poziv za provedbu mjera prilagodbe klimatskim promjenama (JP ZO 10/2022) Predmet ovog Javnog poziva je dodjela sredstava Fonda jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za sufinanciranje radova, opreme i usluga za provedbu mjera prilagodbe definiranih u nacionalnim i lokalnim strateškim i planskim dokumentima • Javni natječaj za sufinanciranje projekta u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti organizacija civilnog društva (udruga) (ZO/EnU-2/2022) i Javni natječaj za sufinanciranje projekata zaštite okoliša (ZO-5/2021) Jedna od kategorija prihvatljivih aktivnosti u ovim natječajima su „Aktivnosti za podizanje svijesti o prilagodbi klimatskim promjenama“. Ovim se putem sufinanciraju troškovi izrade informativno-edukativnih materijala udruga na temu prilagodbe klimatskim promjenama, uključujući i jednostavne i interaktivne e-module, animacije i sl., multimedijske uratke (o promjeni klime i njenom utjecaju, i mogućnostima prilagodbe).

	Unatoč velikom interesu javnosti i tijela državnih vlasti, kao i fokusu samih politika i strategija EU-a na prilagodbu klimatskim promjenama, pokazalo se za vrijeme energetske krize kao posljedice rata u Ukrajini da fokus javnosti nije bio dovoljan za pokretanje i ubrzanje promjena te da u tom djelu jačanja svijesti svih dionika postoji još velik prostor za unaprjeđenje.
5b1	
Mjere prevencije, pripravnosti i odgovora na katastrofe	Odstupanja od početnih pretpostavki i ostvarenje ciljeva najviše je uzrokovano pandemijom i rastom cijena na tržištu. Iz tog razloga realocirana su bespovratna sredstva na razini Prioritetne osi 5 te su već sada utvrđena kašnjenja u ostvarenju pokazatelja i učinka financijske podrške nakon 2023. No, ukoliko promatramo relevantnost mjera i utjecaj dionika na razvoj mjera, iste odgovaraju potrebama za jačanje sustava upravljanja katastrofama.
Mjere za upravljanje rizicima od poplava (razvrstane prema kategorijama mjera koje su određene Državnim planom obrane od poplava)	

Proces programiranja Prioritetne osi 5 prema rezultatima analize dionika zasnivao se na participativnom pristupu te je od 15 postupaka dodjele 93,33 % (14 postupaka izravnih dodjela) odrađeno u izravnoj suradnji s korisnicima bespovratnih sredstava u skladu s njihovim potrebama, dok zainteresiranost prijavitelja za otvoreni postupak dodjele u okviru Specifičnog cilja 5a1 *Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama* potvrđuje potrebu i za tim vrstama mjera koje su definirane intervencijskom logikom u Operativnom programu „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“.

3.3. Evaluacijsko pitanje 2

DJELOTVORNOST

Pitanje 2. Je li intervencijska logika dobro definirana i jesu li provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?

Korišteni alati i metode

Za potrebe vrednovanja djelotvornosti financijske podrške u okviru Prioritetne osi 5, korišteni su alati za prikupljanje podataka: desk istraživanje sekundarnih podataka iz programskih dokumenata i baze podataka. Zatim je proveden upitnik s korisnicima u okviru otvorenog postupka dodjele bespovratnih sredstava „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe

klimatskim promjenama“. Provedeno je 10 intervjua s 11 predstavnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole te izravnim korisnicima. Na kraju vrednovanja, a prije predaje prvog nacrtu Završnog izvješća proveden je sastanak fokus skupine s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole radi prezentacije nalaza i validacije podataka.

U početnoj fazi vrednovanja provedena je analiza intervencijske logike i mapiranje ciljeva i pokazatelja te analiza rezultata. Dodatno je korištena statistička analiza primarnih i sekundarnih podataka te deskriptivna statistika pri obradi podataka o projektima u postupku dodjele „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“ u okviru specifičnog cilja 5a1.

Dodatno provedena je analiza Vrijednost za novac na dva završena projekta u okviru Prioritetne osi 5 te studija slučaja na projektu Zaštita od poplava grada Ogulina.

Analiza

U ovom poglavlju daju se sažeti rezultati mapiranja ciljeva i pokazatelja te analize dionika i intervencijske logike, dok su detaljni nalazi i rezultati prikazani u poglavljima 3.1.1. i 3.1.2. i prilogu 10 ovog Izvješća.

Analiza dionika i intervencijske logike potvrđuje da je korišten participativni pristup razvoju mjera te da su intervencije usklađene s potrebama, budući da je riječ o 14 postupaka izravnih dodjela institucijama koje se bave prilagodbi klimatskim promjenama i upravljanju katastrofama, a koje su imale značajan utjecaj na odabir intervencije.

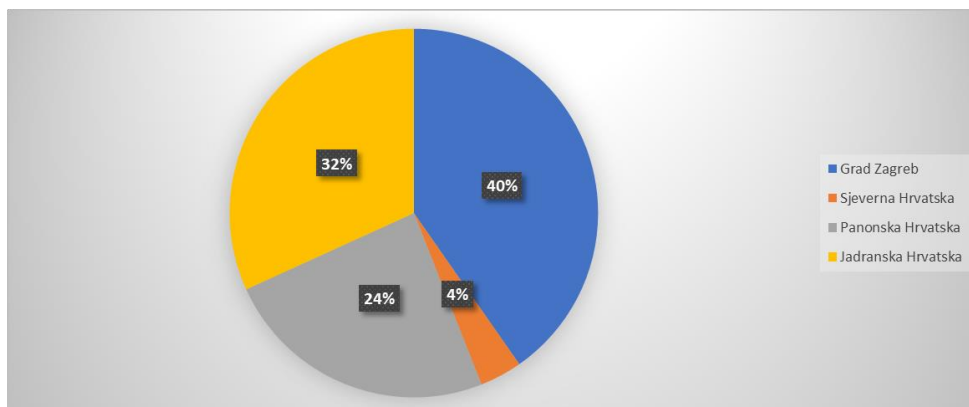
Mapiranje pokazatelja bilo je usmjereno na analizu toga sadrže li pozivi odgovarajuće pokazatelje da bi se osiguralo da će doprinijeti specifičnim ciljevima Prioritetne osi 5. Ako poziv sadrži pokazatelje koji omogućavaju da se njima mjeri ostvarenje specifičnih ciljeva, znači da sadrži prikladne pokazatelje. Analiza nije promatrala vrijednosti pokazatelja (ni ostvarenih ni ciljnih), s obzirom na to da se one u potpunosti obrađuju u analizi rezultata, već se usmjerila na promatranje samih pokazatelja da bi se vidjelo omogućavaju li isti uopće ostvarenje specifičnih ciljeva. Iz provedene analize utvrđeno je da samo 5 postupaka dodjele bespovratnih sredstava izravno doprinosi pokazateljima rezultata/pokazateljima neposrednih rezultata, koji čine 46,74 % ukupne alokacije prioritetne osi. Riječ je o izravnim dodjelama čiji su pokazatelji definirani kao izravna posljedica operacija Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ te će promjene u vrijednosti pokazatelja biti vidljive provedbom predmetnih operacija, a što je vidljivo i iz trenutnog ostvarenja pokazatelja, budući da su na razini Prioritetne osi 5 samo dva projekta završila s provedbom do *cut-off* datuma provedbe vrednovanja.

Analiza deskriptivne statistike provedena je na jedinom otvorenom postupku dodjele pod nazivom *Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama* u okviru specifičnog cilja 5a1.

Promatrajući rezultate ukupno dodijeljenih sredstava i odobrenih troškova na razini regionalne podjele (Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku - NUTS II regije) korisnici s područja Grada Zagreba čine udio od oko 40% u odnosu na druge regije. Zatim slijede korisnici s područja Jadranske Hrvatske te Panonske hrvatske, dok samo 4% su ostvarili korisnici s područja Sjeverne

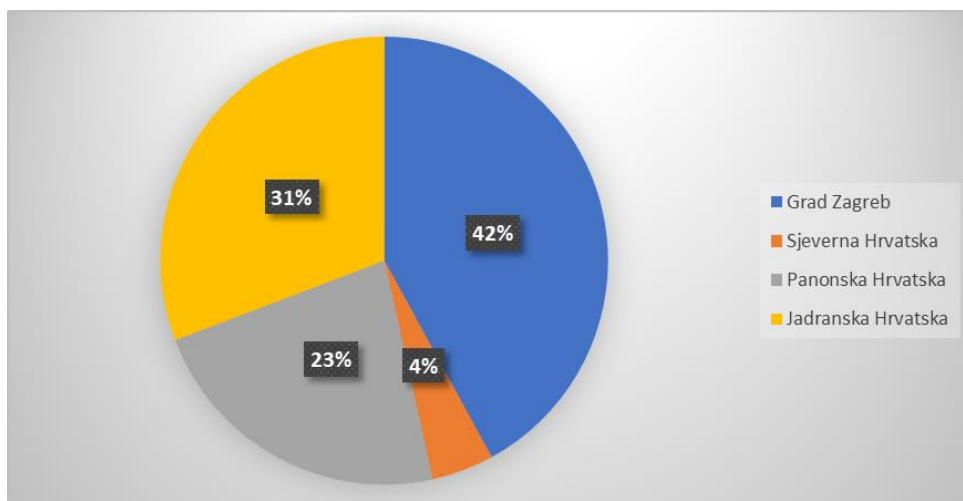
Hrvatske. Ove rezultate možemo pripisati i regionalnoj koncentraciji sjedišta znanstveno-istraživačkih institucija u Republici Hrvatskoj.

Grafikon 5. Dodijeljena bespovratna sredstva prema sjedištu Korisnika u okviru Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u NUTS II regiji

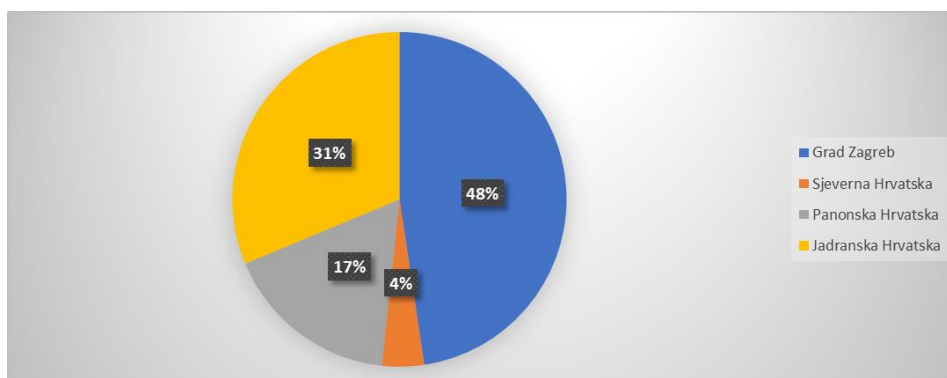
Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije: Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost; autor

Grafikon 6. Ukupno odobreni troškovi prema sjedištu Korisnika u okviru Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u NUTS II regiji

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije: Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost; autor

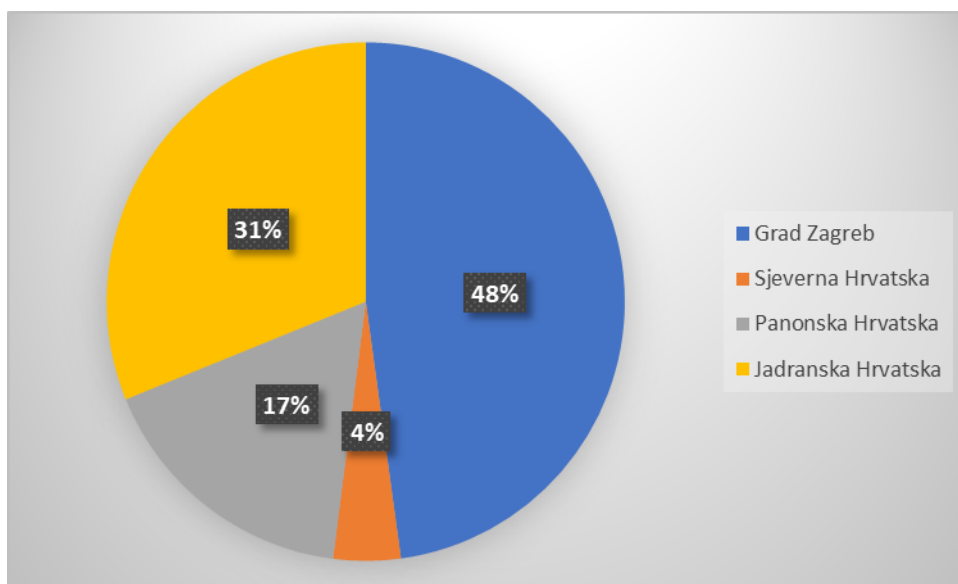
Grafikon 7. Dodijeljena bespovratna sredstva prema lokaciji projektnih aktivnosti u okviru Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u NUTS II regiji

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije: Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost; autor

Jednako tako, projektne aktivnosti su najviše koncentrirane na području Grada Zagreba, iza čega slijedi Jadranska Hrvatska, Panonska Hrvatska te Sjeverna Hrvatska.

Grafikon 8. Ukupno odobreni troškovi prema lokaciji projektnih aktivnosti u okviru Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u NUTS II regiji

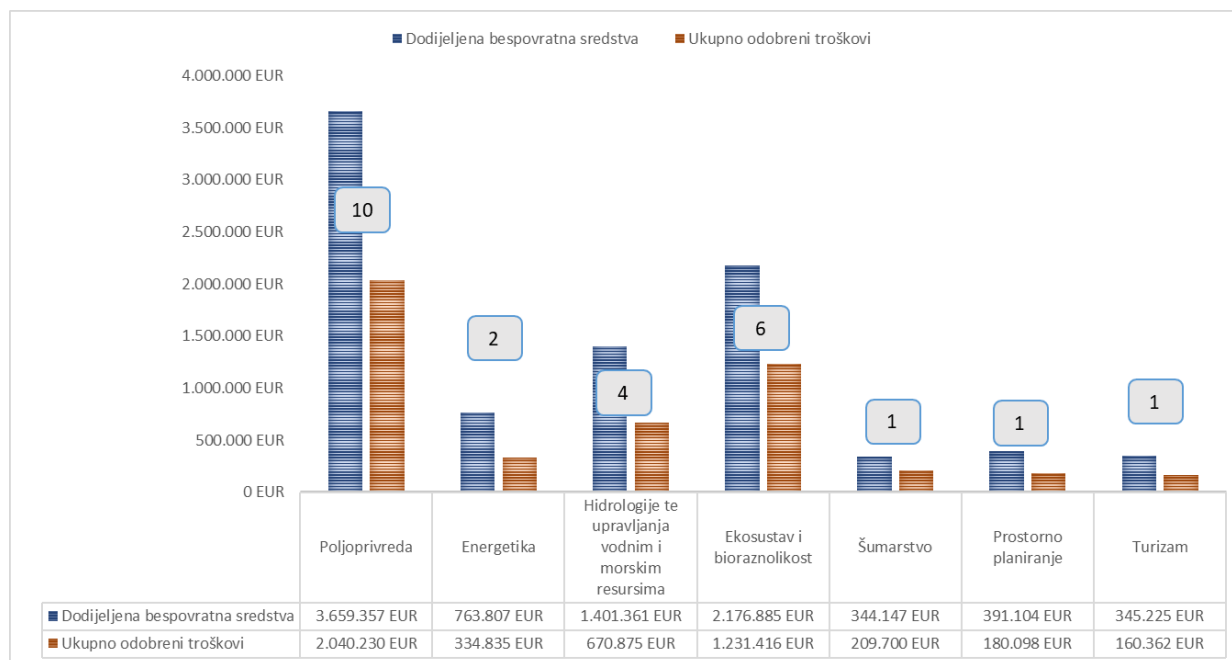

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije: Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost; Autor

Sedmicim nacionalnim izvješćem i trećim dvogodišnjim izvješćem Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) osam „resursnih“ (hidrologija, upravljanje vodnim i morskim resursima; poljoprivreda; šumarstvo; ribarstvo; prirodni ekosustavi i bioraznolikost; energetika; turizam; zdravstvo) i dva „transverzalna“ sektora (prostorno planiranje i upravljanje obalnim područjem te upravljanje rizicima) ocjenjena su kao visoko ranjivi sektori u RH. Korisnici su bili dužni usmjeriti svoja primijenjena istraživanja u jedno ili više ranjivih

sektora u cilju predlaganja mjera za prilagodbu klimatskim promjenama. Prema podacima iz baze Sustava upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5, najviše istraživanja je bilo usmjereno ka razvoju mjera za prilagodbu klimatskim promjenama koje utječu na sektor poljoprivrede pa zatim na ekosustav i očuvanje bioraznolikosti. Ulaganja u prijedlog mjera za prilagodbu klimatskim promjenama u ova dva sektora čine 64% od ukupno dodijeljenih sredstava u okviru provedenog postupka dodjele.

Grafikon 99. Dodijeljena bespovratna sredstva i ukupno odobreni troškovi prema ranjivim sektorima u okviru Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije: Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost; autor

Analizom rezultata utvrđeno je do *cut-off* datuma provedbe vrednovanja u okviru Specifičnog cilja 5a1 ostvarenje vrijednosti pokazatelja rezultata na 20% u odnosu na zadane ciljeve do kraja 2023., dok je ostvarenje pokazatelja neposrednih rezultata na 0,44 %. U 2018. nisu ostvareni pokazatelji rezultata/pokazatelji neposrednih rezultata iz razloga što je postupak izravne dodjele započeo u 2017. godini iz koje datira i Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekt METMONIC dok je projekt u stvarnosti započeo s provedbom većine aktivnosti tek u 2018. Dodatno, u okviru analize pokazatelja Specifičnog cilja 5b1 utvrđeno je da su do *cut-off* datuma vrednovanja pokazatelji neposrednih rezultata ostvareni iznad zadanih ciljeva za 2023. godinu, dok su pokazatelji rezultata još uvijek na 0. Pokazatelj CO20-N Sprečavanje rizika i upravljanje rizikom: Broj stanovnika koji imaju korist od mjera zaštite od poplava u 2018. je na oko 30 % ostvarenja, a dvije godine nakon ostvarenje je 8 puta veće od zadanih ciljeva do kraja 2023.

U nastavku je pregled postupaka dodjele i pokazatelji te njihove polazišne i ostvarene vrijednosti.

Tablica 6. Prikaz ostvarenja pokazatelja u odnosu na polazišne i ciljne vrijednosti Prioritetne osi 5 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“

SC	Šifra pokazatelja	Naziv pokazatelja	Mjerna jedinica	Polazišna vrijednost	Ciljna vrijednost za 2023.	Ostvarena vrijednost za 2018.	Ostvarena Vrijednost za 2021.	Postotak ostvarenja ciljne vrijednosti 2018.	Postotak ostvarenja ciljne vrijednosti 2023.
5a1	5a11-R	Teritorij na kojem se provodi stalno praćenje i procjena učinaka klimatskih promjena	%	20	100	0	20	0	20%
	5a12-N	Broj potpuno automatiziranih površinskih (kopnenih i pomorskih) i visinskih meteoroloških postaja	Broj	0	450	0	2	0	0,44%
	5b11-R	Sposobnost reakcije u kriznim situacijama	%	10	50	0	0	0	0,00%
	5b12-R	Područje podložno potencijalno značajnim rizicima od poplava	km2	30.000	27.000	0	0	0	0,00%
5b1	5b13-N	Obuka/edukativne aktivnosti (za osoblje organizacija odgovornih za upravljanje rizicima i katastrofama)	Broj	0	10	0	0	24	240,00%
	CO20-N	Sprečavanje rizika i upravljanje rizikom: Broj stanovnika koji imaju korist od mjera zaštite od poplava	Osobe	0	10.000,00	2.911	85.026	29,11	850,26%

Izvor: Polugodišnje izvješće o provedbi Godišnjeg plana obaveza, stanje na dan 31. prosinca 2021. godine

- Za polazišne i ciljne vrijednosti pokazatelja neposrednih rezultata (N) i pokazatelja rezultata (R) vrijednosti su preuzete iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“ v.10. od lipnja 2021. godine. Ostvarene vrijednosti pokazatelja neposrednih rezultata (N) preuzete su iz Polugodišnjeg izvješća o provedbi Godišnjeg plana obaveza.
- Za ostvarene vrijednosti pokazatelja rezultata (R) izvor je Objedinjeni izvještaj iz sustava eFondovi sa stanjem na dan 31. prosinca 2021.

Prema provedenoj analizi Vrijednost za novac, kod završenih projekata u okviru Prioritetne osi 5 (Prilog 9), vidljivo je da su oba projekta ostvarila definirani doprinos pokazatelju prema definiranim ciljnim vrijednostima iz projektnih prijedloga sa 13% manje odobrenih troškova u odnosu na ukupno prihvatljive troškove projekata.

Sinteza nalaza i odgovor na pitanje za vrednovanje 2 - DJELOTVORNOST

Budući da su do *cut-off* datuma vrednovanja samo dva projekta provedena, u ovom trenutku provedbeni instrumenti nisu osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema, no promatrajući rezultate svih provedenih analiza, može se zaključiti da će se provedbom projekata do kraja 2023. osigurati očekivana promjena, jer je intervencijska logika dobro postavljena te odgovara ciljevima strateških odrednica na razini RH i EU u pogledu prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanju katastrofama.

Dodatno, u programskom razdoblju 2021. – 2027. potrebno je više pozornosti obratiti na dizajn pokazatelja u okviru samih postupaka dodjele, ali i na definiranje samih pokazatelja prioritetne osi, jer je mapiranjem pokazatelja utvrđeno da pokazatelji Prioritetne osi 5 nisu zadovoljavajuće definirani i nisu primjenjivi na 10 postupaka dodjele, dok cijelo ostvarenje prioritetne osi ovisi o rezultatima provedbe 5 izravnih dodjela. Potrebno je pronaći prikladan omjer u kojem su zastupljeniji pokazatelji definirani na razini specifičnih ciljeva, u odnosu na pokazatelje samih postupaka dodjele.

3.4. Evaluacijsko pitanje 3

UČINKOVITOST

Pitanje 3. U kojoj mjeri su troškovi opravdani u odnosu na ostvarene učinke?

Korišteni alati i metode

Za potrebe vrednovanja učinkovitosti financijske podrške u okviru Prioritetne osi 5, korišteni su alati za prikupljanje podataka: desk istraživanje sekundarnih podataka iz programskih dokumenata i baze podataka. Zatim je proveden upitnik s korisnicima u okviru otvorenog postupka dodjele bespovratnih sredstava „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“. Provedeno je 10 intervjua s 11 predstavnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole te izravnim korisnicima. Na kraju vrednovanja prije predaje prvog nacrtu Završnog izvješća proveden je sastanak fokus skupine s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole radi prezentacije nalaza i validacije podataka.

U početnoj fazi vrednovanja provedena je analiza intervencijske logike i mapiranje ciljeva i pokazatelja, te analiza rezultata. Dodatno je korištena statistička analiza primarnih i sekundarnih podataka.

Dodatno provedena je analiza Vrijednost za novac na dva završena projekta u okviru Prioritetne osi 5.

Analiza

Do *cut-off* datuma provedbe vrednovanja, provedene analize prezentirane u prethodnim poglavljima upućuju na to da su troškovi nastali u okviru Specifičnog cilja 5b1, koji su doveli do ostvarenja pokazatelja neposrednih rezultata 5b13-N i CO20-N u vrijednostima zadanim za 2023., opravdani.

Analiza intervencijske logike upućuje da su mjere i aktivnosti u okviru specifičnih ciljeva Prioritetne osi usklađeni s potrebama te provedbom istih može se pridonijeti ostvarenju strateških ciljeva RH i EU području prilagodbe klimatskim promjenama. Ova usklađenost ciljeva i odgovor na potrebe je rezultat participativnog pristupa u razvoju strateških ciljeva u RH, ali i razvoj mjera provedenih intervencija u okviru Prioritetne osi 5.

U okviru odgovora na pitanje 56. upitnika: *Ocijenite na ljestvici od 1 (najlošije) do 5 (najbolje) koliko su prihvatljive aktivnosti u okviru poziva odgovarale pokazateljima koje je trebalo ostvariti?*, ispitanici su dali visoku ocjenu (4,22) o usklađenosti prihvatljivih aktivnosti u okviru poziva u odnosu na zadane pokazatelje koje tijekom provedbe trebaju ostvariti. U okviru odgovora na pitanje 57.: *Nabrojite aktivnosti koje u okviru ovog Poziva nisu bile prihvatljive, a smatrate ih nužnim dijelom Vašeg projekta?*, dana su samo dva prijedloga za dopunu prihvatljivih troškova od 13 ispitanika, što je svega 15,38% uzorka. Riječ je o dopuni prihvatljivosti troškova za tehničke

suradnike i prezentaciju znanstvenih rezultata na inozemnim znanstvenim konferencijama. Rezultati analize upitnika potvrđuju da su dizajnirane prihvatljive aktivnosti, a time i povezani prihvatljivi troškovi odgovarali potrebama korisnika da s istima ostvare postavljen doprinos pokazateljima.

Sinteza nalaza i odgovor na pitanje za vrednovanje 3 - UČINKOVITOST

Budući da je još uvijek velik broj projekata u provedbi, u ovom trenutku se ne može objektivno odrediti ostvarenje opsežnih učinaka, a time ni u kojoj mjeri su troškovi opravdani u odnosu na ostvarene učinke u cjelini.

Međutim, uz participativni pristup uključivanja dionika u razvoj mjera i intervencija i dobro postavljenom intervencijskom logikom sukladno potrebama pojedinog sektora, rezultati analize Vrijednost za novac te podaci prikupljeni upitnikom i putem intervjua s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole te samim korisnicima izravnih dodjela, potvrđuju da su troškovi opravdani u odnosu na do sada ostvarene učinke.

Analize dodatno potvrđuju da bi se do kraja 2023. godine trebale opravdati intervencije odnosno opravdati nastali troškovi u odnosu na postavljene učinke.

Analiza dionika i intervencijske logike kao i rezultati provedenih upitnika i intervjua dodatno potvrđuju da su troškovi opravdani u odnosu na do sada ostvarene učinke kao odgovor na potrebe sustava koji se bavi klimatskim promjenama i upravljanjem rizicima od katastrofa u Republici Hrvatskoj. Jednako tako, rezultati analiza potvrđuju dobro odrađen proces programiranja i adresiranja potreba sukladno javnim politikama i strateškim dokumentima RH.

3.5. Evaluacijsko pitanje 4

UČINAK

Pitanje 4. Koji su opaženi učinci i promjene na razini pojedinog specifičnog cilja? Koliko su opaženi učinci rezultat intervencija, a koliko drugih faktora?

Korišteni alati i metode

Za potrebe vrednovanja učinka financijske podrške u okviru Prioritetne osi 5, korišteni su alati za prikupljanje podataka: desk istraživanje sekundarnih podataka iz programskih dokumenata i baze podataka. Zatim je proveden upitnik s korisnicima u okviru otvorenog postupka dodjele bespovratnih sredstava Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama. Provedeno je 10 intervjua s 11 predstavnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole te izravnim korisnicima. Na kraju vrednovanja prije predaje prvog nacrtu Završnog izvješća, proveden je sastanak fokus skupine s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole radi prezentacije nalaza i validacije podataka.

U početnoj fazi vrednovanja provedena je analiza intervencijske logike i mapiranje ciljeva i pokazatelja, te analiza rezultata. Dodatno je korištena statistička analiza primarnih i sekundarnih podataka te deskriptivna statistika pri obradi podataka o projektima u postupku dodjele „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“ u okviru Specifičnog cilja 5a1.

Dodatno je provedena analiza Vrijednost za novac na dva završena projekta u okviru Prioritetne osi 5.

Analiza

Promatrajući ključne faktore koji su utjecali na neostvarenje očekivanih promjena na razini specifičnih ciljeva do *cut-off* datuma provedbe vrednovanja, kao primarni razlozi sporijem ostvarenju rezultata i učinaka ili značajnom kašnjenju u ostvarenju su svakako pojava pandemije koronavirusa i otežano rješavanje imovinsko-pravnih poslova.

Najčešći rizici očituju se u značajnom povećanju cijena građevinskog materijala, prijevoza i energenata, ponavljanju postupaka javne nabave i prekidu dobavnih lanaca tijekom pandemije, što je svakako utjecalo na ostvarenja vrijednosti pokazatelja.

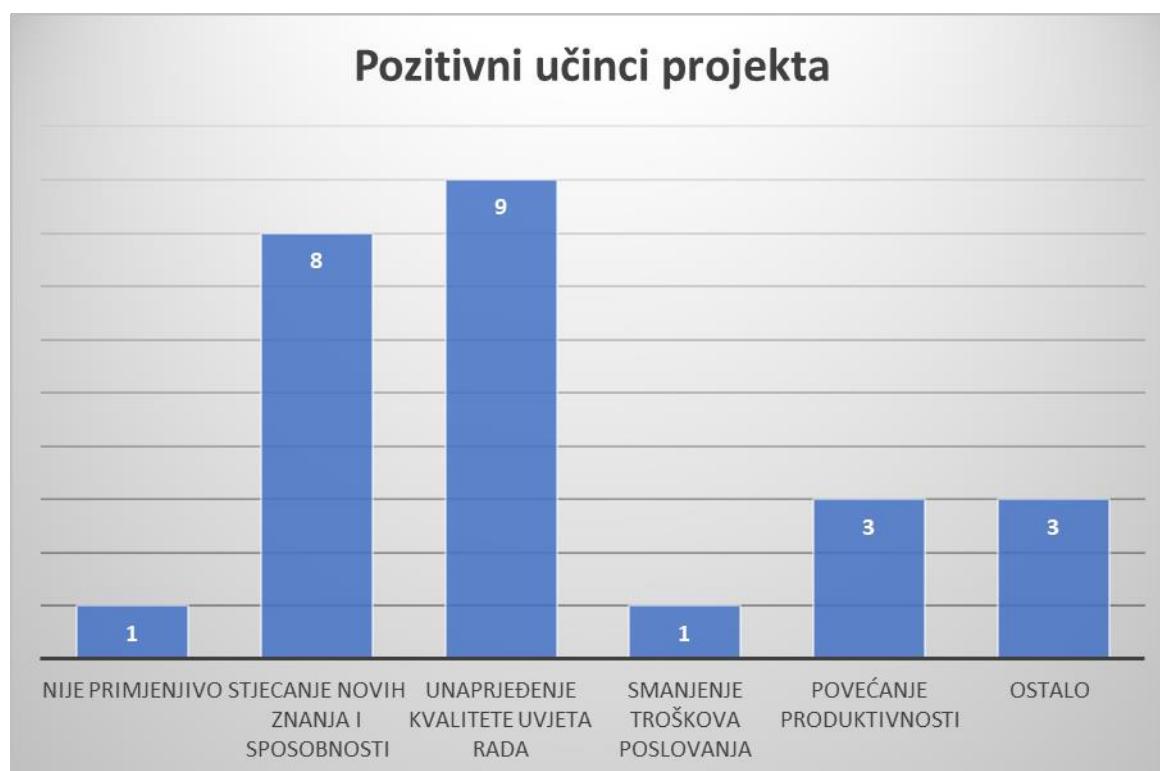
Najznačajniji rizici u oba specifična cilja vezana su za provedbu izravnih dodjela, posebice projekta METMONIC. U slučaju da se projekt ne završi, cijela Prioritetna os 5 bi doživjela značajni podbačaj, a ujedno ne bi se ispunili prioriteti izgradnje kapaciteta za praćenje klimatskih promjena iz Operativnog programa. Jednako tako, već sada su navedeni rizici utjecali na tijek provedbe i

značajna kašnjenja u projektima Zaštita od poplava grada Ogulina i VEPAR, kod kojih se očekuje da će se provedba produžiti nakon završetka programskog razdoblja.

Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole nadležna za provedbu Prioritetne osi 5 (Posredničko tijelo razine 1, Posrednička tijela razine 2 i Upravljačko tijelo) adresirala su pravovremeno rizike i pokrenuli sastanke s korisnicima na mjesečnoj razini kako bi pratili dinamiku provedbe, te dodatno ažurirali vremenski okvir provedbe pojedinih projektnih aktivnosti tijekom pandemije prema specifičnostima svakog pojedinog projekta.

Jednako tako, važno je naglasiti da ispitanici upitnika ističu dodanu vrijednost svojih projekata odnosno ističu dodatne pozitivne učinke koje će postići provedbom projekata, a koji nisu pokazatelji rezultata/pokazatelji neposrednih rezultata. Ispitanici smatraju da je najveća dodana vrijednost provedbe njihovih projekata to što je projektni tim nakon provedbe bogatiji za znanje i sposobnosti, dok je s najvišim postotkom od 36% istaknuto unaprjeđenje kvalitete rada.

Grafikon 10. *Odgovor na pitanje 35.: Navedite pozitivne učinke nakon provedbe projekta, a koji nisu neposredni pokazatelji i rezultati projekta*

Izvor: Upitnik; autor

Stoga, promatrajući promjene potrebno je uvijek uzeti u obzir da intervencije u okviru specifičnih ciljeva stvaraju dodatne pozitivne učinke pa tako jačanjem kapaciteta sustava koji se bavi klimatskim promjenama i upravljanjem rizicima te ulaganjem u podizanje kvalitete uvjeta rada (opremanje) svakako utječe na podizanje spremnosti cijelog sustava za jačanje otpornosti RH na klimatske promjene.

Sinteza nalaza i odgovor na pitanje za vrednovanje 4 - UČINAK

Temeljem rezultata proizašlih provedbom intervjua i upitnika, Specifični cilj 5a1 bi mogao doseći zadane ciljeve do 2023., dok postoji potencijalni rizik za ostvarenje pokazatelja u okviru Specifičnog cilja 5b1 s obzirom na to da se za tri izravne dodjele u dogovoru s Europskom komisijom planira podjela inicijalnih projekata u dvije faze, kako bi se projekti mogli financirati u financijskom razdoblju 2021. – 2027. Dodatno, potrebno je istaknuti da rezultati upućuju na to da je bilo velikih promjena, poput fluktuacije osoblja na projektima, kako kod samih korisnika, tako i kod tijela u Sustavu upravljanja i kontrole, što dodatno otežava provedbu projekata i utječe na ostvarenje očekivanih učinaka.

Budući da je još uvijek velik broj projekata u provedbi, u ovom trenutku se ne može objektivno odrediti ostvarenje opsežnih učinaka te zaključiti jesu li oni rezultat intervencija ili drugih faktora.

3.6. Evaluacijsko pitanje 5

ODRŽIVOST

Pitanje 5. Koje su naučene lekcije po svakom specifičnom cilju za budući razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preduvjeta za provedbu, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta, itd.)?

Korišteni alati i metode

Za potrebe vrednovanja održivosti financijske podrške u okviru Prioritetne osi 5, korišteni su alati za prikupljanje podataka: desk istraživanje sekundarnih podataka iz programskih dokumenata i baze podataka. Zatim, proveden je upitnik s korisnicima u okviru otvorenog postupka dodjele bespovratnih sredstava „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“. Provedeno je 10 intervjua s 11 predstavnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole te izravnim korisnicima. Na kraju vrednovanja prije predaje prvog nacrtu Završnog izvješća proveden je sastanak fokus skupine s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole radi prezentacije nalaza i validacije podataka.

U početnoj fazi vrednovanja provedena je analiza intervencijske logike i mapiranje ciljeva i pokazatelja, analiza dionika te analiza primarnih podataka te statistička analiza primarnih i sekundarnih podataka dobivenih putem desk istraživanja i upitnika.

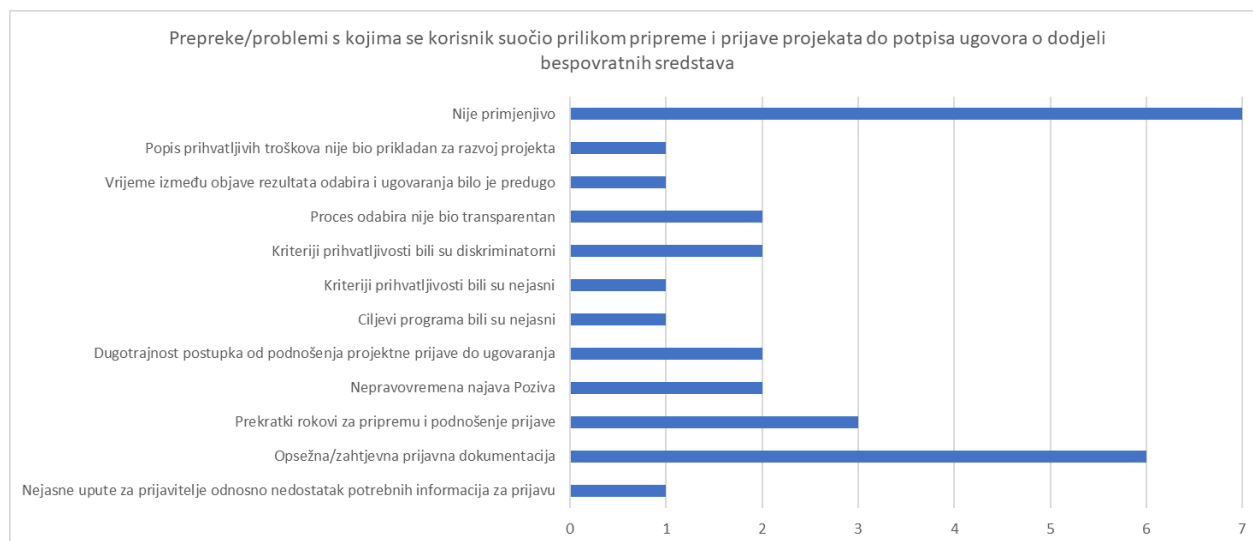
Analiza

Promatrajući sustav dodjele bespovratnih sredstva i provedbe Prioritetne osi 5, ključno je za istaknuti da se sustav kontinuirano unaprjeđivao te su preporuke i mišljenja prethodnih vrednovanja uzete u obzir kod raspisivanja postupaka dodjele. Međutim, prema podacima iz baze podataka primjećuje se da su prve izravne dodjele potpisane s korisnicima u listopadu 2017. (što je tri godine nakon početka programskog razdoblja), dok je izravna dodjela za koju je već sada poznato da neće biti izvršena u planiranom opsegu (Zaštita od poplava grada Ogulina) potpisana tek krajem studenoga 2019. godine.

Kada analiziramo prikupljene odgovore na pitanje 7. upitnika, 46,13 % ispitanika je odgovorilo da je najveći izazov u pripremi projekata opsežna i zahtjevna prijavna dokumentacija.

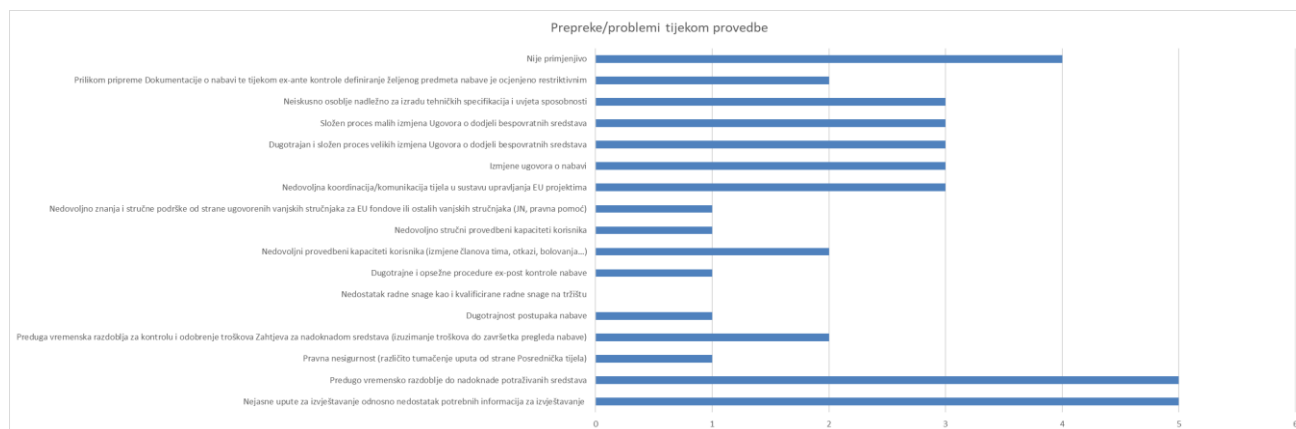
Grafikon 1142. Odgovor na pitanje 7.: Navedite prepreke/probleme s kojima ste se kao korisnik suočili prilikom pripreme i prijave projekata do potpisa ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava

Izvor: Upitnik; autor

Promatramo li izazove u provedbi projektnih aktivnosti, 38,46% ispitanika ističe da su im predugo vremensko razdoblje od potraživanja do nadoknade prihvatljivih sredstava i nejasne upute za izvještavanje predstavljali najveće izazove tijekom provedbe.

Grafikon 1243. Prepreke/problemi s kojima su se korisnici suočili tijekom provedbe projekata

Izvor: Upitnik; autor

Temeljem informacija nakon provedenih intervjuja s predstavnicima tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5, postoji potreba za dodatnim edukacijama o novinama u provedbi (primjerice *pojednostavljene mogućnosti financiranja*), a kako bi mogli vršiti kvalitetniju kontrolu provedbe i primjene ove metode prikaza troškova. Budući da postoji sustav obveznog usavršavanja i osposobljavanja osoblja tijela u Sustavu, isti sustav je potrebno zadržati. Međutim, kako bi se brže prilagodili novinama u provedbi potrebno je od strane Sustava kontinuirano vršiti kontrolu potreba cijelog sustava te pravovremeno omogućiti svim razinama Sustava osnovnu i naprednu obuku za primjenu novina u postupcima dodjele bespovratnih sredstava.

Sinteza nalaza i odgovor na pitanje za vrednovanje 5 - ODRŽIVOST

U cilju održivosti sustava i ostvarenja rezultata i učinaka, kad je riječ o korisnicima koji su javna tijela na razini države, preporučuje se da se postupci izravne dodjele u programskom razdoblju 2021. – 2027. pokrenu što je prije moguće, a kako bi se osigurao vremenski okvir za eventualne prenamjene i produljenja roka provedbe te smanjili rizici vanjskih čimbenika koji su izravno povezani sa stanjem gospodarstva RH (pa tako i Europe) s obzirom na globalnu krizu uzrokovanu pandemijom i ratom u Ukrajini, te s tržištem i kapacitetima građevinskog sektora, ujedno uzimajući u obzir saniranje šteta nakon potresa u Zagrebu i Petrinji.

Jednako tako, potrebno je voditi računa pri odabiru budućih operacija i procjeni kapaciteta samih korisnika i otpornosti na vanjske utjecaje, uzevši u obzir izazove i vanjske faktore koji su u ovom razdoblju najviše utjecali na provedbu operacija, a riječ je o pandemiji koronavirusa i sličnim rizicima globalnih razmjera.

Rezultati intervjua i upitnika upućuju na to da je potrebno smanjiti opseg procedura u Sustavu upravljanja i kontrole u cjelini, ublažiti kriterije uzorkovanja postupaka nabava za ex-post provjere i smanjenje broja provjera na licu mjesta. Dodatno, potrebne su kontinuirane edukacije korisnika, ali i tijela u Sustavu upravljanja i kontrole o korištenju i primjeni novina, kao što je primjerice primjena *pojednostavljenih mogućnosti financiranja* u okviru projekata.

3.7. Evaluacijsko pitanje 6

ODRŽIVOST

Pitanje 6. Jesu li učinci intervencija prepoznati od strane ciljnih skupina (korisnici, donosioci odluka) i na koji način?

Korišteni alati i metode

Za potrebe vrednovanja održivosti financijske podrške u okviru Prioritetne osi 5, korišteni su alati za prikupljanje podataka: desk istraživanje sekundarnih podataka iz programskih dokumenata i baze podataka. Zatim proveden je upitnik s korisnicima u okviru otvorenog postupka dodjele bespovratnih sredstava „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“. Provedeno je 10 intervjua s 11 predstavnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole te izravnim korisnicima. Na kraju vrednovanja prije predaje prvog nacrtu Završnog izvješća proveden je sastanak fokus skupine s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole radi prezentacije nalaza i validacije podataka.

U početnoj fazi vrednovanja provedena je analiza intervencijske logike i mapiranje ciljeva i pokazatelja, analiza dionika te analiza primarnih podataka te statistička analiza primarnih i sekundarnih podataka dobivenih putem desk istraživanja i upitnika.

Analiza

Analizom sekundarnih podataka i putem intervjua s predstavnicima tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe, posebice korisnicima izravnih dodjela u okviru Prioritetne osi 5, utvrđeno je da su učinci intervencija prepoznati od strane ciljne skupine.

Isto potvrđuje i analiza dionika, kojom je utvrđeno da je od 15 ključnih dionika 53,33 % ključnih dionika imalo visok utjecaj na proces programiranja i razvoj intervencija, prije svega u 14 strateških projekata odnosno 14 postupaka izravnih dodjela u okviru oba specifična cilja Prioritetne osi 5.

Nadalje, analizom postupka dodjele „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“ utvrđeno je da je prvotni ukupan raspoloživ iznos bespovratnih sredstava za dodjelu iznosio 34.200.000 HRK (4.500.000 EUR), dok je zbog velikog interesa ciljne skupine raspoloživi iznos povećan na 75.000.000 HRK (9.868.421 EUR), što čini povećanje alokacije za 119,30 %.

Jednako tako, važno je naglasiti da ispitanici upitnika kao odgovor na pitanje 35., ističu dodanu vrijednost svojih projekata odnosno dodatne pozitivne učinke koje će postići provedbom projekata, a koji nisu pokazatelji rezultata/pokazatelji neposrednih rezultata. Ispitanici smatraju da je najveća dodana vrijednost provedbe njihovih projekata, što je projektni tim nakon provedbe bogatiji za znanje i nove sposobnosti, dok je s najvišim postotkom sa 36 % kao pozitivan učinak nakon provedbe projekta istaknuto unaprjeđenje kvalitete rada.

Nadalje, ostvareni rezultati pojedinih provedenih operacija su u prethodne dvije godine u primjeni, budući da je stanovništvo RH u tom razdoblju bilo suočeno s katastrofama velikih razmjera (potresi, požari i pandemija). Riječ je o opremanju civilne zaštite, Hrvatske gorske službe spašavanja i vatrogasaca. S druge strane očekivane promjene nakon provedbe intervencija u obranu od poplava i jačanje i osposobljavanje kapaciteta sustava za upravljanje rizicima, jednako će potvrditi opravdanost financijske podrške u okviru Specifičnog cilja 5b1.

Sinteza nalaza i odgovor na pitanje za vrednovanje 6 - ODRŽIVOST

Učinci intervencija prepoznati su od strane ciljnih skupina, kako od korisnika koji smatraju potpore jako korisnima te planiraju aplicirati za dodatna sredstva iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (koja su na raspolaganju do 2026.) i postupaka dodjele u okviru financijske perspektive 2021. - 2027., tako i s druge strane od samih donosioca odluka koji smatraju da postoji potreba za puno većim financijskim okvirom u odnosu na ovo programsko razdoblje, a kako bi se ubrzale promjene i ojačao sustav u skladu s politikama i smjernicama RH i EU-a radi postizanja veće otpornosti na klimatske promjene.

3.8. Evaluacijsko pitanje 7

ODRŽIVOST

Pitanje 7. Jesu li očekivani/opaženi učinci po svakom specifičnom cilju održivi, jesu li u širem okruženju potrebne promjene koje će podržati učinke intervencija i učiniti ih održivima?

Korišteni alati i metode

Za potrebe vrednovanja održivosti financijske podrške u okviru Prioritetne osi 5, korišteni su alati za prikupljanje podataka: desk istraživanje sekundarnih podataka iz programskih dokumenata i baze podataka. Zatim proveden je upitnik s korisnicima u okviru otvorenog postupka dodjele bespovratnih sredstava „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“. Provedeno je 10 intervjua s 11 predstavnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole te izravnim korisnicima. Na kraju vrednovanja prije predaje prvog nacrta Završnog izvješća proveden je sastanak fokus skupine s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole radi prezentacije nalaza i validacije podataka.

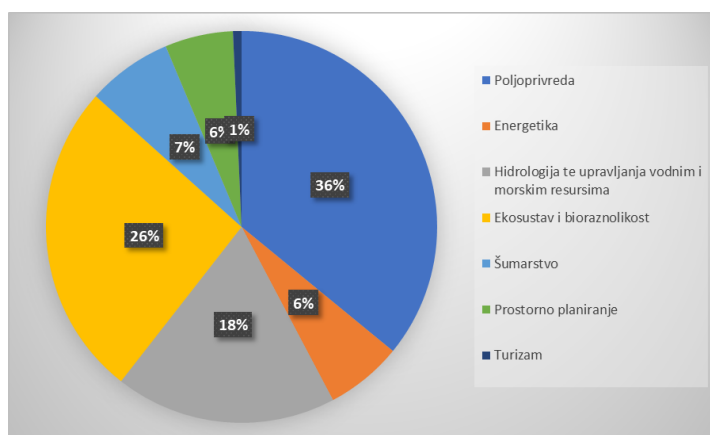
U početnoj fazi vrednovanja provedena je analiza intervencijske logike i mapiranje ciljeva i pokazatelja, analiza dionika te analiza primarnih podataka te statistička analiza primarnih i sekundarnih podataka dobivenih putem desk istraživanja i upitnika.

Analiza

Analizom sekundarnih podataka utvrđeno je da će otvoreni postupak „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“ u okviru Specifičnog cilja 5a1 rezultirati sa 142 prijedloga o mjerama za prilagodbu klimatskim promjenama u najranjivijim sektorima prema procjenama iz Sedmog nacionalnog izvješća i trećeg dvogodišnjeg izvješća

Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC). Riječ je o osam „resursnih“ sektora (hidrologija, upravljanje vodnim i morskim resursima; poljoprivreda; šumarstvo; ribarstvo; prirodni ekosustavi i bioraznolikost; energetika; turizam; zdravstvo) i dva „transverzalna“ sektora (prostorno planiranje i upravljanje obalnim područjem te upravljanje rizicima) u kojima je provedeno istraživanje te dana ocjena ranjivosti i očekivani utjecaji klimatskih promjena, a koji su korisnici bili dužni adresirati provedbom svojih projekata. Odabrani korisnici dodjele bespovratnih sredstava provedbom projekata obuhvatili su sedam ranjivih područja.

Grafikon 1344. Broj prijedloga mjera prema ranjivim sektorima

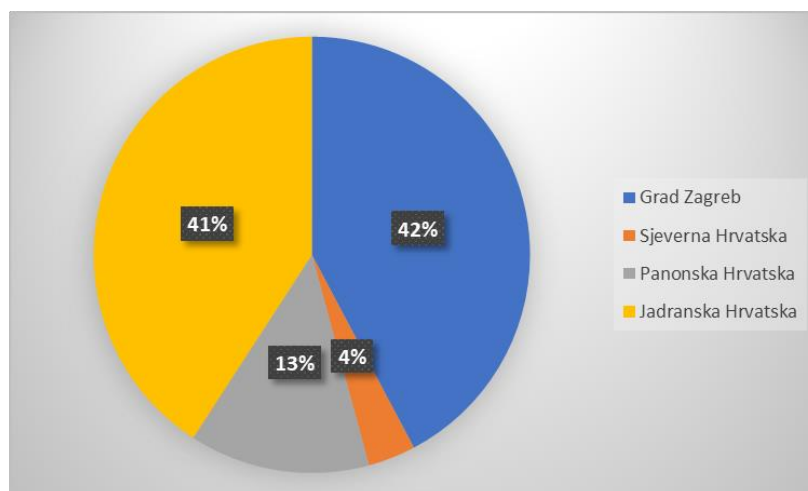

Riječ je o velikom broju prijedloga mjera za prilagodbu klimatskim promjenama u koje je usmjereno 69.022.334 HRK (9.081.866 EUR). Radi održivosti sustava i jednakog pristupa, potrebno je zadržati regionalnu rasprostranjenost financijske podrške kako u razvoj prijedloga mjera o prilagodbi klimatskih promjena, tako i pri financijskoj podršci za primjenu tih mjera.

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije: Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost; autor

Grafikon 1415. Broj prijedloga mjera prema NUTS II regijama

Primjena mjera je moguća uključivanjem kako javnog tako i privatnog sektora koji djeluje u ranjivim sektorima putem financiranja inovacija te primijenjenih znanstvenih i razvojnih istraživanja, pilot i demonstracijskih projekata.

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije: Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost; autor

Analizom intervencijske logike utvrđeno je da mjere usmjerene u edukaciju i podizanje svijesti stanovništva o klimatskim promjenama nisu provedene radi nedostataka sredstava, stoga je u budućem razdoblju potrebno radi održivosti učinaka usmjeriti ulaganja u edukaciju stanovništva. Financijskom podrškom mjerama na lokalnoj razini za infrastrukturna ulaganja i edukaciju stanovništva te civilnog društva, podigla bi se svijest stanovništva o prilagodbi klimatskim promjenama, dok bi se dodatno potaknuo razvoj specifičnih vještina i znanja, a time i smanjila fluktuacija radne snage koja daje podršku sustavu za upravljanje katastrofama u kriznim situacijama.

Ujedno, analizom dionika je utvrđeno nepostojanje uključenosti svih razina vlasti odnosno potrebno je jačati sustav prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanje rizicima jačim uključivanjem i financijskom podrškom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te privatnog sektora.

Jednako tako, rezultati analize dobivenih podataka tijekom intervjua i putem upitnika upućuju da je potrebno smanjiti utjecaj vanjskih faktora na promjene (pandemija koronavirusa) koje su utjecale na kašnjenja u provedbi pojedinih projektnih aktivnosti pružanjem pravovremenih i jasnih uputa o postupanju korisnicima.

Sinteza nalaza i odgovor na pitanje za vrednovanje 7 - ODRŽIVOST

U financijskom razdoblju 2021. – 2027. potrebno je radi održivosti učinaka, razvijene prijedloge mjera za prilagodbu klimatskim promjenama staviti u primjenu financijskom podrškom privatnom i javnom sektoru, a kako bi se u financijskom 2021. – 2027. razdoblju mogli povezati stvarni učinci i promjene financijske podrške prilagodbi i jačanju otpornosti ranjivih sektora u Republici Hrvatskoj. Naime, potrebno je usmjeriti intervencije u mjere na razini lokalne i regionalne samouprave te u privatni sektor koji djeluje u ranjivim sektorima putem financiranja inovacija te primijenjenih znanstvenih i razvojnih istraživanja, pilot i demonstracijskih projekata.

Dodatno, radi održivosti sustava upravljanja rizicima potrebno je ostvariti sinergiju djelovanja svih razina vlasti i civilnog društva te intervencije usmjeriti u infrastrukturu i opremanje te jačanje kapaciteta za preventivno djelovanje i otpornost klimatskim promjenama.

3.9. Studija slučaja – Zaštita od poplava grada Ogulina

U okviru predmetnog vrednovanja provedena je studija slučaja na izravnoj dodjeli Zaštita od poplava grada Ogulina u okviru Specifičnog cilja 5b1. Projekt studije slučaja odabran je u skladu s metodologijom usuglašenom s Ministarstvom regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i tematskom podskupinom za vrednovanje učinka Prioritetne osi 5. Detaljne informacije dane unutar studije slučaja prikazane su u nastavku.

Tablica 7. Studija slučaja - Zaštita od poplava grada Ogulin

Naziv poziva na dostavu projektnih prijedloga	Poziv na dostavu paketa dokumentacije za prijavu projekta „Zaštita od poplava grada Ogulina“					
Naziv prioriteta	Prioritetna os 5: Klimatske promjene i upravljanje rizicima					
Naziv investicijskog prioriteta	Investicijski prioritet br. 5b – „Poticanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama“					
Naziv specifičnog cilja	Specifični cilj 5b1: Jačanje sustava upravljanja katastrofama					
Broj projekta	KK.05.2.1.09.0001					
Naziv projekta	ZAŠTITA OD POPLAVA GRADA OGULINA					
Korisnik	Hrvatske vode, pravna osoba za upravljanje vodama					
Ukupna vrijednost projekta (EUR)	24.498.984 EUR					
EU financiranje (EUR)	20.824.137 EUR					
Hrvatske vode	3.674.848 EUR					
Razdoblje provedbe	01.01.2014. - 31.12.2023.					
Pokazatelji	Naziv	Polazišna vrijednost	Ciljna vrijednost	Doprinos	Rok za postizanje pokazatelja	Obrazloženje postignuća pokazatelja
	5b12: Područje podložno potencijalno o značajnim rizicima od poplava – km ²	4,41	3,52	0,89	2023.	Doprinos projekta za 5b12 je definiran kao prostorna površina kojoj će provedbom projekta biti smanjen rizik od poplavnog događaja povratnog razdoblja od 100 godina: 4,41 km ² poplavnih površina grada Ogulina u postojećem stanju – 3,52 km ² poplavnih

						površina grada Ogulina po provedbi projekta = smanjenje poplavnih površina od 0,89 km².
	CO20-N: Sprečavanje rizika i upravljanje rizikom: Broj stanovnika koji imaju korist od mjera zaštite od poplava	0	357	357	2023.	Doprinos projekta za CO20 je definiran kao smanjenje broja osoba ugroženih poplavnim događajem povratnog razdoblja od 100 godina (3.375 – 3.018 = 357). Provedbom Projekta cjelokupno stanovništvo gradskog naselja Ogulin imat će indirektnu korist od predviđenih mjera kroz smanjenje poplavnih šteta na stambenim i gospodarskim objektima te na samoj infrastrukturi unutar gradskog naselja. Projicirani broj stanovnika u 2023. godini za cjelokupno administrativno područje Grada Ogulina iznosi 13.338 stanovnika, dok je projekcija za gradsko naselje Ogulina (područje na kojem se očekuju indirektno

						koristi od Projektom provedenih mjera) 7.875 stanovnika. Također projekt predstavlja prvu fazu (neophodnu za provedbu) ukupnog projekta obrane od poplava grada Ogulina kojim će se postići zaštita gotovo svih stanovnika grada Ogulina.
	Kapacitet izgrađene retencije	0	6,27	6,27	2023.	Postignuće se odnosi na izgrađeni kapacitet retencijsko - zahvatne građevine, mjereno u milijunima m ³ retencijskog kapaciteta pri 100-godišnjem povratnom razdoblju. Postignuće se mjeriti provedbom Ugovora o radovima, odnosno temeljem ishodne Uporabne dozvole.
Neposredni rezultati	Smanjenje rizika od poplava grada Ogulina					
Sažetak projekta	Projekt je lociran u Republici Hrvatskoj, Karlovačka županija, administrativno područje grada Ogulina. Cilj projekta je smanjenje poplavnog rizika, odnosno poboljšanje sustava obrane od poplava grada Ogulina. U postojećem stanju grad Ogulin izložen je učestalim poplavnim događajima uslijed velikih voda rijeke Gornje Dobre. Ovim projektom će se povećati stupanj sigurnosti grada Ogulina od poplavnih događaja. Navedeno se planira provesti kroz: 1) Izgradnju retencijsko-zahvatne građevine Ogulin					

	2) Mjere čišćenja Đulinog ponora 3) Pripremu studijske i projektne dokumentacije za projekt "Zaštita od poplava grada Ogulina 2"					
Provedba projekta (status zaključno do 31.12.2021.)	Ugovorena vrijednost (ukupno prihvatljivi troškovi)	Postotak ugovoren osti ukupno prihvatljivi h troškova	Plaćeni iznos (ukupno prihvatljivih troškova)	Postotak plaćenosti ukupno prihvatljivih troškova	Planirani broj ugovora o nabavi	Ugovoreni broj ugovora o nabavi
	10.088.348 EUR	41,18	8.156.297 EUR	33,29	13	7
Financijski podaci	Potraživani iznos	Iznos uskraćen prema propisanoj nepravilnosti	Iznos odobren od PT2	EU	HV	
ZNS1	1.907.875 EUR	0 EUR	1.818.153 EUR	1.545.430 EUR	272.723 EUR	
ZNS2	113.348 EUR	0 EUR	30.165 EUR	25.640 EUR	4.525 EUR	
ZNS3	1.379.768 EUR	0 EUR	1.187.354 EUR	1.009.251 EUR	178.103 EUR	
ZNS4	506.329 EUR	0 EUR	428.081 EUR	363.869 EUR	64.212 EUR	
ZNS5	1.026.673 EUR	14.066 EUR	974.580 EUR	834.433 EUR	140.148 EUR	
ZNS6	648.727 EUR	0 EUR	648.727 EUR	551.418 EUR	97.309 EUR	
ZNS7	1.742.350 EUR	0 EUR	1.742.350 EUR	1.480.997 EUR	261.352 EUR	
ZNS8	1.190.639 EUR	0 EUR	1.190.641 EUR	1.012.045 EUR	178.596 EUR	
Ukupno	8.515.708 EUR	14.066 EUR	8.020.050 EUR	6.823.082 EUR	1.196.968 EUR	
Postotak realizacije	34,76		32,74	32,77	32,57	

Opravdanost izravne dodjele za provedbu ovog projekta očituje se u potrebama za poboljšanje sustava obrane od poplava na području Grada Ogulina, koji je bilježio kontinuirane poplavne događaje s raznim stupnjevima materijalnih šteta (posljednji događaj datira iz 2017. godine).

Dodatno, opravdanost financijske podrške obrani od poplava potvrđuje i usklađenost ciljeva i doprinos provedbe projekta ostvarenju ponajprije ciljeva Direktive o procjeni i upravljanju rizicima od poplava (2007/60/EZ) te Okvirne direktive o vodama (2000/60/EZ) koji su ugrađeni u Zakon o vodama (NN 66/19). Svrha Direktive (2007/60/EZ) o poplavama je uspostavljanje okvira za procjenu i upravljanje rizicima od poplava s ciljem smanjivanja štetnih posljedica poplava za sigurnost i zdravlje ljudi, okoliš, kulturnu baštinu i gospodarsku aktivnost u Europskoj Uniji (EU).

Provedba projekta doprinosi ostvarenju ciljeva propisanih Direktivom o procjeni i upravljanju rizicima od poplava smanjenjem rizika od štetnih posljedica povezanih s poplavama, osobito za zdravlje i život ljudi, okoliš, kulturnu baštinu, gospodarsku aktivnost i infrastrukturu. Ključni mehanizam provedbe ove Direktive je Plan upravljanja rizicima od poplava koji je stupio na snagu zajedno sa Planom upravljanja vodnim područjima, u srpnju 2016., s razdobljem provedbe 2016.-

2021. Analiza potreba (Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije, HV, 2015. god.) u vodnom gospodarstvu, izrađena je sukladno Direktivi o procjeni o upravljanu poplavnim rizicima, Zakonu o vodama (NN 66/19) i Strategiji upravljanja vodama (NN 91/08). Planom upravljanja rizicima od poplava definirane su strateške odrednice i identificirani su ciljevi koje je potrebno postići te mjere koje je potrebno provoditi kako bi se dostigli ciljevi sektora upravljanju rizicima od poplava u Republici Hrvatskoj. Dugoročno rješenje u sektoru upravljanja rizicima od poplava je smanjiti rizike od poplava na prihvatljivu razinu kroz provedbu odgovarajućih preventivnih građevinskih i negrađevinskih mjera.

Upravo projekt Zaštita od poplava grada Ogulina sadrži obje mjere. Izgradnjom retencije (građevinska mjera) i čišćenje Đulinog ponora (negrađevinska mjera) smanjit će se potencijalna godišnja prosječna šteta od poplave sa 102,7 milijuna kuna na 35,3 milijuna kuna. Ujedno, provedba ovog projekta doprinosi smanjenju rizika od poplava na prihvatljivu razinu kroz provedbu odgovarajućih preventivnih građevinskih mjera, a ujedno doprinosi povećanju funkcionalnosti sustava obrane od poplava. U sklopu ovog projekta rizik od poplava s povratnim razdobljem od 100 godina smanjit će se za 20%, uz napomenu da ovaj projekt predstavlja prvu fazu (kratkoročni investicijski program) sveobuhvatnog projekta obrane od poplava grada Ogulina, te uključuje i pripremu studijsko-projektne dokumentacije za projekt „Zaštita od poplava grada Ogulina 2“ koji predstavlja konačno rješenje sustava zaštite od poplava grada Ogulina.

Analizom predanih izvješća do *cut-off* datuma vrednovanja (31. prosinca 2021.) projekt je na više od 30% realizacije te je dosad odobreno 32,77% dodijeljenih bespovratnih sredstva iz EU-a. Prema nacrtu Godišnjeg izvješća provedbe Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“ i rezultatima provedenog intervjua s predstavnikom korisnika, za projekt Zaštita od poplava grada Ogulina s obzirom na kašnjenja u provedbi radi sporosti izrade projektno-tehničke dokumentacije, stalnih potreba za usklađenjem građevinskih projekata te sporosti u ishođenju dozvola za gradnju, procjenjuje se prolongiranje razdoblja provedbe projekta i nakon 2023. godine.

Stoga, postoji evidentna ugroza ostvarenja pokazatelja rezultata definiranih u okviru Specifičnog cilja 5a1.

4. Sažetak nalaza, zaključaka i preporuka

4.1. Generalni nalazi, zaključci i preporuke

Zaključci su doneseni na osnovi sinteze pitanja za vrednovanje predstavljenih u tekstu iznad. Odnose se na glavne nalaze do kojih je došlo odgovaranjem na Pitanja za vrednovanje podijeljenih u pet osnovnih kriterija: relevantnost, djelotvornost, učinkovitost, učinak i održivost.

Relevantnost

Proces programiranja Prioritetne osi 5 rezultirao je dobro konstruiranom intervencijskom logikom s jasnim poveznicama između ciljeva, investicijskih prioriteta i pokazatelja utemeljenih na ispunjenju okvira postavljenih inicijativom Učinkovitost Resursa strategije Europa 2020, strateškim dokumentima i prijedlozima Europske komisije te nacionalnim strategijama i izvješćima o klimatskim promjenama. Ciljevi Prioritetne osi 5 prikladno su obuhvaćeni Pozivima koji doprinose ostvarivanju pokazatelja.

Jednako tako, dokaz dobro postavljenoj intervencijskoj logici je i velik odaziv prijavitelja na otvoreni postupak dodjele u okviru Specifičnog cilja 5a1 *Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama*.

Ujedno, nakon provedenih intervjua s izravnim korisnicima bespovratnih sredstava u okviru Specifičnog cilja 5b1 *Jačanje sustava upravljanja katastrofama*, može se zaključiti da su izravna ulaganja u jačanje sustava upravljanja katastrofama itekako opravdana, posebice ulaganje u modernizaciju radiokomunikacijske opreme sustava civilne zaštite (koja je osigurala bržu reakciju i odgovore svih službi na pojavu rizika uzrokovanih pojavom pandemije i požara diljem RH u ljetnim mjesecima).

Međutim, analiza je pokazala kako je preostalo još intervencija, prvenstveno usmjerenih na edukacije stanovništva, koje ne utječu na programske pokazatelje. Intervencije bi značajno doprinijele općim ciljevima Specifičnog cilja 5a1 no neće biti izvršene radi nedostatka financijskih sredstava.

Djelotvornost

Analiza pokazuje kako postoji velika vjerojatnost da će većina pokazatelja neposrednih rezultata ostvariti ciljne vrijednosti do kraja 2023. godine.

Pokazatelji koji su izloženi riziku ostvarenja ciljnih vrijednosti su oba pokazatelja iz Specifičnog cilja 5a1 (5a11-R¹⁷ i 5a12-N¹⁸) jer izravno ovise o provedbi izravne dodjele (projektu METMONIC) te pokazatelji rezultata 5b11-R¹⁹ i 5b12-R²⁰ u okviru Specifičnog cilja 5b1. Međutim, temeljem informacija dobivenih provedbom intervjua s izravnim korisnicima, još uvijek je moguće da će ti

¹⁷ 5a11R: Teritorij na kojem se provodi stalno praćenje i procjena učinaka klimatskih promjena

¹⁸ 5a12-N: Broj potpuno automatiziranih površinskih (kopnenih i pomorskih) i visinskih meteoroloških postaja

¹⁹ 5b11-R: Sposobnost reakcije u kriznim situacijama

²⁰ 5b12-R: Područje podložno potencijalno značajnim rizicima od poplava

pokazatelji ostvariti svoje ciljeve nakon što se završe projekti koji im doprinose. Pokazatelji su definirani kao izravna posljedica operacija Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ te će promjena u vrijednosti pokazatelja biti vidljiva provedbom predmetnih operacija.

Najveći rizici koji su utjecali na trenutna ostvarenja u vezi s postavljanjem mjernih postaja u okviru projekta METMONIC su neriješeni imovinskopravni odnosi, ponavljanje postupaka javnih nabava radi povećanja cijena i prekida dobavnih lanaca uzrokovanih zatvaranjem gospodarskih aktivnosti uslijed pojave pandemije i nedostatak radne snage. Ujedno, pandemija i zatvaranja (eng. *lockdown*) utjecali su i na sporija ostvarenja vrijednosti pokazatelja, kako u prethodno navedenom projektu, tako i u drugim izravnim dodjelama, što su potvrdili i korisnici bespovratnih sredstva dodijeljenih u okviru otvorenog postupka Specifičnog cilja 5a1 putem upitnika i tijekom intervjuja.

Naime, od 13 izravnih dodjela samo su dvije uspješno završene, dok je za tri izravne dodjele u vezi s obranom od poplava vrlo vjerojatno da će se njihova provedba produljiti i nakon 2023. godine. Ostali projekti su još uvijek u fazi provedbe s očekivanim završecima sukladno rokovima iz ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

Stoga, temeljem analiza podataka u razdoblju provedbe ovog vrednovanja uz dobivene informacije putem upitnika i intervjuja s korisnicima bespovratnih sredstva, kao i s predstavnicima tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5, može se zaključiti da će se ciljne vrijednosti pokazatelja do 2023. ostvariti. Iznimno, potencijalni rizik neostvarenja pokazatelja neposrednih rezultata 5a12-N i dalje postoji, oko 8 % odstupanja u odnosu na plan radi dugotrajnih postupaka rješavanja imovinskopravnih poslova. Isto ne utječe na ostvarenje pokazatelja Specifičnog cilja 5a1, da se na cijelom području RH postave mjerne postaje i osiguraju redovita mjerenja u cilju poboljšanja praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama.

Promatrajući rezultate analiza, preporučuje se da se u sljedećem razdoblju pažljivo odrede ciljne vrijednosti pokazatelja, uzimajući u obzir vanjske faktore koji su utjecali na kašnjenja u provedbi operacija.

Učinak

Promatrajući ključne faktore koji su utjecali na do sada ostvarene učinke i promjene na razini specifičnih ciljeva, kao primarni razlozi sporijem ostvarenju rezultata i učinaka ili značajnom kašnjenju u ostvarenju su svakako pojava pandemije koronavirusa i otežano rješavanje imovinskopravnih poslova.

Najčešći rizici očituju se u značajnom povećanju cijena građevinskog materijala, prijevoza i energenata, ponavljanju postupaka javne nabave i prekidu dobavnih lanaca tijekom pandemije, što je svakako utjecalo na ostvarenja vrijednosti pokazatelja.

Najznačajniji rizici u oba specifična cilja vezana su za provedbu izravnih dodjela, posebice projekta METMONIC. U slučaju da se projekt ne završi, cijela Prioritetna os 5 bi doživjela značajni podbačaj, a ujedno se ne bi ispunili prioriteta izgradnje kapaciteta za praćenje klimatskih promjena iz Operativnog programa. Jednako tako, već sada su navedeni rizici utjecali na tijek provedbe i značajna kašnjenja u projektima *Zaštita od poplava grada Ogulina* i *VEPAR te Sustav zaštite od*

poplava Karlovačko-sisačkog područja, kod kojih se očekuje da će se provedba produljiti nakon završetka programskog razdoblja. Stoga je potrebno pri programiranju voditi računa da ostvarenje pokazatelja na razini specifičnog cilja ne ovisi samo o jednom pozivu, a ako je tako, onda je potrebno povesti računa o tome da taj projekt na kojeg se oslanja u ostvarenju pokazatelja bude u visokoj fazi pripremljenosti (ishođene sve potrebne dozvole kako bi se na vrijeme započelo s provedbom i time smanjio rizik od neostvarenja provedbe operacije do kraja programskog razdoblja).

Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole nadležna za provedbu Prioritetne osi 5 (Posredničko tijelo razine 1, Posredničko tijelo razine 2 i Upravljačko tijelo) adresirala su pravovremeno rizike i pokrenuli sastanke s korisnicima na mjesečnoj razini kako bi pratili dinamiku provedbe, te dodatno ažurirali vremenski okvir provedbe pojedinih projektnih aktivnosti tijekom pandemije prema specifičnostima svakog pojedinog projekta.

Temeljem rezultata proizašlih provedbom intervjua i upitnika, Specifični cilj 5a1 bi mogao doseći zadane ciljeve do 2023. godine, dok postoji potencijalni rizik za ostvarenje pokazatelja u okviru Specifičnog cilja 5b1 s obzirom na to da se za tri izravne dodjele u dogovoru s Europskom komisijom planira podjela inicijalnih projekata u dvije faze, kako bi se projekti mogli financirati u financijskom razdoblju 2021. – 2027. Dodatno, potrebno je istaknuti da rezultati upućuju na to da je bilo velikih promjena, poput fluktuacije osoblja na projektima, kako kod samih korisnika, tako i kod tijela u Sustavu upravljanja i kontrole, što dodatno otežava provedbu projekata i utječe na ostvarenje očekivanih učinaka.

Budući da je još uvijek velik broj projekata u provedbi, u ovom trenutku se ne može objektivno odrediti ostvarenje opsežnih učinaka te zaključiti je su li oni rezultat intervencija ili drugih faktora.

Učinkovitost

Budući da je još uvijek velik broj projekata u provedbi, u ovom trenutku se ne može objektivno odrediti ostvarenje opsežnih učinaka, a time ni u kojoj mjeri su troškovi opravdani u odnosu na ostvarene učinke u cjelini.

Međutim, prema ostvarenim učincima u promatranom razdoblju te očekivanim učincima koje će odabrane operacije u okviru Prioritetne osi 5 nakon provedbe ostvariti, može se zaključiti da će troškovi biti opravdani i s aspekta prihvatljivosti i namjene ulaganja koji uzevši u obzir dobro postavljenu intervencijsku logiku, potvrđuju dobro odrađen proces programiranja i adresiranja potreba sukladno javnim politikama i strateškim dokumentima RH.

Održivost

Unatoč velikom broju projekata u provedbi, a koji su dobili potporu iz Prioritetne osi 5, predviđa se da će projekti većinom imati dugoročiji pozitivan učinak na ublažavanje utjecaja klimatskih promjena i bolje nošenje s rizicima od katastrofa. Korisnici smatraju potpore jako korisnima te planiraju aplicirati za dodatna sredstva iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (koja su na raspolaganju do 2026.) i postupaka dodjele koji će se provoditi u financijskoj perspektivi 2021. – 2027.

Promatrajući sustav dodjele bespovratnih sredstva i provedbe Prioritetne osi 5, ključno je za istaknuti da se sustav kontinuirano unaprjeđivao te su preporuke i mišljenja prethodnih vrednovanja uzete u obzir kod raspisivanja postupaka dodjele. Međutim, prema podacima iz baze podataka primjećuje se da su prve izravne dodjele potpisane s korisnicima u listopadu 2017. (što je tri godine nakon početka programskog razdoblja), dok je izravna dodjela za koju je već sada poznato da neće biti izvršena u planiranom opsegu (*Zaštita od poplava grada Ogulina*) potpisana tek krajem studenoga 2019. godine.

U cilju održivosti sustava i ostvarenja rezultata i učinaka, kad je riječ o korisnicima koji su javna tijela na razini države, preporučuje se da se postupci izravne dodjele pokrenu početkom programskog razdoblja kako bi se osigurao vremenski okvir za eventualne prenamjene i produljenja roka provedbe te smanjili rizici vanjskih čimbenika koji su izravno povezani sa stanjem gospodarstva RH (pa tako i EU) s obzirom na globalnu krizu uzrokovanu pandemijom i ratom u Ukrajini, te s tržištem i kapacitetima građevinskog sektora, ujedno uzimajući u obzir saniranje šteta nakon potresa u Zagrebu i Petrinji.

Jednako tako, potrebno je voditi računa pri odabiru budućih operacija i procjeni kapaciteta samih korisnika i otpornosti na vanjske utjecaje, uzevši u obzir izazove i vanjske faktore koji su u razdoblju 2014. – 2020. najviše utjecali na provedbu operacija, a riječ je o pandemiji i sličnim rizicima globalnih razmjera.

Rezultati intervjua i upitnika upućuju na to da je potrebno smanjiti opseg procedura u Sustavu upravljanja i kontrole u cjelini, ublažiti kriterije uzorkovanja postupaka nabava za ex-post provjeru i smanjenje broja provjera na licu mjesta. Dodatno, potrebne su kontinuirane edukacije korisnika, ali i tijela u Sustavu upravljanja i kontrole o korištenju i primjeni novina, kao što je primjerice primjena pojednostavljenih mogućnosti financiranja u okviru projekata.

4.2. Pregled nalaza, zaključaka i preporuka

U nastavku se nalazi pregled zaključaka i preporuka.

Tablica 8. Pregled zaključaka i preporuka

Zaključci	Preporuke
Održivost ostvarenja učinka	
Na razini cijele Prioritetne osi 5 utvrđeno je da je s financijske strane bilo potrebno postaviti značajno veći financijski okvir kako bi se zadovoljile sve potrebe za intervencijama. Naime, područje klimatskih promjena je posljednjih nekoliko godina u velikom fokusu javnosti i politika EU-a što pozitivno utječe na proces donošenja javnih politika, no sam fokus javnosti nije dovoljan za pokretanje i ubrzanje promjena te u tom dijelu postoji veliki prostor za unapređenje.	Zadržati sadašnji pristup intervencijske logike i osigurati značajniji financijski okvir za prilagodbu klimatskim promjenama i jačanju sustava za upravljanje rizicima od katastrofa uzevši u obzir aktualnu energetska i gospodarsku krizu uzrokovanu pandemijom i ratom u Ukrajini.
Vrednovanjem je utvrđeno korištenje participativnog pristupa pri razvoju intervencija kako donosioca odluka, tako i potencijalnih korisnika što je garancija izravnog odgovora na potrebe prilagodbi klimatskim promjenama i jačanja sustava za upravljanje katastrofama ostvarenjem zadanih ciljeva i pokazatelja.	U planiranju programa financiranja, razvoju politika i mjera intervencija, potrebno je zadržati participativni pristup i uključenost ministarstva nadležnog za politike klime, međuresornih koordinacijskih tijela i predstavnika izvan javnog sektora.
U programskom razdoblju 2021. – 2027. potrebno je više pozornosti obratiti na dizajn pokazatelja u okviru samih postupaka dodjele, ali i na definiranje samih pokazatelja prioritetne osi, jer je mapiranjem pokazatelja utvrđeno da pokazatelji Prioritetne osi 5 nisu zadovoljavajuće definirani i nisu primjenjivi na 10 postupaka dodjele, dok cjelokupno ostvarenje prioritetne osi ovisi o rezultatima provedbe 5 izravnih dodjela, koji čine 46,74% ukupne alokacije Prioritetne osi 5.	Potrebno je pronaći prikladan omjer u kojem su zastupljeniji pokazatelji definirani na razini specifičnih ciljeva, u odnosu na pokazatelje samih postupaka dodjele, kako bi se umanjio rizik neostvarenja učinka na razini cijele prioritetne osi.
Prema podacima iz baze podataka primjećuje se da su prve izravne dodjele potpisane s korisnicima u listopadu 2017. (što je tri godine nakon početka programskog razdoblja), dok su izravne dodjele za koje je već sada poznato da neće biti izvršene u planiranom opsegu (<i>Zaštita od poplava grada Ogulina i VEPAR</i>) potpisane tek krajem studenoga 2019. godine.	Dati prvenstvo izravnim dodjelama, posebice kad o njihovom ostvarenju učinka i rezultata ovisi ostvarenje cijele prioritetne osi, ali uzimajući u obzir zrelost, spremnost i održivost projekta. Kako bi se pritom spriječili rizici u provedbi operacija (nemogućnost provedbe projekata u zadanim rokovima), predlaže se izrada indikativne liste

Jednako tako, izravna dodjela projektu I faza Karlovačko područje, realizirana tek u veljači 2022.	potencijalnih izravnih dodjela odnosno potencijalnih strateških projekata te provedba prethodne evaluacije zrelosti, spremnosti i održivosti potencijalnih projekata od strane PT1 (u kojoj je fazi moguće potvrditi dostatnost financijskih i provedbenih kapaciteta potencijalnih korisnika izravnih dodjela).
Analizama je utvrđena potreba za podrškom u vidu poboljšanja mjera za infrastrukturna ulaganja i edukaciju stanovništva te civilnog stanovništva na lokalnoj razini	Usmjeriti financijsku podršku mjerama na lokalnoj razini za infrastrukturna ulaganja, koja bi trebala biti popraćena i nadopunjena edukativnim aktivnostima stanovništva te civilnog društva za prilagodbu klimatskim promjenama. Primjerice, ulaganja u suvremeno osposobljavanje žurnih službi nadogradnjom ili izgradnjom vježbališta, spremišta, vatrogasnih domova, centara te opremanje i ulaganje u digitalizaciju sustava za upravljanje katastrofama, uz edukacije i treninge radi podizanje svijesti stanovništva i razvoja specifičnih vještina i znanja operativnih službi odnosno ulaganja sukladno identificiranim potrebama definiranim u Strategiji upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine.
U razdoblju 2021. – 2027. potrebno je radi održivosti učinaka razvijene prijedloge mjera za prilagodbu klimatskim promjenama u okviru postupka dodjele KK.05.1.1.02 Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama, staviti u primjenu pružanjem financijske podrške privatnom sektoru, a kako bi se u razdoblju 2021. – 2027. mogli povezati stvarni učinci i promjene u danoj financijskoj podršci prilagodbi i jačanju otpornosti ranjivih sektora u Republici Hrvatskoj.	Uključiti privatni sektor u prilagodbu klimatskim promjenama putem financiranja inovacija te primijenjenih znanstvenih i razvojnih istraživanja, pilot i demonstracijskih projekata. Dodatno, predlaže se napraviti ograničeni postupak dodjele bespovratnih sredstava s unaprijed poznatima korisnicima za daljnji razvoj mjera za prilagodbu klimatskim promjenama koje su rezultat projekata financiranih u okviru postupka dodjele KK.05.1.1.02. Na taj način bi se 142 potencijalnih prijedloga mjera koje će rezultirati trenutnom provedbom projekata u okviru postupka dodjele KK.05.1.1.02, stavilo u primjenu.
Mjere u okviru Specifičnog cilja 5a1, koje su usmjerene na edukaciju i podizanje svijesti stanovništva o klimatskim promjenama, nisu provedene u okviru Prioritetne osi radi nedostataka sredstava. Radi jačanja sustava	Usmjeriti ulaganja u edukaciju i podizanje svijesti stanovništva o klimatskim promjenama od najranije dobi kroz sustav predškolskog i osnovnog obrazovanja do visokog obrazovanja, uz podršku provedbi

prevencije od katastrofa, ali i osviještenosti građana o klimatskim promjenama, potrebno je u razdoblju 2021. – 2027. usmjeriti ulaganja u edukaciju i podizanje svijesti stanovništva o klimatskim promjenama.

dodatnih aktivnosti organizacija civilnog društva i znanstvenih organizacija. Predlaže se postupak dodjele za JLP(R)S u partnerstvu s civilnim društvom i ustanovama predškolskog i školskog i visokog obrazovanja za provedbu različitih edukativnih aktivnosti i obuka građana kako bi se ojačao sustav prevencije od katastrofa i podigla svijest o klimatskim promjenama.

Održivost Sustava upravljanja i kontrole provedbe Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“

Vrednovanjem je utvrđeno da se najveći izazovi u fazi pripreme projekata odnose na pripremu opsežne i zahtjevne dokumentacije, dok u fazi provedbe korisnici izazove povezuju s predugim vremenskim razdobljem do nadoknade potraživanog iznosa prihvatljivih troškova i nejasnim uputama za izvještavanje. Jednako tako, stupanjem na snagu Uredbe o EU taksonomiji uvode se značajne promjene u postupak dodjele bespovratnih sredstava i provedbu operacija što izravno utječe na složenost kriterija dodjele, ali i kontrole provedbe operacija.

Budući da u programskom razdoblju 2021. – 2027. postoje dodatne obveze za uvođenje novih kriterija dodjele i kontrole provedbe (DNSH načela i tehničkih smjernica za potvrđivanje klimatskih prilagodbi kod infrastrukturnih projekata), predlaže se da se na razini Sustava maksimalno pojednostavi, ubrza i smanji postojeći opseg procedura (Zahtjevi za nadoknadom sredstava, Priručnici o postupanju te pripadajući prilozi, kontrolne liste i dr.), a kako novine ne bih dodatno usporile cjelokupan sustav dodjele bespovratnih sredstava, kao i provedbe projekata. Predlaže se smanjenje uzorkovanja ex-post nabava i kontrola na licu mjesta što bi uz dodatno skraćivanje rokova za obradu i prihvaćanje malih i velikih izmjena ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, značajno ubrzalo procese provedbe. Nadalje, predlaže se:

- Određivanje uvjeta poziva koji su jasni, određeni, nužni, kvantificirani i vezani na pozitivne propise. Predlaže se izbjegavati kriterije i uvjete koji su nepotrebni ili nisu određeni pozitivnim propisima, time arbitrarni i koji unose pravnu nesigurnost.
- Određivanje kriterija odabira koji nisu diskriminirajući, koji su vezani uz poziv, koji su kvantificirani i koji određuju vrijednost za novac. Kriteriji ne smiju dozvoliti subjektivnost ocjenjivačima
- Planove objave poziva objaviti s projekcijama do kraja programskog razdoblja kako bi se osiguralo što

kvalitetnije planiranje projekata na svim razinama

- Osigurati pouzdanost rokova ocjene projekata kako bi se izbjegla kašnjenja, pogreške u planiranju i nerazmjerno veći troškovi provedbe
- Urediti ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava koji osiguravaju transparentnost vezano uz odredbe izvršenja (poglavito vezano uz manje i veće izmjene ugovora te dozvoljene i nedozvoljene izmjene) te striktno pridržavanje odredbi i rokova unutar ugovora (za odobrenje izvještaja i izmjena unutar projekata)
- Osigurati model isplate 75% ZNS-a u najkraćem roku jer iskustvo pokazuje kako financijske korekcije ne prelaze navedenu razinu te ne postoji opravdan razlog zadržavanja cjelokupnih iznosa zbog manjih administrativnih nedostataka
- Osigurati kontrole u provedbi koje ne predstavljaju neopravdane administrativne, vremenske i financijske obveze za korisnike (izbjeći dodatna i neopravdana izvještavanja, nepotrebno velik broj provjera na licu mjesta, dostavljanje dvostruke dokumentacije i sl.)
- U kontroli javne nabave, predlaže se slijediti pozitivne propise i prakse nadležnih tijela (MGOR, DKOM), a izbjegavati subjektivne ocjene ispravnosti postupaka (u praksi pregleda predlaže se kopirati praksu DKOM)

Utvrđena je potreba za kontinuiranim osnovnim i naprednim edukacijama izravnih korisnika, posebice ako je riječ o tijelima javne vlasti koji su izravni korisnici (nadležna ministarstva i agencije), ali i tijela u Sustavu upravljanja i kontrole, o korištenju i primjeni novina, kao što je primjerice primjena pojednostavljenih mogućnosti financiranja u okviru projekata, primjena DNSH načela te

Zadržati sustav obveznog usavršavanja i osposobljavanja osoblja tijela u Sustavu kao bi se brže prilagodili novinama u provedbi te ulagati i nagrađivati osoblje kako bi se umanjila fluktuacija ljudi i time osigurao nesmetani tijek procesa provedbe postupaka dodjele i kontrole provedbe samih operacija. Dodatno, usmjeriti edukacije i podizanje svijesti djelatnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole, a kako bi se poboljšali kriteriji

tehničkih smjernica za obvezu klimatskog potvrđivanja i druge novine.

odabira projekata i kako bi se učinkovito implementiralo klimatsko potvrđivanje s naglaskom na prilagodbu na klimatske promjene u odnosu na obaveznu primjenu DNSH načela i obvezu klimatskog potvrđivanja za sve infrastrukturne projekte. Dodatno informirati korisnike te uvesti kontinuirane treninge i radionice u vezi s upravljanjem rizicima na projektu i održivosti projekata i njegovih rezultata. Dodatno predlaže se formiranje jedinice u okviru državne/javne uprave koja bi pružala administrativnu podršku javnim korisnicima izravnih dodjela u vlasništvu države ili JLP(R)S u provedbi projekata, a kako bi se premostio jaz od početka provedbe projekta do ugovaranja vanjske podrške i ostalih postupaka nabava. Naime, regionalne agencije još uvijek ne raspolažu dovoljnim kapacitetima da pokrivaju projekte svih javnih tijela u vlasništvu države i jedinica lokalne i regionalne samouprave sa područja u kojem djeluju.

5. Prilozi

5.1. Popis literature

U nastavku pregled zakonodavnog i strateškog okvira Europske unije i Republike Hrvatske kao podloga za izradu i raspis javnih poziva za dodjelu bespovratnih sredstava u okviru Prioritetne osi 5 *Klimatske promjene i upravljanje rizicima* te izvješća i ostale dokumentacije koja je korištena za potrebe vrednovanja:

Tablica 9. Pregled relevantnih propisa Europske unije i Republike Hrvatske

1.	Uredba (EU) 2018/1999 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime
2.	Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/2019)
3.	Priručnik za izradu akcijskih planova za prilagodbu klimatskim promjenama u nacionalnim parkovima i parkovima prirode Republike Hrvatske
4.	Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan Republike Hrvatske do 2030. Ispravak Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 294, 21. 11. 2018.)
5.	Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30. 7. 2018, u nastavku teksta: Financijska uredba)
6.	Uredba (EU) 2017/2305 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1303/2013 u pogledu promjena koje se odnose na sredstva za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju te sredstva za cilj »Ulaganje za rast i radna mjesta« i cilj »Europska teritorijalna suradnja« (SL L 335, 15.12.2017.)
7.	Odluka o obvezi provedbe prethodne (ex-ante) kontrole javnih nabava u okviru projekata koji se namjeravaju sufinancirati i sufinanciraju iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014. - 2020.(NN 87/2018)
8.	Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.
9.	Plan vrednovanja Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.
10.	Uredba (EU) 2017/1199 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1303/2013 u pogledu posebnih mjera za pružanje dodatne potpore državama članicama pogođenima prirodnim katastrofama (SL L 176, 7. 7. 2017.)
11.	Uredba (EU) 2017/825 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o uspostavi Programa potpore strukturnim reformama za razdoblje od 2017. do 2020. i o izmjeni uredbi (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 1305/2013 (SL L 129, 19. 5. 2017.)
12.	Pravilnik o prihvatljivosti izdataka (NN 115/18)
13.	Europski zakon o klimi
14.	Zakon o potvrđivanju Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja (NN,MU 8/12)
15.	Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
16.	Strategija upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem
17.	Program poticanja istraživačkih i razvojnih aktivnosti u području klimatskih promjena za razdoblje od 2015. do 2016. godine
18.	Uredba (EU) 2015/1839 Europskog parlamenta i vijeća od 14. listopada 2015. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1303/2013 s obzirom na posebne mjere za Grčku (SL L 270, 15. 10. 2015.)
19.	Ispravak Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 200, 26. 7. 2016.)
20.	

- Provedbena uredba komisije (EU) 2015/207 od 20. siječnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu modela za izvješće o napretku, dostavljanje informacija o velikom projektu, zajednički akcijski plan, izvješće o provedbi za cilj „Ulaganje za rast i radna mjesta“, izjavu o upravljanju, revizijsku strategiju, revizorsko mišljenje i godišnje izvješće o kontroli, kao i metodologije za provođenje analize troškova i koristi te u skladu s Uredbom (EU) br. 1299/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu modela za izvješća o provedbi za cilj „Europska teritorijalna suradnja”
21. Smjernice o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014.–2020.
  22. Strategija niskouglijnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine
  23. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije
  24. Strategija pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2020. godine
  25. Strategija poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014. - 2020. godine.
  26. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu
  27. Okvirna Konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (NN-MU 2/96)
  28. Pariški sporazum o klimatskim promjenama (eng. Paris Agreement, također dio UNFCCC-a)
  29. Agenda 2030 UN-a
  30. Europski zeleni plan
  31. Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije (pročišćene verzije, 2016/C 202/01, od 7. lipnja 2016. godine)
  32. Uredba (EU) br. 1300/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. godine o Kohezijskom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1084/2006 (Uredba o KF-u)
  33. Uredba (EU) br. 1301/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. godine o Europskom fondu za regionalni razvoj i o posebnim odredbama o cilju „Ulaganje za rast i radna mjesta“ te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1080/2006 (Uredba o EFRR-u)
  34. Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. godine o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 od 11. srpnja 2006. godine (SL L 347, 20.12.2013.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1303/2013)
  35. Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. godine o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 651/2014)
  36. Uredba o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole korištenja Europskog socijalnog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, u vezi s ciljem "Ulaganje za rast i radna mjesta" ((107/2014, 23/15, 129/15, 15/17, 18/17 – ispravak, 46/21, 49/21 - ispravak)
  37. Uredba (EU) 2016/2135 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2016. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1303/2013 u pogledu određenih odredaba koje se odnose na financijsko upravljanje za određene države članice koje su u poteškoćama ili kojima prijete ozbiljne poteškoće u odnosu na njihovu financijsku stabilnost (SL L 338, 13. 12. 2016.)
  38. Uredba o Europskom fondu za regionalni razvoj podrazumijeva Uredbu (EU) br. 1301/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom fondu za regionalni razvoj i o posebnim odredbama o cilju »Ulaganje za rast i radna mjesta« te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1080/2006 (SL L 347, 20. 12. 2013.) i Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30. 7. 2018.)
  39. Zakon o državnim potporama (NN 47/14; 69/17)
  40. Ugovor o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji (NN Međunarodni ugovori 2/12, 5/13, 9/13)
  41. Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17)
  42. Zakon o zaštiti zraka (NN 130/11, 47/14, 61/17, 118/2018)
  43. Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09)
  44. Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju od 2014.-2020. (NN 92/14)
  45. Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (Tekst značajan za EGP)
  46. Strategija Europa 2020
  47. EU Strategija prilagodbe klimatskim promjenama, COM (2013)
  - 48.

49. Obavijest Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, COM (2016) 2946
50. Okvir Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, COM (2014) 198/0112
51. Odluka 1386/2013/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2020. „Živjeti dobro unutar granica našeg planeta“
52. Uredba o kakvoći biogoriva (NN 141/05, 33/11)
53. Uredba o praćenju emisija stakleničkih plinova, politike i mjera za njihovo smanjenje u Republici Hrvatskoj (NN 5/17)
54. Uredba o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i fluoriranim stakleničkim plinovima (NN 90/14)
55. Uredba o emisijskim kvotama za određene onečišćujuće tvari u zraku u Republici Hrvatskoj (NN 108/13, 19/17)
56. Uredba o provedbi fleksibilnih mehanizama Kyotskog protokola (NN 142/08)
57. Uredba o dražbi emisijskih jedinica stakleničkih plinova (NN 19/13)
58. Uredba o načinu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (NN 69/12 i 154/14)
59. Uredba o kvaliteti tekućih naftnih goriva (NN 113/13, 76/14 i 56/15)
60. Plan raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj (NN 76/09)
61. Pravilnik o praćenju emisija stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj (NN 134/12)
62. Pravilnik o načinu besplatne dodjele emisijskih jedinica postrojenjima (NN 43/12)
63. Uredba o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (NN 117/12 i 90/14)
64. Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12)
65. Program postupnog smanjivanja emisija za određene onečišćene tvari u Republici Hrvatskoj za razdoblje do kraja 2010., s projekcijama emisija za razdoblje od 2010. do 2020. (NN 152/09) - Prilog Programu
66. Odluka o prihvaćanju Plana smanjivanja emisija sumporovog dioksida, dušikovih oksida i krutih čestica kod velikih uređaja za loženje i plinskih turbina na području Republike Hrvatske (NN 151/08)
67. Odluka o donošenju Plana zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. (NN 139/13)
68. Odluka o prihvaćanju Petog nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (NN 24/10)
69. Odluka o donošenju Šestog nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (NN 18/14)
70. Odluka o osnivanju Povjerenstva za međusektorsku koordinaciju za nacionalni sustav za praćenje emisija stakleničkih plinova (NN 06/14)
71. Odluka o donošenju Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. (NN 140/14)
72. Zakon o potvrđivanju Okvirne Konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (NN Međunarodni ugovori 02/96)
73. Zakon o potvrđivanju Kyotskog protokola uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime (NN Međunarodni ugovori 05/07)
74. IPCC -1. – Doprinos 1. radne skupine Četvrtom izvješću o procjeni Međuvladinog tijela za klimatske promjene
IPCC - 2. – Doprinos 2. radne skupine Četvrtom izvješću o procjeni Međuvladinog tijela za klimatske promjene
IPCC – 3. Doprinos 3. radne skupine Četvrtom izvješću o procjeni Međuvladinog tijela za klimatske promjene
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islanda, s druge strane, o sudjelovanju Islanda u zajedničkom ispunjavanju obveza Europske unije, njezinih država članica i Islanda u drugom obvezujućem razdoblju Kyotskog protokola uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime (NN-MU 5/15)
75. Izmjene iz Dohe Kyotskog protokola uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime
76. Zakon o potvrđivanju Izmjene iz Dohe Kyotskog protokola (NN-MU 6/15)
77. Odluka Vijeća (EU) 2015/146 od 26. siječnja 2015. o potpisivanju, u ime Europske unije, Sporazuma između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islanda, s druge strane, o sudjelovanju Islanda u zajedničkom ispunjavanju obveza Europske unije, njezinih država članica i Islanda u drugom obvezujućem razdoblju Kyotskog protokola uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime
78. Zakon o potvrđivanju Pariškog sporazuma (NN-MU 3/17)
79. Kyotski protokol uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime (NN-MU 5/07)
- 80.

5.2. Popis postupaka dodjele na kojim je provedena analiza

RB	Kod postupka	Naziv postupka dodjele
Specifični cilj 5a1 Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama		
1.	KK.05.1.1.01	Projekt modernizacije meteorološke motriteljske mreže u RH - METMONIC
2.	KK.05.1.1.02	Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama
Specifični cilj 5b1 Jačanje sustava upravljanja katastrofama		
3.	KK.05.2.1.01	Priprema studijske dokumentacije za projekte upravljanja rizicima od poplava
4.	KK.05.2.1.02	Opremanje i osposobljavanje intervencijskih postrojbi Državne uprave za zaštitu i spašavanje
5.	KK.05.2.1.03	Na putu do smanjenja rizika od katastrofa (SROK)
6.	KK.05.2.1.04	Modernizacija radiokomunikacijske opreme sustava civilne zaštite
7.	KK.05.2.1.05	Modernizacija vozila vatrogasnih postrojbi RH
8.	KK.05.2.1.06	Modernizacija lijevoobalnih savskih nasipa od Račinovaca do Nove Gradiške
9.	KK.05.2.1.08	Jačanje kapaciteta HGSS-a-SIGURNA.HR
10.	KK.05.2.1.07	Projekt unaprjeđenja negrađevinskih mjera upravljanja rizicima od poplava u Republici Hrvatskoj - VEPAR
11.	KK.05.2.1.09	Zaštita od poplava grada Ogulina
12.	KK.05.2.1.10	Multisenzorsko zračno snimanje RH za potrebe procjene smanjenja rizika od katastrofa
13.	KK.05.2.1.11	Sustav za rano upozoravanje i upravljanje krizama (SRUUK)
14.	KK.05.2.1.12	Helikopterska potpora sustavu civilne zaštite
15.	KK.05.2.1.13	Sustav zaštite od poplava Karlovačko-sisačkog područja, 1. Faza - Karlovačko Područje

5.3. Matrica vrednovanja

DAC	Evaluacijsko pitanje	Razumijevanje evaluacijskog pitanja i pristup	Metode	Alati za evaluaciju	Alati za prikupljanje podataka	Izvori podataka	Vrste podataka i informacije	Ciljna skupina
UČINAK	Koji su opaženi učinci i promjene na razini pojedinog specifičnog cilja, koliko su opaženi učinci rezultat intervencija, a koliko drugih faktora?	Cilj vrednovanja je procijeniti učinke na razini svakog SC-a i jesu li ostvareni učinci rezultat financijske podrške u okviru Prioritetne osi 5 ili postoje drugi faktori koji su utjecali na ostvarenje učinaka. Vrednovanje će započeti analizom dokumenata i podataka iz internih baza tijela u Sustavu upravljanja i kontrole kako bi se utvrdio vremenski napredak u ostvarenju te njegova teritorijalna zatupljenost, a početne teze i zaključci upotpunili bi se s rezultatima provedenih intervjua i online upitnika s ključnim dionicima i korisnicima bespovratnih sredstava i rezultatima provedene analize podataka metodama deskriptivne statistike.	Vrednovanje učinka temeljeno na teoriji promjene Kvantitativne metode - Deskriptivna statistika	Analiza primarnih i sekundarnih podataka Analiza rezultata Analiza intervencijske logike Analiza podataka metodama deskriptivne statistike Analiza Vrijednost za novac	Intervju Upitnik Desk istraživanje	Dokumentacija programa (UT) (Operativni program „Konkurentnost i kohezija“, Zajednička nacionalna pravila, Priručnik o postupanju, zapisnici Odbora za praćenje Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“) Projektna dokumentacija Godišnja izvješća o provedbi Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Državni zavod za statistiku EUROSTAT ESIF MIS Sustav eFondovi Registar ugovora Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Hrvatske vode Državna uprava za zaštitu i spašavanje (sada Ministarstvo unutarnjih poslova) Državni hidrometeorološkog zavoda Upitnik, intervju Podaci o rezultatima praćenja i održivosti	Kontekstualni podaci na nacionalnoj/regionalnoj razini Informacije i podaci Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole OPKK Informacije i podaci na razini projekta Statistički podaci Administrativni podaci	Posredničko tijelo razine 1 Posredničko tijelo razine 2

DAC	Evaluacijsko pitanje	Razumijevanje evaluacijskog pitanja i pristup	Metode	Alati za evaluaciju	Alati za prikupljanje podataka	Izvori podataka	Vrste podataka i informacije	Ciljna skupina
DJELOTVORNOST	Je li intervjenska logika dobro definirana i jesu li provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?	Cilj vrednovanja je procijeniti uzročno-posljedičnu vezu između intervencija u odnosu na ostvarene rezultate i planirano rješavanje identificiranih nedostataka/problema, a kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri do sada postupci dodjele adresiraju specifične ciljeve Prioritetne osi 5, odnosno postoji li potreba za rekonstrukcijom intervjenske logike. Vrednovanje će započeti analizom dokumenata i podataka iz internih baza tijela u Sustavu upravljanja i kontrole kako bi se utvrdili definirani ciljevi, pokazatelji rezultata te potrebe koje su intervencije trebale adresirati, a početne teze i zaključci upotpunili bi se s rezultatima provedenih intervjua i online upitnika s ključnim dionicima i korisnicima bespovratnih sredstava i zaključcima studije slučaja te rezultatima provedene analize podataka metodama deskriptivne statistike.	Vrednovanje učinka temeljeno na teoriji promjene Kvantitativne metode - Deskriptivna statistika	Analiza primarnih i sekundarnih podataka Analiza intervjenske logike Analiza rezultata Analiza podataka metodama deskriptivne statistike Analiza Vrijednost za novac	Intervju Upitnik Desk istraživanje Studija slučaja	Dokumentacija programa (Upravljačko tijelo) (Operativni program „Konkurentnost i kohezija“, Zajednička nacionalna pravila, Priručnik o postupanju, zapisnici Odbora za praćenje Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“) Projektna dokumentacija Godišnja izvješća o provedbi Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Državni zavod za statistiku EUROSTAT ESIF MIS Sustav eFondovi Registar ugovora Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Hrvatske vode Državna uprava za zaštitu i spašavanje (sada Ministarstvo unutarnjih poslova) Državni hidrometeorološki zavod Upitnik, intervju Podaci o rezultatima praćenja i održivosti	Kontekstualni podaci na nacionalnoj/regionalnoj razini Informacije i podaci Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole OPKK Informacije i podaci na razini projekta Statistički podaci Administrativni podaci	Posredničko tijelo razine 1 Posredničko tijelo razine 2 Korisnici

DAC	Evaluacijsko pitanje	Razumijevanje evaluacijskog pitanja i pristup	Metode	Alati za evaluaciju	Alati za prikupljanje podataka	Izvori podataka	Vrste podataka i informacije	Ciljna skupina
ODRŽIVOST	Koje su naučene lekcije po svakom SC-u za budući razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preuvjeta za provedbu, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta, itd.)?	Cilj vrednovanja je procijeniti uzročno-posljedičnu vezu između intervencije u odnosu na ostvarene rezultate i planirano rješavanje identificiranih nedostataka/problema, a kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri do sada postupci dodjele adresiraju specifične ciljeve Prioritetne osi 5, odnosno postoji li potreba za rekonstrukcijom intervencijske logike te promjene smjera razvoja javnih politika. Vrednovanje će započeti analizom dokumenata i podataka iz internih baza tijela u Sustavu upravljanja i kontrole kako bi se utvrdili definirani ciljevi, pokazatelji rezultata te potrebe koje su intervencije trebale adresirati kao i analiza uloge dionika i njihovih kapaciteta, kao i ostalih preuvjeta za provedbu intervencija u	Vrednovanje učinka temeljeno na teoriji promjene	Analiza primarnih i sekundarnih podataka Analiza dionika Analiza intervencijske logike	Intervju Upitnik Desk istraživanje	Dokumentacija programa (Upravljačko tijelo) (Operativni program „Konkurentnost i kohezija“, Zajednička nacionalna pravila, Priručnik o postupanju, zapisnici Odbora za praćenje Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“) Projektna dokumentacija Godišnja izvješća o provedbi Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Državni zavod za statistiku EUROSTAT-a ESIF MIS-a Sustav eFondovi Registar ugovora Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Hrvatske vode Državna uprava za zaštitu i spašavanje (sada Ministarstvo unutarnjih poslova) Državni hidrometeorološki zavod Upitnik, intervju Podaci o rezultatima praćenja i održivosti	Kontekstualni podaci na nacionalnoj/regionalnoj razini Informacije i podaci Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole OPKK Informacije i podaci na razini projekta Statistički podaci Administrativni podaci	Posredničko tijelo razine 1 i Posredničko tijelo razine 2

DAC	Evalucijsko pitanje	Razumijevanje evaluacijskog pitanja i pristup	Metode	Alati za evaluaciju	Alati za prikupljanje podataka	Izvori podataka	Vrste podataka i informacije	Ciljna skupina
		predmetnom sektoru, a početne teze i zaključci upotpunili bi se rezultatima provedenih intervjua i online upitnika s ključnim dionicima i korisnicima bespovratnih sredstava.						
	Jesu li učinci intervencija prepoznati od strane ciljnih skupina (korisnici, donosioci odluka) i na koji način?	Cilj vrednovanja je procijeniti uzročno-posljedičnu vezu između intervencije u odnosu na ostvarene rezultate i planirano rješavanje identificiranih nedostataka/problema, a kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri do sada postupci dodjele adresiraju potrebe ciljnih skupina odnosno postoji li potreba za rekonstrukcijom intervencijske logike i ponovnom identifikacijom ciljne skupine. Vrednovanje će započeti analizom dokumenata i podataka iz internih baza tijela u Sustavu upravljanja i kontrole kako bi se utvrdili definirani ciljevi, pokazatelji rezultata te potrebe koje su intervencije trebale adresirati kao i analiza	Vrednovanje učinka temeljeno na teoriji promjene	Analiza primarnih i sekundarnih podataka Analiza dionika Analiza intervencijske logike	Intervju Upitnik Desk istraživanje		Kontekstualni podaci na nacionalnoj/regionalnoj razini Informacije i podaci Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Informacije i podaci na razini projekta Statistički podaci Administrativni podaci	Korisnici Posredničko tijelo razine 1, Posredničko tijelo razine 2

DAC	Evaluacijsko pitanje	Razumijevanje evaluacijskog pitanja i pristup	Metode	Alati za evaluaciju	Alati za prikupljanje podataka	Izvori podataka	Vrste podataka i informacije	Ciljna skupina
		interesa dionika iz predmetnog sektora, a početne teze i zaključci upotpunili bi se rezultatima provedenih intervjua i online upitnika s ključnim dionicima i korisnicima bespovratnih sredstava						
	Jesu li očekivani/opaženi učinci po svakom specifičnom cilju održivi, jesu li u širem okruženju potrebne promjene koje će podržati učinke intervencija i učiniti ih održivima?	Cilj vrednovanja je procijeniti održivost učinaka, a kako bi se utvrdilo koji su vanjski i unutarnji čimbenici utjecali na ostvarenje održivosti na razini sektora, kao i na razini samog projekta, a radi utvrđivanja potreba za promjenama koje će podržati učinke intervencija. Vrednovanje će započeti analizom dokumenata i podataka iz internih baza tijela u Sustavu upravljanja i kontrole kako bi se utvrdili kriteriji odabira projekata koji su se odnosili na održivost, kao i analiza dionika i rezultata kako bi se utvrdila održivost rezultata u okviru Prioritetne osi 5, a početne teze i zaključci upotpunili bi se rezultatima provedenih intervjua i online	Vrednovanje učinka temeljeno na teoriji promjene	Analiza primarnih i sekundarnih podataka Analiza dionika Analiza rezultata	Intervju Upitnik Desk istraživanje		Kontekstualni podaci na nacionalnoj/regionalnoj razini Informacije i podaci Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Informacije i podaci na razini projekta Statistički podaci Administrativni podaci	Posredni čko tijelo razine 1, Posredni čko tijelo razine 2, Korisnici

DAC	Evalucijsko pitanje	Razumijevanje evaluacijskog pitanja i pristup	Metode	Alati za evaluaciju	Alati za prikupljanje podataka	Izvori podataka	Vrste podataka i informacije	Ciljna skupina
		upitnika s ključnim dionicima i korisnicima bespovratnih sredstava						

DAC	Evaluacijsko pitanje	Razumijevanje evaluacijskog pitanja i pristup	Metode	Alati za evaluaciju	Alati za prikupljanje podataka	Izvori podataka	Vrste podataka i informacije	Ciljna skupina
UČINKOVITOST	U kojoj mjeri su troškovi opravdani u odnosu na ostvarene učinke?	Cilj vrednovanja je procijeniti je li se osiguralo vrijednost za novac u kontekstu doprinosa ostvarivanju specifičnih ciljeva PO5 odnosno u kojoj mjeri postoji poveznica između sredstava koja se koriste intervencijom i promjene nastale intervencijom (ostvareni učinci). Vrednovanje će započeti analizom dokumenata i podataka iz internih baza tijela SUK-a kako bi se utvrdio iznos uloženi sredstva u okviru intervencija Prioritetne osi 5 u odnosu na ostvarene rezultate, a početne teze i zaključci upotpunili bi se rezultatima provedenih intervjua i online upitnika s ključnim dionicima i korisnicima bespovratnih sredstava.	Vrednovanje učinka temeljeno na teoriji promjene	Analiza rezultata Analiza intervencijske logike Analiza Vrijednost za novac	Intervju Upitnik Desk istraživanje	Dokumentacija programa (Upravljačko tijelo) (Operativni program „Konkurentnost i kohezija“, Zajednička nacionalna pravila, Priručnik o postupanju, zapisnici Odbora za praćenje Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“) Projektna dokumentacija Godišnja izvješća o provedbi Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Državni zavod za statistiku EUROSTAT-a ESIF MIS-a Sustav eFondovi Registar ugovora Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Hrvatske vode Državna uprava za zaštitu i spašavanje (sada Ministarstvo unutarnjih poslova) Državni hidrometeorološki zavod Upitnik, intervju Podaci o rezultatima praćenja i održivosti	Kontekstualni podaci na nacionalnoj/regionalnoj razini Informacije i podaci Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Informacije i podaci na razini projekta Statistički podaci Administrativni podaci	Posredničko tijelo razine 2

DAC	Evaluacijsko pitanje	Razumijevanje evaluacijskog pitanja i pristup	Metode	Alati za evaluaciju	Alati za prikupljanje podataka	Izvori podataka	Vrste podataka i informacije	Ciljna skupina
RELEVATNOST	Postoje li određene nedosljednosti/odstupanja od početnih pretpostavki i očekivanih ciljeva, koje su to i koji su čimbenici utjecali na pojavu istih?	Cilj vrednovanja je procijeniti uzročno-posljedičnu vezu između intervencija u odnosu na planirane/očekivane učinke, a kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri do sada postupci dodjele adresiraju specifične ciljeve Prioritetne osi 5, odnosno postoji li potreba za rekonstrukcijom intervencijske logike temeljem analize dokumenata i podataka iz internih baza tijela u Sustavu upravljanja i kontrole kako bi se utvrdio iznos uloženi sredstva u okviru intervencija Prioritetne osi 5 u odnosu na ostvarene rezultate, a početne teze i zaključci upotpunili bi se rezultatima provedenih intervjua s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole.	Vrednovanje učinka temeljeno na teoriji promjene	Analiza rezultata Analiza intervencijske logike	Intervju Upitnik Desk istraživanje	Dokumentacija programa (Upravljačko tijelo) (Operativni program „Konkurentnost i kohezija“, Zajednička nacionalna pravila, Priručnik o postupanju, zapisnici Odbora za praćenje Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“) Projektna dokumentacija Godišnja izvješća o provedbi Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Državni zavod za statistiku EUROSTAT-a ESIF MIS-a Sustav eFondovi Registar ugovora Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Hrvatske vode Državna uprava za zaštitu i spašavanje (sada Ministarstvo unutarnjih poslova) Državni hidrometeorološki zavod Upitnik, intervju Podaci o rezultatima praćenja i održivosti	Kontekstualni podaci na nacionalnoj/regionalnoj razini Informacije i podaci Tijela u Sustavu upravljanja i kontrole Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Informacije i podaci na razini projekta Statistički podaci Administrativni podaci	Upravljačko tijelo Posredničko tijelo razine 1 Posredničko tijelo razine 2 Korisnici

5.4. Metodologija provedbe intervjua

Predviđena je provedba intervjua s tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5 te izravnim korisnicima u okviru oba specifična cilja. Predstavnici tijela u Sustavu upravljanja i kontrole Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ za Prioritetnu os 5 izabrani su u suradnji s Naručiteljem, na način da se za svaki specifični cilj s predstavnicima tijela pokrije proces postupka dodjele bespovratnih sredstava te provedbe operacija, vodeći računa o reprezentativnosti uloga i razini odgovornosti u tijelima Sustava provedbe i kontrole Prioritetne osi 5.

U početnoj fazi razrađena je matrica vrednovanja metode provedbe intervjua (Tablica 11) koja je sadržavala metodologiju provedbe intervjua odnosno razradu pitanja za ispitanike uz vezu na DAC kriterije i ciljne skupine. Kod provedbe intervjua, odnosno ispitivanja navedenih dionika koristio se strukturirani oblik intervjua koji podrazumijeva unaprijed određena pitanja za ispitanike, no bez jasno strukturiranih odgovora (poput upitnika). Na ovaj način od ključnih dionika dobiveni su koncizniji, praktičniji i potpuniji odgovori koji su imali značajan utjecaj na rezultate vrednovanja i definiranje preporuka.

Intervjui su provedeni u skladu s razrađenim Planom provedbe intervjua kroz lipanj i srpanj 2022. (zaključno 14. srpnja 2022.). Jedan sastanak održan je u prostoriji predstavnika Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, dok je jedan održan u prostorijama PJR-a. Preostali sastanci održali su se uz suglasnost predstavnika tijela u Sustavu upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5 on-line putem Teams platforme za komunikaciju. Provedeno je 10 intervjua s ukupno 11 osoba odnosno predstavnika sljedećih institucija i javnih tijela:

1. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
2. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
3. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
4. Hrvatske vode
5. Korisnici izravnih dodjela (Hrvatske vode, Državni hidrometeorološki zavod, Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska gorska služba spašavanja i Državna geodetska uprava).

Radi spriječenosti jedna osoba je izostala s intervjua predstavnika Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, no budući da je izvršen intervju s drugim predstavnikom, predmetni izostanak nije utjecao na provedbu i rezultate vrednovanja putem intervjua.

U tablici ispod navedeni su provedeni intervjui, vrijeme provedbe, lokacija intervjua i ispitanici te stručnjaci koji su proveli intervjue.

Tablica 10. Provedeni intervjui

R.br.	Ime i prezime ispitanika	Institucija	UT	ITU UT	PT1	PT2	ITIU PT	Izravna dodjela	Sastanak (u živo/online)	Datum održavanja	Stručnjaci koji su proveli intervjue
1	Petra Žeželj Kramar	MINGOR – Ministarstvo gospodarstva i održivi razvoj			DA				MINGOR	14.06.2022.	Mirela Glavaš Olivera Del Cont
2	Dario Stipaničev	HV - (Hrvatske vode)			DA				online	20.06.2022.	Ivan Serdarušić, Ivana Majer
	Jelena Ambrenac	HV - (Hrvatske vode)			DA						
3	Sanda Kolarić Buconjić	HV (Hrvatske vode) - korisnik izravnih dodjela Modernizacija lijevoobalnih savskih nasipa od Račinovaca do Nove Gradiške, Projekt unaprjeđenja negrađevinskih mjera upravljanja rizicima od poplava u RH, Zaštita od poplava grada Ogulina, Sustav zaštite od poplava karlovačko-sisačkog područja, 1. faza- karlovačko područje						DA	online	12.7.2022.	Mirela Glavaš Olivera Del Cont
4	Nataša Dankić Sliepčević	FZOEU – Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost				DA			online	21.06.2022.	Mirela Glavaš Olivera Del Cont
5	Stjepan Ivatek-Šahdan	DHMZ (Državni hidrometeorološki zavod)- korisnik izravne dodjele Projekt modernizacije meteorološke motriteljske mreže u RH – METMONIC						DA	online	8.7.2022.	Mirela Glavaš
6	Marijan Vukušić	MUP (Ministarstvo unutarnjih poslova) - korisnik izravnih dodjela Modernizacija radiokomunikacijske opreme sustava civilne zaštite, Sustav za rano upozoravanje i upravljanje krizama (SRUUK)						DA	online	14.7.2022.	Mirela Glavaš, Olivera del Cont Barbara Kotlar
7	Robert Butković	MUP (Ministarstvo unutarnjih poslova) - korisnik izravnih dodjela Modernizacija vozila vatrogasnih postrojbi RH						DA	online	14.7.2022.	Mirela Glavaš Barbara Kotlar
8	Mladen Vinković	MUP (Ministarstvo unutarnjih poslova) - korisnik izravnih dodjela Helikopterska potpora sustavu civilne zaštite						DA	online	14.7.2022.	Mirela Glavaš Barbara Kotlar
9	Jelena Gurdulić Ihas	HGSS (Hrvatska gorska služba spašavanja)- korisnik izravne dodjele Jačanje kapaciteta HGSS-a - Sigurna.HR						DA	PJR	4.7.2022.	Ivana Majer Filip Benjak
10	Marijan Marjanović	DGU (Državna geodetska uprava) – korisnik izravne dodjele Multisenzorsko zračno snimanje Republike Hrvatske za potrebe procjene smanjenja rizika od katastrofa						DA	online	8.7.2022.	Mirela Glavaš

Izvor: Autor

Tablica 11. Matrica vrednovanja kod provedbe metode intervjua

DAC	Evaluacijsko pitanje	Preliminarni popis pitanja za intervju	Ciljna skupina
OPĆA PITANJA			
UČINAK	Koji su opaženi učinci i promjene na razini pojedinog specifičnog cilja, koliko su opaženi učinci rezultat intervencija, a koliko drugih faktora?	Navedite koji su drugi faktori utjecali na učinke i promjene na razini specifičnog cilja koji provodi vaše Posredničko tijelo? Navedite koji su bili najčešći rizici u ostvarenju zadanih učinaka, i koje ste mjere za ublažavanje rizika provodili? Objasnite njihov značaj i utjecaj na promjene na razini specifičnog cilja koji provodi vaše Posredničko tijelo? Je li bilo vanjskih utjecaja na promjene, ako DA koji?	PT1 PT2
DIELOTVORNOST	Je li intervencijska logika dobro definirana i jesu li provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?	Navedite jesu li prihvatljive aktivnosti bile usklađene s potrebama tržišta? Je su li rezultati provedenih vrednovanja odnosno preporuke bile korištene za donošenje budućih odluka i izmjena OPKK?	PT1 PT2 Korisnici izravnih dodjela
ODRŽIVOST	Koje su naučene lekcije po svakom SC-u za buduću razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preduvjeta za provedbu, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta, itd.)?	Postoji li prostor za unaprjeđenje ZNP-a i PoP-ova? Postoji li prostor za unaprjeđenje Poziva, ako DA na koji način i što je potrebno unaprijediti? Je li pandemija utjecala na pripremu operacija odnosno provedbu operacija? Navedite ključne rizike koji su utjecali na provedbu poziva, provedbu kontrole ZNS-a, ovjeru izdataka, kao i mjere za ublažavanje istih? Smatrate li da je potrebna reorganizacija tijela u Sustavu upravljanja i kontrole OPKK? Što smatrate koji su preduvjeti za uspješnu provedbu intervencija PO5? Jesu li specifični ciljevi i njihovi pokazatelji uspješnosti te visina intervencije pravilno postavljena sukladno potrebama? Vidite li tu prostora za unaprjeđenje i koji su to promjene koje bi utjecale pozitivno na proces donošenja javnih politika?	PT1 i PT2
	Jesu li učinci intervencija prepoznati od strane ciljnih skupina (korisnici, donosioci odluka) i na koji način?	Je li bilo potrebe za povećanjem alokacije intervencija, ako DA po kojem specifičnom cilju? U kojem specifičnom cilju je bila najveća zainteresiranost korisnika/krajnjih primatelja? Jesu li dobro definirane ciljne skupine u odnosu na intervencije? Jeste li zadovoljni s ostvarenim učincima intervencija? Ako DA pojasnite zašto DA, ako NE pojasnite zašto NE?	Korisnici izravnih dodjela PT1 PT2

	Jesu li očekivani/opaženi učinci po svakom specifičnom cilju održivi, jesu li u širem okruženju potrebne promjene koje će podržati učinke intervencija i učiniti ih održivima?	Koje ključne čimbenike unutarnje i vanjske bi istaknuli, a koji su utjecali na održivost rezultata. Ima li potreba za izmjenom kriterija u odabiru projekata a koji se odnose na održivost. Je su li potrebne promjene koje će podržati učinke intervencija na razini sektora ili samog projekta, ili postoji potreba za izmjenom pokazatelja i/ili intervencijske logike?	
UČINKOVITOST	U kojoj mjeri su troškovi opravdani u odnosu na ostvarene učinke?	Koji su najčešći razlozi za neprihvatljivost troškova? Koliko ste donijeli odluka o nepravilnosti? Koliko je korisnika podnijelo prigovor na odluku o nepravilnosti? Jesu li neprihvatljivi troškovi utjecali na ostvarenje definiranih pokazatelja? Smatrate li da su dobro definirani prihvatljivi troškovi u okviru pojedine intervencije ili postoje troškovi (aktivnosti) koji bi više doprinijeli ostvarenje učinka?	PT2
RELEVATNOST	Postoje li određene nedosljednosti/odstupanja od početnih pretpostavki i očekivanih ciljeva, koje su to i koji su čimbenici utjecali na pojavu istih?	Je li postoje nedosljednosti/odstupanja od početnih pretpostavki? Ako DA, koji su čimbenici utjecali na odstupanja? Jesu li vrijednosti pokazatelja bile dovoljno objektivne u vrijeme izrade OPKK i/ili čak sami pokazatelji nisu bili prikladni? Postoji li potreba za rekonstrukcijom intervencijske logike?	PT1 Korisnici izravnih dodjela

Izvor: Početno izvješće, Autor

5.5. Metodologija provedbe fokus grupe

Projektni tim je Početnim izvješćem i metodologijom predvidio sastanak fokus skupine kao jednu od analitičkih metoda. Svrha primjene ove metode bila je interpretacija i validacija podataka, koji su proizašli kao rezultati intervjua i upitnika te ostalih provedenih analiza u fazi vrednovanja učinka Prioritetne osi 5. Sastanak fokus skupine proveden je u skladu s Prijedlogom provedbe sastanaka fokus skupine koju je odobrilo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Dana 6. rujna 2022. godine održan je sastanak fokus grupe s predstavnicima tijela u Sustavu upravljanja i kontrole (Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske vode). Sastanak je održan on-line putem Teams platforme za komunikaciju u trajanju od 90 minuta.

Sudionici sastanka bili su:

R.br.	Ime i prezime sudionika	Institucija
1	Petra Žeželj Kramar	MINGOR – Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
2	Dario Stipaničev	HV - (Hrvatske vode)
3	Jelena Ambrenac	HV - (Hrvatske vode)
4	Nataša Dankić Sliepčević	FZOEU – Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
5	Ivan Serdarušić	PJR – stručnjaci za provedbu vrednovanja
6	Mirela Glavaš	

Sudionicima sastanka prezentirani su rezultati upitnika, te generalni zaključci i preporuke. Tijekom sastanka stručnjaci su sudionicima postavili dodatna pitanja, koja su razrađena prema DAC kriterijima:

DAC	Pitanja
Relevantnost	Što prepoznajete kao potrebu za daljnjim ulaganjima u prilagodbu klimatskim promjenama? Koje su potrebe najbolje pokrivena do sada? Kakvo je Vaše mišljenje o pozivima o okviru Prioritetne osi 5? Smatrate li da je alokacija specifičnih ciljeva bila dostatna u odnosu na prepoznate potrebe Prioritetne osi 5? Koliko su objavljeni Pozivi usmjereni prema ostvarenju specifičnih ciljeva?: Uključenost ciljne skupine u programiranje prioritetne osi? Biste li željeli dodati nešto što smatrate zanimljivim ili važnim, a o čemu nismo do sada razgovarali?
Djelotvornost	Jesu li već vidljive promjene? Možete li navesti primjere?

	Koji se rezultati najbrže ostvaruju, a gdje se javljaju problemi? Zašto dolazi do problema? Kako ih je moguće adresirati? Jesu li povezani sa specifičnim mjerama? Smatrate li da je dosad trebalo biti ostvareno više rezultata?; u kojim operacijama/projektima? Koje mjere Prioritetne osi 5 smatrate najvažnijima do 2023.? Do <i>cut-off</i> datuma završena su 2 projekta, čiji rezultati doprinose pokazateljima poziva, a ne specifičnim ciljevima Prioritetne osi 5? Smatrate li da je bilo potrebo drugačije postaviti pokazatelje rezultata na razini specifičnih ciljeva?
<i>Učinak</i>	Smatrate li da su ostvareni učinci ili očekivani učinci koji pridonose ostvarenju ciljeva javnih politika rezultat ovih mjera ili i drugih mjera koje se provode na nacionalnoj i lokalnoj razini? Možete nabrojati druge mjere na nacionalnoj i lokalnoj razini koje se provode radi brže prilagodbe klimatskim promjenama?
<i>Učinkovitost</i>	Postoji li potreba za uvođenjem dodatnih prihvatljivih aktivnosti/troškova? Jesu li troškovi opravdani u odnosu na potrebe i ciljeve specifičnog cilja? Jesu li izvršene realokacije unutar specifičnog cilja? Smatrate li da je došlo do krivih procjena pri programiranju ili postoje vanjski utjecaji (primjerice, povećanje cijena na tržištu) koji su utjecali na izvršene realokacije?
<i>Održivost</i>	Postoje li isporučevine ili rezultati čija će upotreba u budućnosti zahtijevati dodatna ulaganja u tehničke i ljudske kapacitete ili druge troškove? Je li izgledno da će se osigurati dodatna ulaganja i tko će ih osigurati? Hoće li ulaganja u okviru Prioritetne osi 5 potaknuti daljnja ulaganja na nacionalnoj i lokalnoj razini u provedbu mjera prilagodbe klimatskim promjenama? Možete li objasniti Vaše stajalište? Postoji li potreba za uključivanjem privatnog sektora putem dodjele potpora za inovacije, istraživanje i razvoj. Što je ključno poduzeti radi održivosti Sustava upravljanja i kontrole provedbe Prioritetne osi 5? Smatrate da su potrebne reorganizacije sustava ili postoji li potreba za dodatnim kapacitetima? Biste li željeli dodati nešto što smatrate zanimljivim ili važnim, a o čemu nismo do sada razgovarali?

5.6. Metodologija provedbe upitnika

U skladu s razrađenim metodološkim pristupom u početnoj fazi, upitnik je proveden na korisnicima bespovratnih sredstva kod otvorenog postupka dodjele bespovratnih sredstava „Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama“.

Upitnik se sastojao od strukturiranih (zatvorena) pitanja i nestrukturiranih (otvorena) pitanja, a koja su usuglašena s Naručiteljem u fazi provedbe vrednovanja.

Prikupljanje podataka putem upitnika provodio se online putem platforme SurveyMonkey. Procijenjeno trajanje ispunjavanja upitnika je bilo oko 30 minuta, a pristup istoj bio je osiguran u razdoblju od 30. lipnja 2022. godine do 5. kolovoza 2022. godine. Vrijeme za ispunjavanje upitnika je produljeno, na zahtjev korisnika, budući da se istraživanje provodilo tijekom ljetnih mjeseci kada je započelo korištenje godišnjih odmora. Budući da čak ni nakon poslanih podsjetnika odaziv ispitanika nije bio u skladu s ciljnim uzorkom postavljenim u Početnom izvješću, uspostavljen je i *Call* centar.

Od ukupno 25 ispitanika odazvalo se 13 ispitanika, što je 52% korisnika iz sve četiri Nomenklature prostornih jedinica za statistiku (NUTS) II regije.

Lokacija organizacije (NUTS II)	Učestalost
Grad Zagreb	7
Jadranska Hrvatska	4
Sjeverna Hrvatska	1
Panonska Hrvatska	1
Ukupno	13

Imajući u vidu da je ovo istraživanje obuhvatilo 52 % ispitanika, a rezultirao time da su odgovorili upravo korisnici bespovratnih sredstava iz sve četiri Nomenklature prostornih jedinica za statistiku (NUTS) II regije, uzorak se može smatrati relevantnim.

U nastavku sadržaj Upitnika za vrednovanje učinka Prioritetne osi 5.

Upitnik

VREDNOVANJE UČINKA PRIORITETNE OSI 5 „Klimatske promjene i upravljanje rizicima“ OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2014.-2020.

Projekt jednako razvoj d.o.o. (PJR) putem upitnika provodi vrednovanje učinka prioritetne osi 5 Klimatske promjene i upravljanje rizicima Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014.-2020. (OPKK), sve temeljem ugovora o uslugama s naručiteljem vrednovanja Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

Cilj upitnika je prikupljanje podataka i mišljenja korisnika.

Ovaj upitnik isključivo se ispunjava na razini korisnika bespovratnih sredstava dodijeljenih u okviru otvorenog poziva prioritetne osi 5 OPKK SC 5a1 Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama KK.05.1.1.02.

Upitnik nije anoniman, no osigurana je apsolutna zaštita podataka ispitanika, te se podaci o predstavniku korisnika koriste isključivo radi potvrde vjerodostojnosti podataka, te se neće koristiti u druge svrhe. Obrada podataka izvršit će se u skladu s GDPR-om, a svi rezultati istraživanja bit će prikazani skupno, bez navođenja odgovora pojedinog sudionika u istraživanju. Odgovori na pitanja isključivo se obrađuju u cilju vrednovanja OPKK PO5.

Prilikom ispunjavanja uzmite u obzir da je upitnik moguće ispuniti, i tako da se djelomično odgovara na pitanja, osim gdje je drugačije navedeno.

Rezultati ovog istraživanja bit će poslani nakon provedbe cjelokupnog vrednovanja Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije kao Upravljačkom tijelu zaduženom za provedbu Plana vrednovanja Operativnog programa za Konkurentnost i koheziju 2014.-2020. te dostupni na službenim stranicama ministarstva.

Vaše povratne informacije od izuzetne su nam važnosti i

unaprijed Vam zahvaljujemo na odvojenom vremenu.

Molimo da na pitanja odgovorite najkasnije **do 5. 8. 2022. godine**

U slučaju tehničkih problema i/ili dodatnih pitanja slobodno nas kontaktirajte na: **razvoj@pjr.hr**.

Osnovni podaci

- a) Naziv organizacije/fizička osoba: _____
- b) OIB organizacije: _____
- c) Adresa organizacije/ fizičke osobe: _____
- d) Broj poštanskog ureda organizacije/fizičke osobe:
_____
- e) Grad organizacije/fizičke osobe: _____
- f) Županija organizacije/fizičke osobe: _____
- g) Kontakt telefon, e-mail: _____

Pitanja

1. Ocijenite na ljestvici od 1 (najlošije) do 5 (najbolje) informiranost o mogućnostima financiranja u području prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanju rizicima:

1   2   3   4   5

2. Navedite ključne izvore informacija:

- a) PT1²¹ (direktne informacije prema vašoj instituciji ili web stranica)
b) PT2²² (direktne informacije prema vašoj instituciji ili web stranica)
c) Web (strukturnifondovi.hr ili e-fondovi.hr)
d) Info radionice
e) Ostalo (molimo navedite): _____

3. Jeste li prisustvovali Info radionicama za pripremu projekta koje je organizirao PT1?

DA
 NE

---

²¹ Posrednička tijela razine 1- PT1 su nacionalna tijela odgovorna za obavljanje delegiranih funkcija vezanih za izradu kriterija za odabir projekata i uputa za prijavitelje te sudjeluje u odabiru projekata. PT1 u okviru PO5 je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.

²² Posrednička tijela razine 2 – PT2 su nacionalna tijela odgovorna za obavljanje delegiranih funkcija vezanih za sudjelovanje u odabiru projekata, provjeru jesu li financirani proizvodi i usluge isporučeni, jesu li izdaci koje je korisnik prikazao za projekt stvarno nastali te udovoljavaju li nacionalnim i pravilima Europske unije tijekom cijelog razdoblja provedbe projekta. PT2 u okviru PO5 su Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i Hrvatske vode.

4. Jeste li prisustvovali Info radionicama za provedbu koje je organizirao PT2?
 DA
 NE
5. Ako DA, ocijenite korisnost Info radionica za pripremu projekta:
 1 2 3 4 5
6. Ako DA, ocijenite korisnost Info radionica za provedbu projekta:
 1 2 3 4 5
7. Navedite prepreke/probleme s kojima ste se kao korisnik suočili prilikom pripreme i prijave projekata do potpisa ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava (odaberite ponuđene odgovore, moguće više odabira):
- Nejasne upute za prijavitelje odnosno nedostatak potrebnih informacija za prijavu
  - Opsežna/zahtjevna prijavna dokumentacija
  - Prekratki rokovi za pripremu i podnošenje prijave
  - Nepravovremena najava Poziva
  - Dugotrajnost postupka od podnošenja projektne prijave do ugovaranja
  - Ciljevi programa bili su nejasni
  - Kriteriji prihvatljivosti bili su nejasni
  - Kriteriji prihvatljivosti bili su diskriminatorni
  - Proces odabira nije bio transparentan
  - Vrijeme između objave rezultata odabira i ugovaranja bilo je predugo
  - Popis prihvatljivih troškova nije bio prikladan za razvoj projekta
  - Nije primjenjivo

Molimo navedite ključne prijedloge za poboljšanje: _____

8. Na ljestvici od 1 (jednostavno) do 5 (vrlo složeno), ocijenite koliko je složeno prijaviti kvalitetan projekt iz aspekta jednostavnosti vezano uz prijavu projekata:

1 2 3 4 5

9. Koje biste kriterije prihvatljivosti promijenili i zašto? _____

10. Koje kriterije prihvatljivosti biste dodali i zašto? _____

11. Koje kriterije prihvatljivosti smatrate nepotrebnim i zašto? _____

12. Koje biste kriterije odabira promijenili i zašto? _____

13. Koje kriterije odabira biste dodali i zašto? _____

14. Koje kriterije odabira smatrate nepotrebnim i zašto? _____

15. Jeste li nakon provedenog postupka dodjele, a prije ugovaranja bili na rezervnoj listi?

- DA
 NE

16. Jeste li nakon provedenog postupka dodjele, a prije ugovaranja uložili prigovor?

- DA
 NE

17. Ako DA, iz kojih razloga:

- a) povrede postupka opisanog u Uputama i dokumentaciji predmetnog Poziva
b) povrede načela:
    a. jednakog postupanja
    b. zabrane diskriminacije
    c. transparentnosti
    d. zaštite osobnih podataka
    e. razmjernosti
    f. sprječavanja sukoba interesa
    g. tajnosti postupka dodjele bespovratnih sredstava

18. Ako DA, u kojem je roku prigovor riješen (mjeseci, broj s jednom decimalom): ____

19. Ako DA, je li prigovor bio usvojen?

- DA
 NE

20. Na ljestvici od 1 (mali utjecaj) do 5 (visok utjecaj), ocijenite prepreke/probleme s kojima ste se suočili kod provedbe projekata kao korisnik:

- a) Nejasne upute za izvještavanje odnosno nedostatak potrebnih informacija za izvještavanje
 1 2 3 4 5
- b) Predugo vremensko razdoblje do nadoknade potraživanih sredstava
 1 2 3 4 5
- c) Pravna nesigurnost (različito tumačenje uputa od strane Posrednička tijela)
 1 2 3 4 5
- d) Preduga vremenska razdoblja za kontrolu i odobrenje troškova Zahtjeva za nadoknadom sredstava (izuzimanje troškova do završetka pregleda nabave)
 1 2 3 4 5
- e) Dugotrajnost postupaka nabave
 1 2 3 4 5

- f) Nedostatak radne snage kao i kvalificirane radne snage na tržištu
 1 2 3 4 5
- g) Dugotrajne i opsežne procedure ex-post kontrole nabave
 1 2 3 4 5
- h) Nedovoljni provedbeni kapaciteti korisnika (izmjene članova tima, otkazi, bolovanja...)
 1 2 3 4 5
- i) Nedovoljno stručni provedbeni kapaciteti korisnika
 1 2 3 4 5
- j) Nedovoljno znanja i stručne podrške od strane ugovorenih vanjskih stručnjaka za EU fondove ili ostalih vanjskih stručnjaka (JN, pravna pomoć)
 1 2 3 4 5
- k) Nedovoljna koordinacija/komunikacija tijela u sustavu upravljanja EU projektima
 1 2 3 4 5
- l) Izmjene ugovora o nabavi
 1 2 3 4 5
- m) Dugotrajan i složen proces velikih izmjena Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava
 1 2 3 4 5
- n) Složen proces malih izmjena Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava
 1 2 3 4 5
- o) Neiskusno osoblje nadležno za izradu tehničkih specifikacija i uvjeta sposobnosti
 1 2 3 4 5
- p) Prilikom pripreme Dokumentacije o nabavi te tijekom ex-ante kontrole definiranje željenog predmeta nabave je ocijenjeno restriktivnim
 1 2 3 4 5
- q) Nije primjenjivo

Molimo navedite druge ključne probleme: _____

Molimo navedite konkretan slučaj u kojem je PT2 ocijenio željeni predmet nabave restriktivnim (ako je primjenjivo): _____

21. Ukoliko ste tijekom provedbe imali Veliku izmjenu Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, molimo navedite razloge predmetne izmjene? _____

22. Molimo navedite jeste li zadovoljni s kvalitetom nabavljene opreme i/ili izvršenih usluga?

- DA
 NE

23. Ako NE, molimo navedite ključne razloge nezadovoljstva s kvalitetom nabavljene robe i/ili izvršenih usluga i/ili rezultata projekata (moguće zaokružiti više odgovora):
- a) Predugo vrijeme od podnošenja projektnog prijedloga do realizacije (nabave opreme/ izvršenja usluga) zbog čega predviđena sredstva više nisu dovoljna
  - b) Nemogućnost izrade željenih tehničkih specifikacija u postupku javne nabave zbog ograničenja Zakona o javnoj nabavi
  - c) Nemogućnost postavljanja drugih ograničavajućih uvjeta u postupku javne nabave zbog ograničenja Zakona o javnoj nabavi
  - d) Ostalo (molimo navedite): _____
  - e) Nije primjenjivo

24. Je li tijekom razdoblja provedbe projekta nastupila izmjena Plana nabave projekta u odnosu na prvotno potvrđeni Plan nabave od strane PT2?

- DA
 NE

25. Ako DA, molimo navedite ključne razloge izmjene Plana nabave projekta tijekom razdoblja provedbe projekta:

- a) Izmjene su nastupile zbog objedinjavanja/razdvajanja postupaka nabave
- b) Izmjene su nastupile zbog izmjene vrste postupka nabave
- a) Izmjene su nastupile zbog kašnjenja u pripremi dokumentacije o nabavi, troškovnika, specifikacije/opisa poslova ili projektno-tehničke dokumentacije u odnosu na postupak nabave opreme
- b) Izmjene su nastupile zbog kašnjenja u usklađivanju procesa/postupaka/provedbe ugovora o nabavi (primjerice: ugradnje opreme, i sl.)
- c) Produljenje roka izvršenja ugovora o nabavi
- d) Viša sila (pandemija, potres i sl.)
- e) Izmjene su nastupile zbog znatno dužeg trajanja postupka nabave u odnosu na planirano (žalbe na pojedine faze postupka nabave i postupanje po istima)
- f) Ostalo (molimo navedite): _____
- g) Nije primjenjivo

26. Molimo iskažite ocjenu složenosti izrade Zahtjeva za nadoknadom sredstava na ljestvici od 1 (jednostavno) do 5 (složeno).

- 1   2   3   4   5

27. Molimo navedite do 3 prijedloga za poboljšanje provedbe projekata:

1. _____
2. _____
3. _____

28. Je li najviša dopuštena ukupna vrijednost bespovratnih sredstava koja mogu biti dodijeljena za financiranje prihvatljivih izdataka pojedinačnog projektnog prijedloga (u slučaju poziva KK.05.1.1.02 ona iznosi 3.000.000,00 KN) bila inicijalno dostatna u provedbi projekta u odnosu na vašu planiranu vrijednost projekta?

DA

NE

29. AKO NE, koji su bili najvažniji razlozi zbog kojih iznos financijske potpore osiguran po pozivu nije bio dovoljan? Odaberite i rangirajte do 3 razloga. Napišite 1 za najvažnije, 2 za drugo najvažnije, 3 za treće najvažnije.

a) Neadekvatno planiranje proračuna

1

2

3

b) Povećani troškovi inputa (npr. anketa, materijali, laboratorijski testovi, osoblje, istraživačka oprema, itd.)

1

2

3

c) Došlo je do neočekivanih troškova

1

2

3

d) Ispravak proračuna u fazi provjere prihvatljivosti izdataka od strane nadležnog tijela bio je neadekvatan

1

2

3

e) Financijsko povećanje projekta je izvan prvobitnog plana

1

2

3

f) Utvrđene financijske korekcije na postupke nabava

1

2

3

g) Ostalo (molimo navedite) _____

1

2

3

30. Jeste li imali poteškoća u pokriću vlastitog učešća ukoliko se ono tijekom provedbe uvećalo u odnosu na proračun iz ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava?

- DA
 NE

31. Ako DA, na koji način ste zatvorili investiciju?

- a) Krediti komercijalnih banaka
b) Vlastita sredstva
c) MRRFEU Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini
d) Ostalo (molimo navedite) _____

32. Ako DA, koji su bili najvažniji razlozi zbog kojih ste imali poteškoća u pokriću vlastitog učešća u provedbi projekta? Odaberite i rangirajte do 3 razloga. Napišite 1 za najvažnije, 2 za drugo najvažnije, 3 za treće najvažnije.

a) Neadekvatno planiranje proračuna u pripremi projekta

- 1
 2
 3

b) Povećani troškovi inputa (npr. anketa, materijali, laboratorijski testovi, osoblje, istraživačka oprema itd.)

- 1
 2
 3

c) Došlo je do neočekivanih troškova u provedbi projekta

- 1
 2
 3

d) Ispravak proračuna u fazi provjere prihvatljivosti izdataka od strane nadležnog tijela bio je neadekvatan

- 1
 2
 3

e) Predugo vremensko razdoblje za kontrolu i odobrenje troškova koji su izuzeti iz odobrenja Zahtjeva za nadoknadom sredstava

- 1
 2
 3

f) Problemi s likvidnošću uslijed nastupa više sile (Covid 19 i drugo)

- 1

- 2
 3

g) Utvrđene financijske korekcije na postupke nabava

- 1
 2
 3

h) Ostalo (molimo navedite) _____

- 1
 2
 3

33. Ukoliko je odgovor Krediti komercijalnih banaka, molimo navedite apsolutan iznos i % za koliko se povećala ukupna vrijednost projekta (kamate na bankovne kredite, troškovi izdavanja kredita i dr.) u odnosu na planiranu ukupnu vrijednost projekta?

_____ HRK
_____ %

34. Molimo iskažite ocjenu uspjeha vašeg projekta (ostvarenje rezultata i ciljeva) u odnosu na plan na ljestvici od 1 (najlošije) do 5 (najbolje) o provedbi Vašeg projekta.

- 1   2   3   4   5

35. Navedite pozitivne učinke nakon provedbe projekta, a koji nisu neposredni pokazatelji i rezultati projekta (odaberite ponuđene odgovore, moguće više odabira):

- a) Stjecanje novih znanja i sposobnosti
- b) Unaprijeđenije kvalitete uvjeta rada
- c) Smanjenje troškova poslovanja
- d) Povećanje produktivnosti
- e) Nije primjenjivo
- f) Ostalo (molimo navedite): _____

36. Ocijenite na ljestvici od 1 (najlošije) do 5 (najbolje) rad i suradnju s Posredničkim tijelima:

PT1:   1   2   3   4   5

PT2:   1   2   3   4   5

37. Navedite do 3 prijedloga za poboljšanje rada i suradnje s Posredničkim tijelima:

PT1:

1. _____

2. _____

3. _____

PT2:

1. _____

2. _____

3. _____

38. Jesu li donesene Odluke o financijskim korekcijama?

DA

NE

39. Ako DA, u kojem postotku i po kojoj osnovi (odredbi Pravila o financijskim korekcijama)?

a) %, točka financijskih korekcija, naslov osnove _____

b) %, točka financijskih korekcija, naslov osnove _____

c) %, točka financijskih korekcija, naslov osnove _____

40. Jeste li uložili prigovor?

DA

NE

41. Ako DA, u kojem je roku prigovor riješen (mjeseci): _____

42. Ako DA, da li je prigovor riješen:

a) Za vrijeme trajanja razdoblja provedbe projekta

b) Nakon završetka razdoblja provedbe projekta

43. Ako DA, je li prigovor bio usvojen?

DA

NE

44. Ako NE, je li smanjenje bespovratnih sredstava u iznosu financijske korekcije utjecalo na provedbu projekta?
 DA
 NE
45. Ako DA, na koji način je prigovor riješen (primjerice, smanjenje financijske korekcije s 25% na 5% ili u potpunosti usvojen prigovor s ukidanjem financijske korekcije)?
_____
46. Iz kojih izvora (vlastita sredstva, sredstva kredita i dr.) ste podmirili neprihvatljive troškove odnosno razliku sredstva u iznosu u kojem Vam je određena financijska korekcija?
a) Krediti komercijalnih banaka
b) Vlastita sredstva
c) Ostalo (molimo navedite): _____
47. Molimo navedite do 3 prijedloga kako bi se smanjile financijske korekcije u provedbi u odnosu na Vaša postupanja u provedbi:
1. _____
2. _____
3. _____
48. Molimo navedite do 3 prijedloga kako bi se smanjile financijske korekcije u provedbi u odnosu na postupanja Posredničkih tijela:
1. _____
2. _____
3. _____
49. Je li provedba postupka javne nabave rezultirala povećanjem ukupne vrijednosti projekta?
 DA
 NE
50. Ako DA, koji je postotak povećanja ukupne vrijednosti projekta u odnosu na procjenu u prijavi projekta? _____
51. Molimo navedite razloge povećanja ukupne vrijednosti projekta?
a. Povećanje cijene opreme (roba) u odnosu na procjene iz troškovnika
b. Povećanje cijene usluga u odnosu na procjene iz troškovnika
c. Korisnik nije proveo adekvatnu analizu tržišta prilikom planiranja i pripreme projekta
d. Ostalo (molimo navedite). _____
52. Je li bilo kašnjenja u provedbi projekta?

DA

NE

53. Ako DA, navedite razloge kašnjenja u provedbi projekta (moguće je zaokružiti više odgovora):

- a) Predugo vrijeme od podnošenja projektnog prijedloga do završetka postupaka nabava tijekom provedbe projekta što je zahtijevalo prilagodbu aktivnosti (elemenata projekta)
- b) Predugo vrijeme od podnošenja projektnog prijedloga do pokretanja postupaka nabava tijekom provedbe projekta što je zahtijevalo prilagodbu tehničkih specifikacija/troškovnika u nabavama
- c) Predugo vrijeme od podnošenja projektnog prijedloga do potpisa ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, što je zahtijevalo prilagodbu aktivnosti (elemenata projekta)
- d) Predugo vrijeme od podnošenja projektnog prijedloga do potpisa ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, što je zahtijevalo prilagodbu tehničkih specifikacija/troškovnika u nabavama
- e) Nespremnost na početak provedbe (nedostatak administrativnih kapaciteta u početnoj fazi provedbe)
- f) Kašnjenje početka postupka nabave u odnosu na planirani početak
- g) Kašnjenje u provedbi postupaka nabave (bez posebnih odstupanja i ponavljanja postupaka i žalbi)
- h) Kašnjenje u provedbi postupaka javne nabave zbog ponavljanja postupaka (nije zaprimljena ni jedna ponuda ili ni jedna valjana ponuda, preskupe ponude koje su zbog toga morale biti odbijene, žalbe u javnoj nabavi)
- i) Izmjene ugovora o nabavi (dodatne usluge, roba, produženje roka izvršenja).
- j) Loše planiranje dinamike provedbe projekta
- k) Složenost pripreme Zahtjeva za nadoknadom sredstava
- l) Složenost pripreme Plana nabave projekta
- m) Dugotrajnost procesa odobrenja Zahtjeva za nadoknadom sredstava
- n) Dugotrajnost procesa odobrenja Plana nabave
- o) Dugotrajnost procesa provedbe ex-ante postupaka nabava od strane PT2
- p) Dugotrajnost procesa provedbe ex-post postupaka nabava od strane PT2
- q) Nedostupnost potpisnika odgovornih osoba korisnika na projektu zbog izmjena (prestanak mandata, izmjena odgovorne osobe/direktor)
- r) Izmjene članova projektnog tima Korisnika
- s) Ostalo (molimo navedite): _____

54. Jeste li ostvarili pokazatelje neposrednih rezultata, pokazatelje rezultata i pokazatelje poziva postupka dodjele na koje ste se obvezali u ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava (ili je vrlo izgledno da ćete ih ostvariti ako je vaš projekt u završnoj fazi provedbe)? Razdvojeno u 3 pitanja

DA

NE

55. Ako NE, navedite razloge odstupanja od ostvarenih zadanih pokazatelja (moguće je zaokružiti više odgovora):
- Predugo vrijeme od podnošenja projektnog prijedloga do potpisa ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava zbog čega su predviđena istraživanja nepotrebna ili zastarjela
  - Predugo vrijeme od podnošenja projektnog prijedloga do potpisa ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava zbog čega predviđena oprema ne odgovara potrebama istraživanja
  - Nemogućnost izrade željenih tehničkih specifikacija ili postavljanja drugih ograničavajućih uvjeta u postupku javne nabave zbog ograničenja Zakona o javnoj nabavi
  - Kašnjenje u provedbi projekta
  - Nedostatak adekvatnih ljudskih resursa
  - Ostalo (molimo navedite): _____
56. Ocijenite na ljestvici od 1 (najlošije) do 5 (najbolje) koliko su prihvatljive aktivnosti u okviru poziva odgovarale pokazateljima koje je trebalo ostvariti?
- 1   2   3   4   5
57. Nabrojite aktivnosti koje u okviru ovog Poziva nisu bile prihvatljive, a smatrate ih nužnim dijelom Vašeg projekta? _____
58. Jeste li imali raskid/e ugovora o javnoj nabavi?
- DA
 NE
59. Ako, DA molimo navedite do 3 razloga _____
60. Ocijenite na ljestvici od 1 (najlošije) do 5 (najbolje) zadovoljstvo s ugovorenim izvršiteljima u ugovorima o javnoj nabavi:
- 1   2   3   4   5
61. Molimo navedite broj Vaših djelatnika koji su sudjelovali u pripremi projekta?
- 1
  - 2-5
  - 6-9
  - 10 i više
  - Nije primjenjivo
62. Molimo navedite broj Vaših djelatnika koji su sudjelovali u provedbi projekta?
- 1
  - 2-5
  - 6-9
  - 10 i više
  - Nije primjenjivo

63. Ocijenite na ljestvici od 1 (najlošije) do 5 (najbolje) jesu li Vaši djelatnici imali prethodna iskustva u pripremi i provedbi projekata u području prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanju rizicima?
 1   2   3   4   5
64. Ocijenite na ljestvici od 1 (najlošije) do 5 (najbolje) jesu li Vaši djelatnici imali prethodna iskustva u pripremi i provedbi EU projekata?
 1   2   3   4   5
65. Jeste li imali vanjsku podršku/uslugu za pripremu/prijavu projekta?
 DA
 NE
66. Ako DA, koje ste ljudske resurse koristili za pripremu/prijavu projekta?
a) Administrativna podrška
b) Odvjetnik ili pravni savjetnik
c) Financijski stručnjak
d) Stručnjaci iz područja istraživanja
e) Konzultanti za EU fondove – cjelokupna usluga upravljanja projektom (priprema, izrada, podnošenje projektnog prijedloga, itd.)
f) Ostalo (molimo navedite): _____
67. Jeste li imali vanjsku podršku/uslugu za provedbu projekta?
 DA
 NE
68. Ako DA, koje ste ljudske resurse koristili za provedbu projekta?
g) Administrativna podrška
h) Odvjetnik ili pravni savjetnik
i) Financijski stručnjak
j) Stručnjak iz javne nabave
k) Stručnjaci iz područja istraživanja
l) Konzultanti za EU fondove – cjelokupna usluga upravljanja projektom
Ostalo (molimo navedite): _____
69. Molimo navedite razloge zašto ste angažirali vanjske stručnjake za pripremu i/ili provedbu projekta (moguće je zaokružiti više odgovora):
a) Nedostatnost Vaših kapaciteta
b) Prethodno neiskustvo korisnika u pripremi i provedbi EU projekta
c) Nedostatak specifičnog znanja u pripremi i provedbi EU projekta
d) Osiguranje dodatne kvalitete prijave
e) Osiguranje i smanjenje rizika od financijskih korekcija
f) Ostalo (molimo navedite): _____
g) Nije primjenjivo

70. Raspolazete li dostatnim vlastitim kapacitetima u ovom trenutku za pripremu i prijavu budućih projekata?

- DA
 NE

71. Ako NE, hoćete li koristiti vanjske usluge u budućim projektima za pripremu/prijavu projekta?

- DA
 NE

72. Ako NE, hoćete li koristiti vanjske usluge u budućim projektima za provedbu projekta?

- DA
 NE

73. Ako DA, navedite do 3 razloga zašto biste angažirali vanjske stručnjake u pripremi i provedbi budućih projekata?

1. _____
2. _____
3. _____

74. Jeste imali partnera na projektu?

- DA
 NE

75. Ako DA, ocijenite na ljestvici od 1 (najlošije) do 5 (najbolje) zadovoljstvo s provedbom aktivnosti za koje je bio zadužen partner?

- 1   2   3   4   5

76. Kako je Vaš projekt utjecao na ostvarenje horizontalnih načela?

Promicanje ravnopravnosti žena i muškaraca i zabrana diskriminacije

- Pozitivno²³
 Neutralno²⁴

---

²³ Pozitivan utjecaj – Pozitivno znači da je projekt zadovoljio van zakonskog minimuma i da je Korisnik dobio bodove za doprinos horizontalnim načelima

²⁴ Neutralan utjecaj - Neutralno znači da je projekt zadovoljio zakonski minimum te da Korisnik nije dobio bodove za doprinos horizontalnim načelima

Pristupačnost za osobe s invaliditetom

Pozitivno

Neutralno

Održivi razvoj

Pozitivno

Neutralno

77. Jeste li proveli aktivnosti horizontalnih načela

DA

NE

Nije primjenjivo

78. Ako DA, molimo navedite koje:

1. Promicanje ravnopravnosti žena i muškaraca i zabrana diskriminacije

---

2. Pristupačnost za osobe s invaliditetom

---

3. Održivi razvoj

Zahvaljujemo na odvojenom vremenu za ispunjavanje ovog upitnika!

5.7. Metodologija provedbe studije slučaja

Pri razradi metodologije vrednovanja u Početnom izvješću odabran je predmet istraživanja. Predmet istraživanja metodom studije slučaja izabran je između 13 izravnih dodjela koje su dodijeljene u okviru PO5. Analizom podataka o statusu projekta izabran je poziv u okviru 5b1 KK.05.2.1.09 Zaštita od poplava grada Ogulina čiji ugovor o dodjeli bespovratnih sredstva je zadnji potpisan (u studenome 2019.). Ujedno jedan od kriterija odabira bio je i da provedba projekta izravno doprinosi ostvarenju pokazateljima rezultata i zajedničkim pokazateljima neposrednih rezultata (5b12-R i CO20-N).

Glavno pitanje studije slučaja jest: Što je utjecalo da se u odnosu na početak programskog razdoblja sredstva dodjele Korisniku tek krajem 2019. godine? Hoće li se ostvariti učinak SC5b1 do kraja 2023.?

Za potrebe provedbe intervjua s predstavnikom korisnika izravne dodjele sastavljena su pitanja prema DAC kriterijima, koja su prilog 7.4 ovog izvješća. Dodatno u sklopu intervjua s predstavnikom Korisnika postavljena su sljedeća pitanja:

1. Kada je započeta priprema projekta?
2. Koji čimbenici su doveli do odstupanja u odnosu na plan provedbe projekta, ukoliko je primjenjivo?
3. Je li bilo odstupanja od Plana nabave projekta? Koji su razlozi?
4. Opišite strukturu upravljanja projektom? Imate li kapacitete za provedbu?

Za potrebe provedbe studije slučaja pribavljeni su podaci o projektu (projektna prijava i posljednje podnesen ZNS do 31. prosinca 2021. u skladu s *cut-off* datumom vrednovanja).

Tijekom kolovoza 2022. izvršena je detaljna analiza dobivenih podataka te su izvedeni rezultati studije slučaja.

Studija slučaja koristi se da bi se podržala analiza djelotvornosti i uključena je u proces triangulacije svih podataka.

5.8. Metodologija provedbe deskriptivne statistike

Protučinjenična metoda vrednovanja nije primijenjena radi prirode intervencija u Prioritetnoj osi 5, odnosno kod otvorenog postupka dodjele KK.05.1.1.02 Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u okviru Specifičnog cilja 5a1, teško bi bilo pronaći adekvatnu kontrolnu skupinu i prikupiti podatke. Iz razloga nepostojanja jedinstvenije baze podataka o broju prijedloga mjera prilagodbi klimatskim promjenama na razini RH koje proizlaze iz provedenog primijenjenog istraživanja, teško bi bilo utvrditi broj prijedloga mjera u razdoblju vrednovanja, ali i tko ih je financirao.

Dodatno, stručni tim evaluatora izabrao je ovu metodu za potrebe analize podataka, budući da je riječ o projektima koji zapravo nemaju *confoundera* odnosno treće varijable koja može ispitati uzročno-posljedičnu vezu ostalih faktora koji utječu na ostvarenje pokazatelja osim što sama provedba pojedinog projekta utječe na ostvarenja pokazatelja.

U sklopu otvorenog postupka dodjele KK.05.1.1.02 *Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama* u okviru Specifičnog cilja 5a1 do *cut-off* datuma 31. prosinca 2021. , nije bilo završenih projekata.

Provedena je analiza podataka metodom deskriptivne statistike, tako da su Korisnici pojmovno raspoređeni prema ranjivim i/ili transverzalnim sektorima iz Sedmog nacionalnog izvješća i trećeg dvogodišnjeg izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC). Riječ je o 8 resursnih (hidrologija, upravljanje vodnim i morskim resursima; poljoprivreda; šumarstvo; ribarstvo; prirodni ekosustavi i bioraznolikost; energetika; turizam; zdravstvo) i dva "transverzalna" sektora (prostorno planiranje i upravljanje obalnim područjem, te upravljanje rizicima) u kojima je provedeno istraživanje te dana ocjena ranjivosti i očekivani utjecaji klimatskih promjena, a koje su prema uvjetima Poziva Korisnici trebali adresirati istraživanjem u cilju predlaganja mjera za prilagodbu klimatskim promjenama.

Budući da su projekti adresirali i više sektora, adresirani su primarni sektori koje su korisnici bespovratnih sredstava naveli u opisima projekata.

Međutim, projekti kojima su dodijeljena sredstva u okviru ovog postupka dodjele nisu završili s provedbom do trenutka *cut-off* datuma provedbe vrednovanja, iz tog razloga nije bilo moguće provesti složenije statističke analize učinka njihove provedbe odnosno učinka financijske podrške u okviru Prioritetne osi 5.

U nastavku su navedena pitanja na koja se dao odgovor nakon provedbe analize:

1. Koji je iznos dodijeljenih bespovratnih sredstva prema sjedištu Korisnika u NUTS II regiji?
2. Koji je iznos dodijeljenih bespovratnih sredstva prema ranjivim sektorima prepoznatih Sedmim nacionalnim izvješćem o klimi?
3. Koji je Iznos ukupno odobrenih troškova prema sjedištu Korisnika u NUTS II regiji?
4. Koji je Iznos ukupno odobrenih troškova prema lokaciji projektnih aktivnosti unutar NUTS II regija?
5. Koji je iznos dodijeljenih bespovratnih sredstva prema lokaciji projektnih aktivnosti unutar NUTS II regija?
6. Odnos dodijeljenih bespovratnih sredstva i ukupno odobreni troškovi po sektoru sa stanjem 31.12.2021.?
7. Ukupno odobreni troškovi u odnosu na dodijeljena bespovratna sredstva po NUTS II regiji?
8. Koji je postotak ostvarenja ciljnih pokazatelja?

5.9. Vrijednost za novac kod završenih projekata u okviru Prioritetne osi 5

Zajedničkim nacionalnim pravilima 7.0 kriterij odabira „Vrijednost za novac“ definiran je kao vrijednost koju projekt nudi (u kontekstu ostvarenja ciljeva poziva na dostavu projektnih prijedloga), a odnosi se na kvantificirani omjer troška potrebnog za postizanje ciljnih vrijednosti pokazatelja neposrednih rezultata/rezultata, utvrđenih na razini sheme/predmetnog postupka dodjele. Budući da su projekti u okviru Prioritetne osi 5 odabrani prema kriteriju Vrijednost za novac, ova analiza provedena je s ciljem procjene koliki je kvantificirani omjer intervencije na razini pojedinog poziva na dostavu projektnih prijedloga na postignute ciljne vrijednosti pokazatelja neposrednih rezultata/rezultata zaključno s 31. prosinca 2021. , utvrđenih na razini sheme/predmetnog postupka dodjele.

Analiza Vrijednost za novac provela se na dva završena projekta do 31.12.2021.

Prijavitelj naziv	Šifra projekta	Šifra pokazatelja	Naziv pokazatelja	Mjerna jedinica	Polazišna vrijednost	Ciljana vrijednost	Ostvarena vrijednost	Ukupni prihvatljivi troškovi	Ukupni odobreni troškovi	Odnos planirane i ostvarene vrijednosti za novac u %
Hrvatske vode	KK.05.2.1.01.0001	KK.05.2.1.01-01.	Broj izrađenih studija izvodljivosti za projekte upravljanja rizicima od poplava	broj	0	16	16	4.888.158 EUR	4.737.801 EUR	-3,08
Ministarstvo unutarnjih poslova	KK.05.2.1.04.0001	/	Nabavljena TETRA nadzorna konzola	Broj	0	3	3	5.013.076 EUR	3.875.186 EUR	-22,70
			Nabavljene bazne stanice s baznim radiom	Broj kompleta	0	6	6			
			Nabavljeni prijenosni uređaji gateway repetitor	Broj kompleta	0	5	5			
			Nabavljeni radio uređaji	Broj	0	3.945,00	3.945,00			
			Nabavljeni software za programiranje s pripadajućim kablovima	Broj	0	3	3			

Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Autor

*Primijenjeni tečaj 7,6 HRK= 1EUR

5.10. Mapiranje ciljeva poziva/programa i usklađenost s relevantnim specifičnim ciljevima

RB	Kod postupka	Naziv postupka dodjele		Usklađenost s ciljevima OPKK-a i doprinos ostvarenju pokazatelja
5a1 Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama				
1.	KK.05.1.1.01	Projekt modernizacije meteorološke motriteljske mreže u RH - METMONIC	U okviru šestog Nacionalnog izvješća o klimatskim promjenama donesenog u 2014. postavljeni su sveobuhvatni okvir i preduvjeti za aktivnosti čiji je cilj prilagodba učincima klimatskih promjena ponajprije povezanih s modernizacijom i finalizacijom sustava za praćenje i predviđanje klimatskih promjena, jačanjem primijenjenih istraživanja u vezi s mjerama prilagodbe i jačanju svijesti i kapaciteta. Cilj projekta je modernizacija meteorološke mreže što će osigurati da 100 % teritorija Hrvatske bude pokriveno redovitim praćenjem i procjenom utjecaja klimatskih promjena, kao i alata za modeliranje procjene utjecaja klimatskih promjena i učinaka mogućih mjera prilagodbe.	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5a1 i doprinosom poboljšanju praćenja na području cijele RH, predviđanjem i planiranjima mjera prilagodbe klimatskim promjenama te izravno doprinosi pokazateljima rezultata/pokazateljima neposrednih rezultata,
2.	KK.05.1.1.02	Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama	Predmet poziva je potaknuti poboljšanje kvalitete i raspoloživosti podataka iz područja klime, jačanjem znanstvenih istraživanja o mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama (jačanje otpornosti) u Republici Hrvatskoj. Svrha poziva je pružiti potporu provedbi primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u ranjivim i/ili transverzalnim sektorima iz Sedmog nacionalnog izvješća.	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5a1 no nema izravan doprinos pokazateljima rezultata.
5b1 Jačanje sustava upravljanja katastrofama				

3.	KK.05.2.1.01	Priprema studijske dokumentacije za projekte upravljanja rizicima od poplava	Cilj ovog Poziva je izrada kompleta studijske dokumentacije kojom će se definirati i društveno-ekonomski opravdati optimalne mjere upravljanja rizicima od poplava na slivovima odabranima temeljem Prethodne procjene rizika od poplava koja definira tzv. "područja s potencijalno značajnim rizicima od poplava". One će rezultirati kratkoročnim mjerama upravljanja rizicima od poplava koje će se realizirati kao projekti sufinancirani kroz OPKK, ali također i dugoročne programe mjera upravljanja rizicima od poplava koji će se realizirati kroz buduće EU programe i/ili nacionalna sredstva. Na taj će način projekt doprinijeti realizaciji konačnog cilja upravljanja rizicima od poplava predviđenog Strategijom upravljanja vodama odnosno Planom upravljanja rizicima od poplava za 2016. – 2021.	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa no nema izravan doprinos pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.
4.	KK.05.2.1.02	Opremanje i osposobljavanje intervjenskih postrojbi Državne uprave za zaštitu i spašavanje	Cilj projekta je doprinijeti podizanju sveukupne sposobnosti reakcije u kriznim situacijama u Republici Hrvatskoj i povećanje kapaciteta nacionalnog sustava upravljanja kriznim situacijama kroz podizanje razine spremnosti DUZS-a, kao središnjeg tijela u nacionalnom sustavu upravljanja u kriznim situacijama, i za prevenciju te pravodobne i adekvatne reakcije u slučajevima pojave katastrofa. Svrha ovog projekta je osposobljavanje i opremanje 231 pričuvnika DIP CZ-a (tim za traganje i spašavanje iz ruševina, tim za spašavanje iz vode i tim za logističku podršku) i 50 pripravnika vatrogasaca DVIP-a te opremanje centara DIP CZ-a (u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu) i DVIP-a (u Zadru, Šibeniku, Splitu i Dubrovniku).	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa te izravno doprinosi pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.
5.	KK.05.2.1.03	Na putu do smanjenja rizika od katastrofa (SROK)	Opći cilj projekta je doprinijeti podizanju sveukupne sposobnosti reakcije u kriznim situacijama u Republici Hrvatskoj i povećanju	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa no nema izravan

			kapaciteta nacionalnog sustava upravljanja kriznim situacijama podizanjem svijesti zajednice o smanjenju rizika od katastrofa u svrhu stvaranja otpornijih zajednica na postojeće i buduće rizike. Cilj projekta je povećanje spremnosti i sposobnosti nacionalnog sustava zaštite od katastrofa na reakcije u kriznim situacijama.	doprinos pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.
6.	KK.05.2.1.04	Modernizacija radiokomunikacijske opreme sustava civilne zaštite	Projektni prijedlog obuhvaća nabavu radiokomunikacijske opreme kojom će se osigurati nesmetano komuniciranje, omogućiti bolja koordinacija te ubrzati reakcija u slučaju katastrofa, elementarnih nepogoda od strane službi za zaštitu i spašavanje u Republici Hrvatskoj.	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa no nema izravan doprinos pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.
7.	KK.05.2.1.05	Modernizacija vozila vatrogasnih postrojbi RH	Cilj projekta je povećanje spremnosti i kapaciteta vatrogasnog sustava u Republici Hrvatskoj. Projekt doprinosi daljnjem razvoju nacionalnog sustava upravljanja u slučaju katastrofa te se kao ključni rezultat projekta očekuje nabava 94 novih vatrogasnih vozila.	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa no nema izravan doprinos pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.
8.	KK.05.2.1.06	Modernizacija lijevoobalnih savskih nasipa od Račinovaca do Nove Gradiške	Cilj projekta je povećanje sigurnosti zaštite od poplava na dionici r. Save od Račinovaca do N. Gradiške potencijalno plavljene površina 221.668 ha, dodatnim ojačanjem temeljnog tla nasipa protiv hidrauličkog sloma te učinkovitija provedba mjera obrane od poplava, izgradnjom izdignutog servisnog puta iznad razine terena u zaobalju, kojim će se omogućit doprema materijalnih sredstava i ljudstva pri provedbi interventnih mjera obrane od poplava na cijeloj dionici projekta.	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa te izravno doprinosi naporednim pokazateljima rezultata.
9.	KK.05.2.1.07	Projekt unaprjeđenja negrađevinskih mjera upravljanja rizicima od poplava u Republici Hrvatskoj - VEPAR		Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa te izravno doprinosi naporednim pokazateljima rezultata.
10.	KK.05.2.1.08	Jačanje kapaciteta HGSS-a-SIGURNA.HR	Opći cilj projekta je doprinos podizanju sposobnosti reakcije u kriznim situacijama u RH i	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava

			povećanju kapaciteta sustava za upravljanje u kriznim situacijama kroz podizanje razine spremnosti Hrvatske gorske službe spašavanja , kao jedine nacionalne operativne službe opremljene i osposobljene za spašavanje ljudi i imovine iz najtežih i najnepristupačnijih prostora RH.	upravljanja rizicima od katastrofa no nema izravan doprinos pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.
11.	KK.05.2.1.09	Zaštita od poplava grada Ogulina	Predmet ovog Projekta je smanjenje poplavnih rizika grada Ogulina te povećanje stupnja sigurnosti grada Ogulina od poplavnih događaja.	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa te izravno doprinosi pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.
12.	KK.05.2.1.10	Multisenzorsko zračno snimanje RH za potrebe procjene smanjenja rizika od katastrofa	Opći cilj Projekta je osigurati homogene podloge utemeljene na prostornim podacima prikladne kvalitete, koje će služiti kao osnova za modeliranje i procjene rizika od katastrofa u RH.	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa no nema izravan doprinos pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.
13.	KK.05.2.1.11	Sustav za rano upozoravanje i upravljanje krizama (SRUUK)	Uspostava Sustava za rano upozoravanje i upravljanje krizama (SRUUK) u cilju podizanja sposobnosti reakcije sustava zaštite i spašavanja u kriznim situacijama u Republici Hrvatskoj (RH) i povećanju kapaciteta nacionalnog sustava upravljanja kriznim situacijama, primarno kroz podizanje razine spremnosti MUP-a, kao središnjeg tijela u nacionalnom sustavu upravljanja u kriznim situacijama, za prevenciju te pravodobne i adekvatne reakcije u slučajevima pojave katastrofa (poput potresa, poplava, požara i slično).	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa no nema izravan doprinos pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.
14.	KK.05.2.1.12	Helikopterska potpora sustavu civilne zaštite	Cilj projekta je nadogradnja operativnih sposobnosti sustava civilne zaštite kroz nabavu 3 helikoptera s pripadajućom modularnom opremom (medicinska oprema i oprema za traganje i spašavanje), za provedbu mjera civilne zaštite, čime će se pokrenuti proces nužno potrebne modernizacije postojeće tehnike i	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa no nema izravan doprinos pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.

			opreme, te kako bi se ispunili uvjeti iz EU regulative u području civilnog zrakoplovstva.	
15.	KK.05.2.1.13	Sustav zaštite od poplava Karlovačko-sisačkog područja, 1. Faza - Karlovačko Područje	Projektom je predviđena zaštita od štetnog djelovanja voda u slivu rijeke Kupe, na prostoru karlovačke, sisačko-moslavačke i zagrebačke županije. Osnovni ciljevi Projekta su: • smanjenje rizika od poplava, • zaštita zdravlja i života ljudi izloženih poplavama, • sprečavanje pogoršanja, zaštita i očuvanje stanja ekosustava te močvarnih staništa ovisnih o vodenim ekosustavima.	Postupak izravne dodjele usklađen je sa Specifičnim ciljem 5b1 i doprinosi jačanju sustava upravljanja rizicima od katastrofa no nema izravan doprinos pokazateljima rezultata/neposrednim pokazateljima rezultata.

5.11. Iznos utvrđenih financijskih korekcija tijekom provedbe projekata u okviru Prioritetne osi 5

Iznos utvrđenih financijskih korekcija na dodijeljena bespovratna sredstva iz EU		
Specifični cilj 5a1	476.788 HRK	62.735 EUR
Specifični cilj 5b1	39.593.481 HRK	5.209.668 EUR
Prioritetna os 5	40.070.269 HRK	5.272.403 EUR

- Tečaj 1 euro 7,6 HRK